

31/329

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 28-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 301
సంచిక 30౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

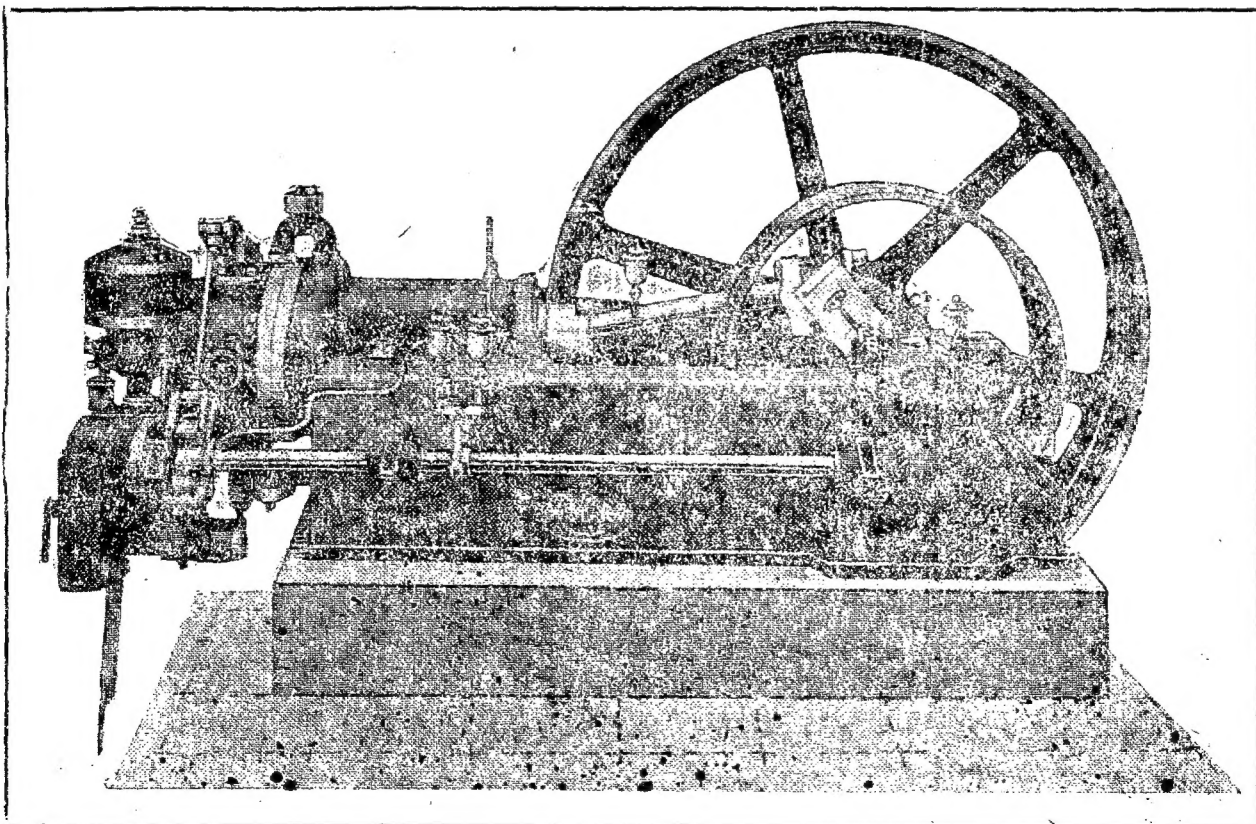
చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ సక్”, లాంగ్వుయ్ న్యూట్రెపు సెమిడి సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగటంలో ప్రసిద్ధిచెందినది. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చగును.
వేపరై జరుగు తరుచుగా ట్రిబ్యుఫేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
కెంపు అధికముగానున్న ప్రాధులచే చాలికాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష శ్రద్ధానము అక్కరలేదు.
సోల యేజంటు—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజ్వాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు కై రెట్టుగా యింపొద్దుచేసి స్థావరములను వారు “రాబ్ సక్” గ్యాసు యింజనులు, స్టాంబులను సోల యేజంటు)

జర్మనీ **Contessa-Nettel** శ్రేష్ఠమైన
మేక్ కనెక్ట్-నెట్టెల్ కామరా

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన జేయిన్, ఇతర లెన్సులచే అమర్చబడినది.
ఉపయోగించుట చాల సులభము.

For Rs 8-4-0 Only
and upwards according to quality & size
HAUFFS CHEMICAL & TROPICAL PLATES

హాఫ్సు కెమికల్ అండు ట్రాపికల్ ప్లేటులు.

Available in all Common grades & sizes Highest speed H. & D. 500
MIMOSA TROPICAL PHOTO PAPERS

మైమోసా ట్రాపికల్ ఫోటో పేపర్లు.

Made in all Common grades & sizes.

KINDERMANN'S PHOTO ACCESSORIES

కిండర్మాన్స్ ఫోటో పరికరములు.

For every Photographic need

MOUNTS మాంట్లు Most artistic & Beautiful
Rates very cheap Catalogues & price lists on application
(Sole Agents for India & Burma)

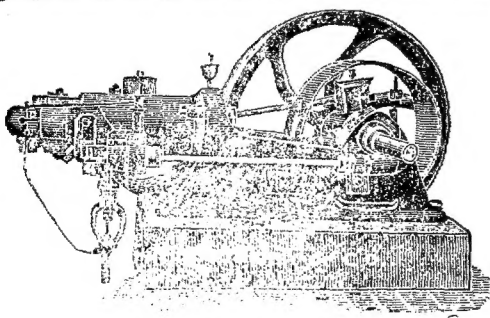
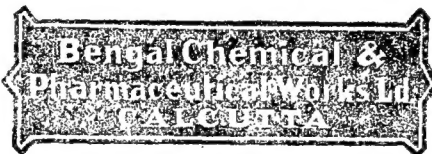
Bombay Berlin Trading Co.,
25, Mount Road, MADRAS.

Head Office: "DADY HOUSE" Church Gate Street, BOMBAY.

అశ్వన్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన నంజీవి.

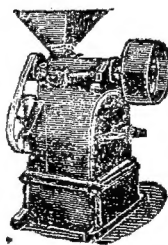
బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,
ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఘానా, స్థిరత, శాస్త్రజ్ఞులచేతులు,
ఇతర మామూలు ఔషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.
కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము
సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

మెషిన్ల అమ్మకము

ఒక 20 బి. హెచ్. పి. 2 25 బి
హెచ్. పి. 32 బి. హెచ్. పి. ప్రాత
మాదిరి సెకెండుహేండు హేండు బి
అయిల్ ఎంజినులు ప్రతిఒక్కటి 2 క. స్టెబిల్ లు
సెల్ఫ్ స్టార్టరుతో అమర్చబడినది.

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. క్రొత్త "లక్సీ" ఇంజిన్లలో తయారుచేయ బడినది.
క్రూడు అయిల్ ఎంజిను 2 స్టెబిల్ లుచే అమర్చబడినది.
రెండు 28 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహేండుది, అయితే క్రొత్తమాడల్ హేండు బి అయిల్ ఎంజినులు. ప్రతి ఒక్క
టి 2 స్టెబిల్ లు, సెల్ఫ్ స్టార్టరుతో అమర్చబడినది.
రైస్ హల్లులు నెం 1, 2, 7 రు లది, పలుకముల పంపులు, వ్యవసాయ సంబంధమైన పంపింగు ప్లాంట్లు,
చిన్న రకము అయిల్ ఎంజినులు క్రొత్తలి, సెకెండు హేండుది, లేకులు, గ్రూవర్లచేయు మెషిన్ల, నగలు చేయు
వారికి కావలసిన లోలింగు అండు వైర్ మిల్లులు అన్ని రకములలోను గలవు, ఇనుప సెట్టెలు, దీపములను వెలిగించుటకు
కావలసిన డ్రైవర్లు, డ్రాయిలరులు, పోర్ట్ లుట్ పీము ఎంజినులు, కాఫీక్రష్టింగు మెషినులు అన్ని రకముల మెషిన్ల
మాన్డ్రెస్టానున్నవి. వయచేసినవి మాన్డ్రెస్టనుండు సరకును పరిశీలించుట.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.
HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.
BRANCHES:—London, Bombay, Lahore,
Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737
Engineers, Machinery Merchants
Government Contractors, &
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో
శ్రేష్ఠమైన ట్రియ

సమయమునకు ఒదుగునట్టి
ఓరియంటల్ లోనే

భీమా చేయించుకొనుడు.
దీర్ఘ కాలమునుండి
అనేక కాలాదారులను
విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న
గొప్ప పాండూదేశీయ
భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental assurance Buildings, F. E. Vaic Branch Secretary
Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:
No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:
Trivandrum.

(తెల్లకుసుమ-ముత్యశాల
అకాలబహిష్టి)

వి. శోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, పత్తవరం. గోదావరి
జిల్లా:— తెల్లకుసుమ, ముత్యశాల, అకాలబహిష్టి మొదలగు
చానిచే బాధపడుచున్న యొక్క స్త్రీకి లోద్రను వాడినపిదప
సౌఖ్యముగనున్నది.

సంతానసంపద
పిల్లలపేరు "కేసరి"
ఎ. ఈశ్వరప్పగారు కోటబామ్మలి, గంజాము. సంతా
నభాగ్యము లేని అనేక స్త్రీలు తమ "లోద్ర" ను నేవించి పుత్ర
పుత్రికా రత్నములను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు "కేసరి"
అను నామమిడిరి.

"కేసరి కుటీతం"
ఆయుర్వేద ఒపధిఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు
మీ జీవిత కాలమునందు గలగు కష్టముల నన్నిటిని
కొంచమైనను భయము లేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన
ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే 219
మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను
వాడుడ. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అజీర్ణము,
మలబద్ధము మొదలగువాటిని పారగ్రోలి అద్భుతమైన గుణమును
గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర్మ రు 1-0-0 ఇతర
వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఔషధములు

1947

ఎప్పుడును శ్రేష్ఠముగా నుండుటకు ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందు ప్రాచీనములచే తెలుపబడిన ప్రకారము వాటిని తయారుచేయుటయే ముఖ్యకారణము. అందుచేతనే అవి వైద్యులచేతను ఇతర ప్రజలచేతను ఇది స్థాపించబడిన 1890 సం॥రమునుండి విడువక వాడబడుచున్నవి.

ఒకసారిపరీక్షించిన, మీకును నమ్మకము కలుగును.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి

అహమదాబాదులోనున్న వైద్యరాజ జత శంకర్ లీలాధర్ గారిచే స్థాపించబడినది.

1925 సం॥రం మద్రాసు, 1902-1921 సం॥రములందు అహమదాబాదు, 1918 సం॥రం మద్రాసు, 1914 సం॥రం కలకత్తా, 1914 సం॥రం ఢిల్లీ, 1916 సం॥రం పూనా మొదలగు స్థలములందు జరిగిన ఆల్ ఇండియా ఆయుర్వేదియ సమావేశములందును, హిందూ దేశీయ మహాజనసభలందును అనేక స్వర్ణ, రజితపతకముల నిచ్చియున్నారు.

“ప్రతిచోటను ఏజెంట్లు కావలెను”

మహాత్మా గాంధీగారి అభిప్రాయము.

ఈ ఔషధశాలను రెండవసారి పోయిచూచితిని. వైద్యరాజగారి ఉద్యమము నిజముగా చాల గొప్పది. ఔషధశాలయందు పరిశుభ్రత, యేర్పాటు చాలా బాగుగానున్నది. రోగులు అచ్చటనే యుండుటకు కూడ ఏర్పాటులుచేయబడినవి. ఆ ప్రకారము చేయువారు యింటివద్దకంటెను శ్రేష్ఠతరమైన చికిత్స పొందగలరు. వైద్యరాజగారు ఔషధములతో కూడ ప్రకృతిచికిత్సను కూడ అవలంబించుట మిక్కిలి తృప్తికరమగు విషయము. ఇచ్చట ఔషధసేవకంటెను, ఆహారనియమములు మిక్కిలి శ్రద్ధతో గమనించబడుచున్నది. 30-6-1916.

మోహన్లాల్ కరంచంద్ గాంధీ.

అన్ని ఉత్తరములు ఈదిగువ విలాసమునకే వ్రాయవలెను. పూ రివివరములు గల క్యాలట్రాగు ఇనాముగా పంపబడును.

D. DESAI & Co.,

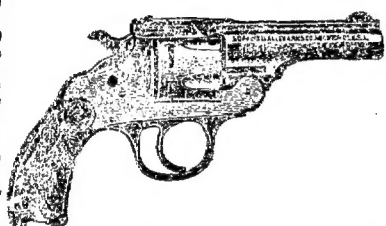
17, Edayapalayam Street, P. B. No 515 P. T. Madras.

హిందూ శాస్త్రోక్తా తిలకాది ముద్రాపత్రము

కంటెనెరింగు చేయబడినది. (2088)

వాణిజ్యములగు రిజిస్టర్డ్ ఆయుర్వేద

బిజినెస్ లాంఛన్ రిజిస్ట్రేషన్ ప్రావీణ్యము గలది. (308)

ధ ర లు
వరసము.
శ్రేణులగు
ఉచితము

కాగితము 30, 35, 38 అంగుళములలో దొరకును. ఇవిని, కేబుల్ లో పుట్టుకొని గలిగినవి కూడ దొరకును. యు. వి. రామానుజం శ్రేష్ఠి అందు కంటెనెరి, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

లోధ - బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒకశ్రీ క్రమభంగమువలన అనేక సంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పిలో బాధపడుచుండెను. అనేక మందులనుగాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలో ధ్రువైకబుడ్డి నుపయోగించిననే గారడివిద్యమాదిగ ఆమెకు యుండునున్న దుస్థితిన్నియు, అత్య ద్భుతముగ మదిలెను. ఈ లోధను వర్ణించుటకు నాకు మాటలు దొరిక లేదు. ఒకబుడ్డిలో ధ్రువైకబంగారు యిచ్చిననీ దీనివల చాలదని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరీ కటిరం”

ఆయుర్వేద ఓషధి ఔషధశాల, యెమ్మెగూడం, మద్రాసు.

ప్రహసూత్రా చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుపంపులు (ప్రతి 1 క్కర 12.0) 8.0
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, కటిక ” 8.0
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు 8.0
ఆత్మకవీయము, మాత్రము ప్రతిము రావుసాహెబు గిడుగు పోకటరామమూర్తి దంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కర ల పీఠికతో నున్నది. ” 8.0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను

292, ఎస్ట్రేడ, మద్రాసు.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లస్వమును పొగొట్టి బలము గలుగజేయు ఆయుర్వేద లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లస్వమైనను పారదోలు నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత్రరోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0. (మహాద్రాక్షాది చూర్ణము)కు సమముదలగుస్త్రిల సమస్త రోగములను పొగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల రోజుల మందు రు 4 లు.

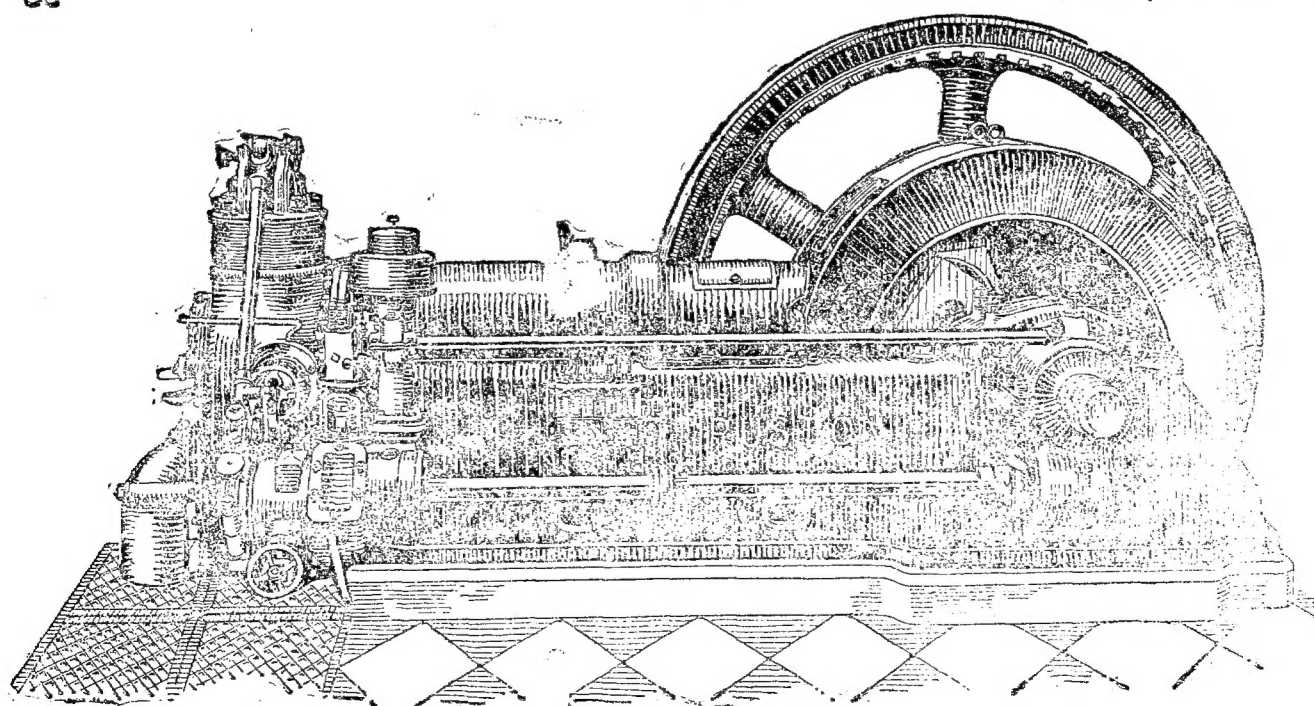
పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిన్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంటెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, ప్లవ్, మాగ్నెటో, మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన నూ నె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనిమియు ఉండ న వ స ర ము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాలట్రాగుకు వ్రాయుడు

(888)

మద్రాసులో ఫోల్ విజిల్లు, మాస్సి అందుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తహల్ బెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

ఇనాం!

నగలక్యాటలాగు నగలవరకులు, సీమ వెండికి, మంచి పనితనమునకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీ యివ్వబడును

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

1951

కే శ వ జి దే వ చ ం దు
నగలవరకులు, 1/233, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ని జ ము గా ఇ ది మ ం చి త రు ణ ము

క్రొ త జ వి లీ ర క ము ల ఆ మ్మ క ము

1-4-1925 తేది నుండి ప్రారంభించి ఒకవారము రోజులు మాత్రమే జరుగును.

రమారమి అన్ని రకములు నగము ధర చొప్పుననే అమ్మబడును.

మావద్ద నిల్వవుండు సరకు వివరము

డోలన్, టీవీడులు, ప్లానలులు, నూలు పర్తింగులు, నూలు టస్సూరులు, జర్తనీ చెక్కులు, పరుపులపై వేయు కవరులు, టవలులు

అన్ని రకములు పట్టుగుడ్డలు, పలుమాదిరిల వాయిల్సు,

దయచేసి గమనింపుడు

ఈ దుకాణములోనున్న ఫర్నిచరు 15-4-25 తేదీ నాడు విక్రయించబడును.

30-4-25 తేదీతో ఈ దుకాణము మూయబడును

ప్రతిదినము వ్యాపారము జరుగు కాలము

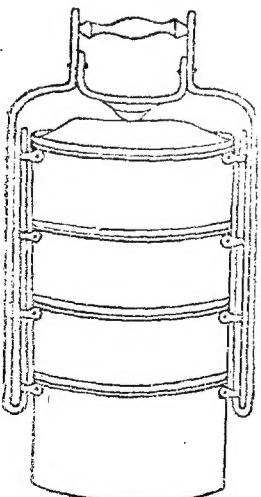
ఉదయం 8 గంటలనుండి, సాయంత్రము 7 గంటలవరకు.

బొంబాయి స్టోర్సు,

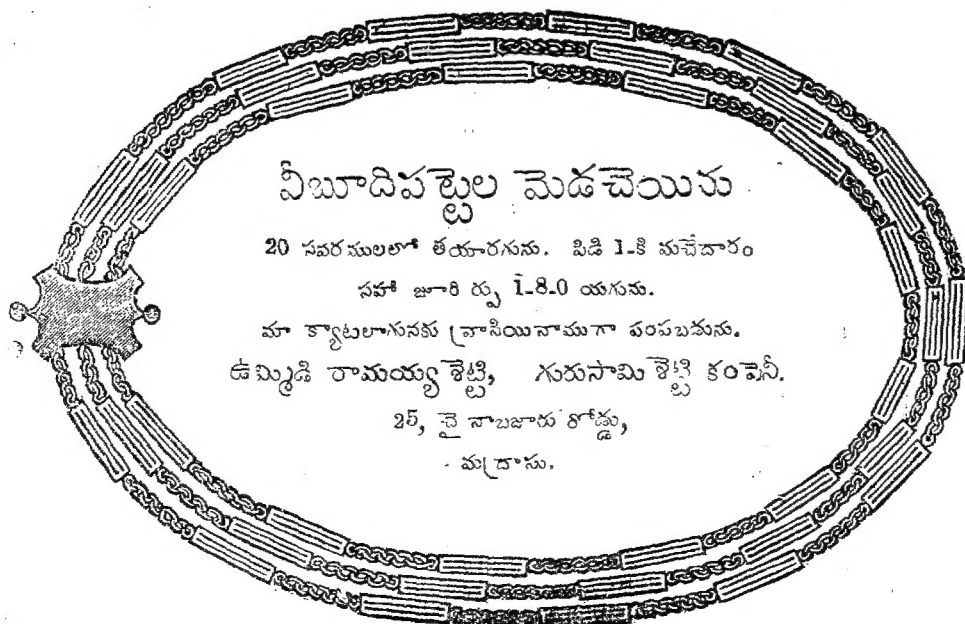
40-42, Rattan Bazaar Road,
P. T. MADRAS.

మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, నగలు యేమి కావలసియున్న ను త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము
నవరముబంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

తెలివిలాసము "ఉమ్మిడియాక్"
తెలిఫోను నెం. 802"

ఇది జనము తీసుకొనిపోవు
కెట్టెలు 30 ఎత్తునుండి 300
లు ఎత్తువరకు తయారు చేయ
బడును. మజూరి ఒక రూపా
యెత్తురు రూ. 1.80..

వీబూదిపట్టెల మెడచెయ్యు

20 సవరములలో తయారుగును. పిడి 1-కి ముచేదారం

సహజా రిచ్చ 1.8.0 యగును.

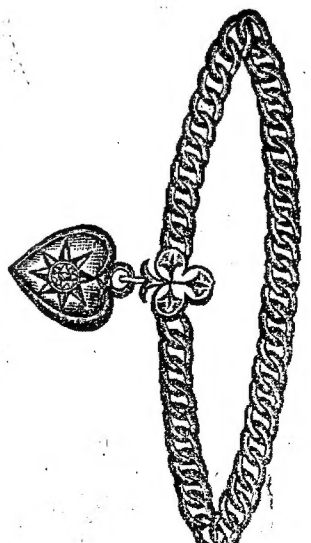
మా క్యాటలాగునకు వ్రాసియినాముగా పంపబడును.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ.

25, చైనాబజారు రోడ్డు,

మద్రాసు.

నగలుబజారులోని ఇంటింక 0-0-8 వద్ద ఉన్న ఈ దుకాణము
ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

వెల్లింగుట సీనిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

23-25 శనివారమునుండి 3-4-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 2-15 గంట మాటనీగలదు.
యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డజ్ సీరియల్

ది ఫాస్టు ఎక్స్ ప్రెస్సు

నాల్గవ భాగము ప్రదర్శింపబడును.
సుప్రసిద్ధులైన విల్లియం డెన్ కో & ఎడ్ మండ్ బాక్
అద్భుత దర్శన మొదలైనవి.

విలము

కాకినాడలో సింసన్ బ్రదర్స్ రై నుమిల్లకు
చేరివున్న సింసన్ బ్రదర్స్ గొడవునులు అని చెప్ప
బడుతోన్నది.

నడకల సి నుమారు 230x150 అడుగులు
కొల్లులుగలిగి 10 గొడవునులు గలిగిన ఒక బ్లాకు
న్నా, యినువ స్తంభములమీద కట్టబడిన మంగు
భూరు పెంకుల వసాతాయున్నా చుట్టునరిహద్దు ప్ర
హరీ గోడలు కలిగినటువంటిన్ని బండ్లు లోపలికిపో
వుటకు అనుకూలమయిన ద్వారములు బ్యాంకింగ్
డుకున్నా కమ్యూనిటీ రోడ్డుకున్నా కలిగినటువంటి
టిడిన్నీ, ఏజ్ లో పూలుయొకటి కలిగినటువంటిదిన్నీ
అయివున్నది. ఫ్యాక్టరీకి చాలా అనుకూలమయిన
స్థలము.

ఆ 1925 సం॥రం యేప్రియల్ 6 వ తేదీ సోమ
వారం రోజున ఉదయం 11 ఘంటలకు యేలం
ప్రారంభింపబడును. అమ్మకపు షరతులకొరకు,

సింసన్ బ్రదర్స్, లిమిటెడ్ కాకినాడ,
అనువారికి వ్రాసుకొనవలయును.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోన్ నెంబరు 142

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండికి
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెంజులనువి నేర్పుదును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు చేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్స్ చే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా ర్క్రిందివిలాసమునకు వ్రాసుటయును.

మేనేజరు,

సిటీ ట్యాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంవర్కావీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేజు వడనుటిసిధి)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తలుగుభాష! (పోట్లబిర్లుప్రత్యేకము) గుణపరికరము!
శరీరములో ఉష్ణధిక్యముచే కలిగిడి వైశ్యకాకల
సీమాత్రలు దివ్యామృతము. అద్వైతము, ఆరంభి, అభివృద్ధి,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్స్ థ్లె, శర్యాంశముల
యందు బలములు, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
శ్రగ్గు, అడుగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొచ్చు
లను బోగొట్టి తేహమును మంచి యారోగ్యమునకు
తెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార శోషణలను పెంపొన
రేనున్ను. యందు అనేకమినుములు చేరినవి. అనుభవము
గల బోధకులగుటచేతనే పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

వివరము:- (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోట్ల నిమమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనానుబంధము

స్టేటుకౌన్సిలులో తీవ్రమగు నభిప్రాయము

“ప్రధాన మానవస్వాతంత్ర్య భంగము గలిగినది”

రామదాసు, వేదమూర్తిగారు వ్యతిరేకనూచకముగ సభనుండి వెడలిపోయిరి

(నిన్నటితరువాత)

వేదమూర్తిగారు

వేదమూర్తిగారు మాట్లాడుచు, నవ్యభృతగానుండుమి
వారు చర్చయందు పూర్తిగా పాల్గొన జాలకున్నను, వ్యతి
రేకమును సూచింపక తప్పదునిరి. చట్టమునందలి యంశములకు
తద్విధానమునకును పూర్తిగా వ్యతిరేకించుచున్నాననిరి. ప్రధాన
మగుహక్కులను దీసివేయుట చాల ప్రాముఖ్యమగువిషయము.
దానివలన మానవత్వమునకే భంగము. స్టేటుకౌన్సిలు ప్రభుత్వము
చేతిలోని యాటబొమ్మయనియు, ప్రభుత్వమువారి కోరికలను
నిర్వహించుటకేయనియు దేశములోని యభిప్రాయము. అట్టి
యీసభనుగూడ రాజప్రతినిధివర్గముండి చట్టము సంగీకరించు
టకు, సర్టిఫైచేసినటులను యంత్యసంక్షేమములు వచ్చినవి. ఇట్టి
బలవంతముగా నీచట్టము సంగీకరించుటకు సభలో నుండుట
సభ్యుల కవమానకరము. ప్రభుత్వము దీని నమలులోనుండుటకు
కృతనిశ్చయులయి వచ్చుటచే నిష్పక్షి సభయందు చర్చించుట ఇట్టి
కాలయాపనకొఱకే. తీవ్రాధిక్షేపణలు ప్రభుత్వమును వెండ్రుక
వానియొనరు తమవద్దతినుండి తప్పింపజాలవు. కావున నిట్టి య
సందర్భప్రచట్టము సంగీకరించుటకు తానుగూడ నొకడుగు నుండ
దులమకొనలేదు గాన సభనువిడచునని, తమ ద్వారమును మూట
గట్టి సభాపతికి సలాముజేసి వెడలిపోయిరి.

అనుబంధము ప్రజాప్రతినిధులము

కళంధీకరుగారు మాట్లాడుచు, న్యూనహారమంతయు ప్ర
భుత్వము వంగదేశపుప్రజలను సమృక్తపోవుటవలననేగాక, తమ
స్వాయతలయములందే సమృక్తములేకపోవుటవలన గలిగినవియు,
ప్రభుత్వము తమ స్వాయతమూర్తులనే సమృక్తండుటకు కారణము
లేదనియు, సభవారియెదుటనున్న చట్ట మేమాత్రమును స్వాయ
సమృక్తముగాదనియు, దానికి ప్రజాప్రముఖులే వ్యతిరేకముగ
నుండినవియు, మానవుని ప్రధానస్వాతంత్ర్యములే దిగ్విమంగ
లు కారణములులేవనియు సభిప్రాయించిరి.

లాల్లా నుకవీరసింహగారు మాట్లాడుచు, విప్లవము
హేయకారణమనిరి. ప్రజలను వారియొద్దనుండు రక్షణగోరు
మాట సభ్యమే. రాజప్రతినిధి, చట్టము నామోదించుట
యంతయును తన స్వంతభాధ్యతపై ననే
చేయుట విచారకరము. ఈసభవారికిగూడ భారతదేశపాలన
మందు కొంతభాగ్యతగలదని రాజప్రతినిధి గుర్తించలేదు.
నిర్బంధము నాచరణలోబెట్టుటకుముందు కేంద్రసభను సంప్ర
దించవలెదు. కావున భాధ్యతయంతయు రాజప్రతినిధినుండేగ
లదు. సర్టిఫైచేసినప్పటికి సభవారు దీని నాలోచించుటవలన
ఫలితమేమియును లేదు. కావున చట్టమును విచారించదగదు. రా
జప్రతినిధి నే తనయిష్టమువచ్చినటుల దేశక్షేమము ననుసరించి
జేయనిండు.

దిగవతియారాజుగారు మాట్లాడుచు, చట్టమును బలపఱ
చ జాలనందులకు విచారించిరి. ప్రభుత్వమువారు రమకొనినటుల
చట్టమువలన లాభముగాక నష్టమువచ్చునని భయముగానున్నది.
వంగదేశమునందు పైనిక ప్రభుత్వమే యున్నటు
లూహింపవలయును. రక్షకభటులే వర్తించినను, వారం
టులేకనే నిర్బంధింపవచ్చును. కొందరుజేసిన నేరములకు, రా
ష్ట్రమునంతను బాధింపగూడదు. ఇచ్చటకే చాలకాలము
నండి 30 మంది నిర్బంధింపబడి బండిఖానాలందు మూలమ
న్నారు. విమననరులను నియోగించుటకు, కల్లుతుడుదులుకు
మాత్రమే యయియున్నది. వంగదేశమునుండి మరెయ్యకపోటు
నకు తైడిలను మార్పుట కవసరమేమిమో తెలియలేదు. దీనివలన
బంధితుల కవసరమగు కష్టములు గలుగను. వంగదేశమునందు కై
ల్లుపాలనము గూడ చెడిపోయెనా? అనేకసంఘములనుండి చట్ట
ము నాక్షేపించుటకు నన్ను గోరవనిరి.

పిమ్మట రజాఅలీగారు మాట్లాడుచు నప్పీలునేయట
కనుమతించుట, చట్టములోని యితర యసవ్యాములగు నిర్బంధ
ములందు, ముఖ్యముగా మానవునిముఖ్య
మగు స్వాతంత్ర్యమునకే భంగము గలుగు
టలోని విలీనము జేయవలెనని. దీనివలన చాల చిక్కులున్నవి.
ఒకానొక డెన్నిదినములైనను విచారించబడకుండనే యుండవ
చ్చును. నూతనముగా పాలనమందు గలిగినమార్పుల ననుసరించి
విచారణలేకుండాను వెవరినైన నుండుట వ్యస్వాతంత్ర్యమున

కభ్యంతరము గలుగు నిర్బంధ శాసనములుండటం యనచితముని
నిర్బంధశాసన విచారణసంఘ మూహించినది. కావుననే శిక్షాస్పృ
తిలోని 491 యంశమును పునరుద్ధరించి వంగదేశపు నిర్బంధశా
సనము మామూలు స్వాయతమూర్తులకు విరర్ధముగ నుండునటు
లయొపయోగింపజూడదని ఘంటాపథముగ నిర్వచించిరి. అని
ర్బంధశాసనములను సరిహద్దులందును వెనుకబడియున్న ప్రాంత
ములందును దక్క యితరచోటులందును గొంప గూడ
దనిరి. చిన్నచిన్న యంతరీక్షలముల కుపయోగించగూడదనిరి.
కాని వంగరాష్ట్రమందలి రక్షకభటులు మాత్రము భారంబు
లేకనే యెవరినైన నిర్బంధించుటకు స్వతంత్ర మియ్యబడిరి
అట్టిశాసనముల యవసరమును విషయమును బట్టియే రక్షక
భటుల పాలన మేమాత్రమును వంగరాష్ట్రమందు చాగులేదని
స్పష్టపడుచున్నది. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు తమరక్షక
సైన్యమునా రిచ్చవచ్చినటుల నేయునటు లాజ్ఞ యిచ్చుటకు
నేనంగీకరింపజాలను. ప్రస్తుతమున్న శాసనము ననుసరించి 67
అరెస్టాండరు ముడినును, క్రైరాగుగార్లు గాని మఱియేవ్యక్తుల
కంటెనుగూడరక్షకభటుడే బలవంతుడగుచున్నాడు. (నవ్య)

రామదాసు పంతులుగారు

రెండు వత్సరములక్రింద యీ సభవారిని ఉప్పు
పన్నును రెట్టించి బీజవారలకు కరభారము హేచ్చించుటకు
ప్రభుత్వముతో సహాయపడుటకు గోరిరి. అప్పుడు సభ్యులూ
యాహ్వానము సంగీకరించిరి. ముఱు నిష్పక్షి హేయశాసనము
సంగీకరించుట కాహ్వానించు చున్నారు. నేనందుల కంగీ
కరింపజాలను. కేంద్రశాసనసభవారి యభిప్రాయములకును, భార
తీయుల యభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగాను జరుపవలసినప్పుడు
మాత్రమే సభవారి సహాయము నక్షేపింతురు. ఇక కానునోప
యోగము విషయమై వంగదేశ ప్రతినిధులు భారతదేశ ప్రతి
నిధులను నిర్మోగజూటముగ సభిక్షేపించుట వలననే
దేలుచున్నది. శాసనమునందలి హేయములగు యంశములుండ
గా యీశాసనము నాక్షేపించుటయొగాక చర్చించుటకు గూడ
వలనుపడదు. దానిలోని బ్రత్యేకాంశములను జర్చించుటవలన
లాభములేదు. ఇటులనే కృతనిశ్చయులై నిరంకుశలగు పాలకులను
గూడ యొప్పించుట కష్టము. భారతపాలనాక్రమముందలి 67
(బి) యంశమును స్వాయతమగ నుపయోగించవలయునని గర్హింప
దగినది. నానియోజకుల కెట్టి యస్వాయము జేయకుండ వారి
కోరిక ననుసరించిన ధర్మమును నెఱవేర్చుటగా నిట్టి సందర్భము
లందు పాల్గొనుటకంటె సభనుండి వీడిపోవుట స్వాయమని స
భనుండి వెడలిరి.

ప్రభుత్వసమర్థనము

పిమ్మట సర్ అలెగ్జాండరు నుడ్డియసుగారు ప్రభుత్వచ
ర్యను సమర్థించిరి. “ఈసభవారి సమాన పణముల యెంతమా
త్రమును ప్రభుత్వోద్దేశ్యముగాదు. కొంతకాలమింక కభ్యక్షత
వహించు భాగ్యము నాకు కలిగినది. కావున దానికెట్టియవ
మానమును వైపను. వంగదేశపు క్రిమినలులూశవరణ చట్టము
పార్లమెంటుసభలలో 8 కోజాల వరకుంచడవి కచ్చినది. రాజు
గారియనుమతి మార్చి 18 వ తేదీని మాత్రమే బడినది. ఈశా
సనము కొందరు సభ్యులు చెప్పినటులు పాతాత్తుగా సభ యం
దుంచలేదు. క్రిందటి శుక్రవారమునుండియు సభలోనున్నది.

ఇక శాసనావసరమనుకొని, వంగదేశమున దారుణ
విప్లవ సంఘటనన్నదనుమాట నిశ్చయము. ప్రతి మానవుని జీవిత
మును భయపెట్టముగ నేయున్నది. మామూలు శాసనములు పని
జేయలేకున్నవి. పంచాయితీలు తమ బాధ్యతలను నిర్వహిం
పజాలకపోయెను. సాక్షులు తొండంబు నేయబడిరి. క్రమము
గా వంగదేశమంతయును, ప్రతిదానినీని దుర్భరముగు విచార
ము గలపరిస్థితికి వచ్చినది. కొందఱు ప్రభుత్వములంబించు
పద్ధతి మంచిదిగాదందురు. కాని వారు దానికి లిగు మార్గములు
నూచించలేరు. ఒకవతియో రాజుగారు, వంగరాష్ట్రమున నొక
విధముగ సైనిక పాలనయే యున్నదనిరి. సైనిక పాలనమందు,
నేర ఘటన చివ్ చివ్ న వానిని జంపి వేయు
దు. వంగదేశమునందు దానిని గోరచున్నారా? రాజుగారి

దేశమున నట్టి దారుణము లేనట్టిది జరుగవు, నేరస్థు లొక్క-
 వ్యాధియున్నది, పంచాయితీ దారులు గాక ముగ్గురు కమిషనరుల
 వద్ద విచారింపబడుదురు. ప్రతి ప్రభుత్వ ప్రాంతమున
 కట్టిలు చేసుకొనుటకు విలుగలను. ఇది విచారింపఁ దగినది
 గాదు. పంచాయితీ లేకుండుట మామూలు వ్యాధివద్దకు
 లకు విరుద్ధముని కొందఱుందురు. కాని భయపడునట్టి పంచాయితీ
 దారులు వ్యాధియును పరిగా కై వులేరు. ప్రభుత్వము
 యొక్క పద్ధతి నిర్బంధించుట గాక వ్యాధియు
 జరుగుటయే యయియున్నది. పంగరాష్ట్రముందలి గవర్నరు,
 కార్యనిర్వాహకవర్గము నీనిర్బంధకాసము నమలులో నుండు
 టకు పంపిణీయుగ నంగీకరించిరి. నాటికినియు పేయము
 తేగాని, కాంతికి ముఖ్యముగ నవిసరముని నమృతము గలిగినది.
 ఎట్టి కాసముగాని, దేశముయొక్క కాంతికిని యభివృద్ధికిని
 గానినో నట్టికాసము నంగీకరించుట కన్నదు నంగీకరింపఁ
 బాలను. పంగరాష్ట్రము కాంతి కది ముఖ్యవిసరముని నమృతము
 వ్వాను. కొందఱు ప్రభుత్వోద్యోగి య రక్షణము న కే
 యికాసము మునుపూరు. కాని వారిరక్షణలేగాక సామా
 న్యమానవుడగు ప్రతివాని రక్షణకొరకు నిది యమలులో నుం
 చుబోనది. నాటికి వర్తకములేదు. రక్షించుటకు సంసారము
 లేదు. నాటికి నష్టములేదు. ఎప్పుడో చావలసినవాడనే.
 కాని రక్షింపఁబడవలసినది మీరు, మీసంసారములు, మీయా
 స్థులు. బాధపడువారందఱును వీరే. ఎవ వ్యక్తియేదో చాచరించు
 నపచారముగాదు. అయ్యది దేశమునెడఁజేసిన యపచారము.
 వర్తక ప్రబలనట్టి యనుమానములు ప్రబలముగ నున్నవి కాన
 ప్రత్యేక కాసములు ముఖ్యవిసరము. పంగరాష్ట్ర
 ప్రభుత్వము, హైదరాబాదులో కాసము క్రింద నేర
 ములను గమనించగలిగిరి. ఇట్టివి ప్రత్యేక కాసముల వలననే
 యుగచలయము.

ప్రభుత్వమునకు హృదయము లేకపోలేదు. కాసము
 నమలునం దుండుటలన ప్రజల యనిచ్చకు గుఱియగునని చెలి
 యును. ఇట్టిది కలుగకుండ కేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నా
 రు. కాని రాజకీయములలో రాజీను కుదుర్చుట కే మాత్రమును
 వీలులేని యవస్థకల్పించిరి. సర్వాధికారిగారు విగతపు బంధిభా
 వాలనుండ్లను, సర్వవిలువలనునని యిగిరి. పంగదేశముందలి జైలు
 గూడ సంకరపటమయినది. జైలునందే యొక సాత్యజిత్తును.
 మానవుని ప్రధానస్వాతంత్ర్య భంగము గలిగించుట క్రొత్తపద్ధ
 తియే. కాని కొంతకాలమునకుది యములలో నుండుటకు సభ్యు
 లేకారణము. కార్యనిర్వాహకు లేరినైన బంధించుటకు ప్ర
 త్యేక సౌకర్యము లిచ్చినచో మాత్రము, సాధారణ వ్యాధి
 పద్ధతుల నతిక్రమించినటుల గానా? క్రమముందలి 67 వ యం
 కము ననుసరించి కార్యనిర్వాహక వర్గముయొక్క ప్రత్యేకాధి
 కారములపై, పార్లమెంటువారి కధికారమున్నది. అది పాలనా
 పద్ధతిలోని యంకము. చట్ట మీ సభయం
 దామోదింపఁబడినప్పటికి రాజాగారి యంగీకారము బడసి
 ననేగాని, కాసముగా పరిగణింపబడదు. కావున భారతాధి
 కారుల చర్యలపై పార్లమెంటు బధికారమునుంచికొనినది. పార్లమెం
 టులోని సభ్యులెడఁదైనను, కార్యనిర్వాహక వర్గముయొక్క
 చర్య నా క్షేపింపఁబడినచో నీవిధవారియవస్థాసములను నిద
 ర్శనములుగా జూపును. కావున పట్టి చేసిన నీ సభలోని వి
 వాద నిష్పయోజన మని యెంచవలదు. ఈవిధవారాంగ్ల సామ్రా
 జ్యముందలి ప్రధానముగ నభివృద్ధి కల్పించుట నెఱిగించుటకు
 వీలున్నది.

అట్టిసమయమున చర్య వట్టి పరిహాసముని సభకుండి నెడలిపోవుట
 హాస్యాస్పదముగా నున్నది. భారతదేశముందలి వ్యాధినిర్వహణ
 భార మీసభవారినిగూడ కొంతవఱకు మోయఁ బ్రార్థించు
 చున్నాను. కొందఱు పంపురంగముల నిచ్చుట కభ్యంతరము
 నూపువారు, భారతప్రభుత్వము వ్యాధినిర్వహణము గావించు
 పనులకు కాసనసభ లామోదము నిచ్చుటలే దను యభ్యంతరమును
 నూచించుచున్నారు. సభ్యులు లేమ హృదయములను వారంతలు
 వారు పరిక్షించుకొనవలయును. అప్పుడు ప్రభుత్వమునకు
 సహాయముజేయుటయందలి వ్యాధినిర్వహణమును గ్రహించి
 చేయుదు. ప్రభుత్వమున కీ కేంద్రసభల సహాయము కొరకుటకు
 హక్కున్నది.

నాజన్య మంతయు ప్రభుత్వానుగమనమే
 సర్ మర ఉహయ భానుగారు మాట్లాడుచు కాసనసభలం
 దును బయటను గూడ నీయబడుట యుక్తమైనదే పర్యాప
 నులు ప్రభుత్వమును విమరశపథకు చెప్పుచున్నవనిరి. “గతనిం
 కర్వర్తనలనుండియే ప్రభుత్వమున కన్నివిధముల వారికి లో
 దునిదగిననుండి సహాయము నేయుటే నాయోగ్యము ఇకముందు

విచిత్ర చ నానమంచితము! వివిధరస విజృంభణవిలసితము!!
 విశేషానందసందాయకము! వీరనారీమణి కథారమణీయము!!

వీర మతి-నాటకము

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారి చరిత్రాత్మక మగు ప్రౌఢ నాటకరాజము

మహాపతి విత్తయ్య, విదుషీమణియ్య, స్వాగతపరిత్యాగిని శిఖామణియ్య, భారతీయకాంతామతలులలో నొకతయ్య
 నగు వీరమతి పవిత్ర చరిత్రముగలచే, దేశభక్తులైరు

కొనతగినది! ఆడతగినది!! కొనియాడఁదగినది!!!

కొలదిప్రతులుమాత్రమే యచ్చుపడినవి. త్వరపడుడు. వెల రు. 1.4-0.

వలయువారు:- పానుగంటి రాజారావు,
 పిఠాపురం, గోదావరిజిల్లా, అని వ్రాయవలెను.

గూడ నటులనే జేయుదును. క్రొత్త ఎన్నికల సమయము వీ
 మయినను నేను ప్రభుత్వసహాయము చేయుదును. దయ్యోవిష
 యములు మాట్లాడుచు నారనిచర్యల నామోదింపబాలను గాని
 వ్యాధినిర్వహణ మొనర్చినవారందఱును నిర్మాణములుగ నా
 క్షేపింపదగినవారనిరి. దేశముందు ప్రభుత్వమును భగ్న మొనర్చు
 టకు దేశముందు బోల్చివిక్కు ప్రచారము మొదలగునవి ప్రబలు
 చున్నవి. ఈప్రబలనష్టవిధసంఘములను సంకుచితాభిప్రాయము
 లుగలవియే యగుట ప్రభుత్వపతిహాలములై యున్నవి. మహా
 మృదియప్రాతినిధ్యము వహించిన నే నీచట్టమును బలపరచుట
 విధియొందున్నది. విప్లవోద్యమము ప్రస్తుతముపంగదేశముందున్నది.
 కావున కాసము గూడ నచట వర్తించునటులనే చేయబడును.
 హిందూదేశముయొక్క వ్యాధినిర్వహణము తెంతమాత్రమును
 బాగుగాలేవు. కావున ప్రస్తుతము సభయెదుట నున్నదానివంటి
 ప్రత్యేకచట్టములు తిప్పక యవసరము.

మేజరు అక్బరుఖానుగారు చట్టమును బలపరచుచు ప్రస్తు
 తము ప్రభుత్వావస్థ కొగిరెట్టిమం దుపయోగించవలెనో వైద్యు
 నకేగాని తెలియనటులు ఈచట్టము విప్లవకారుల నెదుర్చుటకే
 గాన వ్యాధినిర్వహణను, కాంతి గోరునట్టియు ప్రజలెట్టి
 భయమునొంద నవిసరములేదనిరి. సభవారి నందర నేవేళనుగూడ
 కుమార్తములకు దీనికొనిపోని మడ్డిమగుగారియందు విశ్వాస
 ముంచుటకు గోరిరి.

మారణయంత్రోపయోగప్రాబల్యము

క్రైస్తవులగు మరల సమాధానము చెప్పుచు బాగుగా
 పూర్వసంస్కారము నొందిన విప్లవోద్యమము దేశముందు ప్రబలి
 యున్నదనిరి. దేశములోనికి వ్యాధియుగా రావీలు లేనంతయుం
 దు సామాను వచ్చియున్నది. విప్లవోద్యమకరపత్రములు దేశముం
 దంతటను విరివిగా ప్రచారముచున్నవి. మూడవ విషయ మే
 మనగా చాల ప్రమాదకరముగు బాంబులు బుద్ధిసామర్థ్యముల నుప
 యోగించి తయారుజేయుచున్నారు. ఈవిప్లవకారులయందేదో
 ప్రభుత్వమును రూపుమాపి, సాంఘిక జీవనము ద్వంసమునేయుటే
 యయియున్నది. దానిని రక్షించుట ప్రభుత్వమువిధియొందున్నది.

పిమ్మట చట్టమును సభలో ప్రవేశపెట్టి చర్చించుటకు
 తీర్మానముంచబడగా 29 అనుమానరు రి వ్యతిరేకులు నగుటచే
 నెగ్గెను. వ్యతిరేకముగా సమ్యక్తుల నిచ్చినవాడు కె. వి. రంగ
 స్వామిఅయ్యంగారు కరండికరు నుకువీర సింహాగారుమాత్రము.

అనుమానముగ సమ్యక్తులించిన 29 మంది:- నరసింహ
 శర్మ, హబీబుల్లా ఏజ్జు, చార్లెసు, మెక్కాబ్బు, భెర్నాల్డు,
 జవీరుద్దీను, దాను, ఛావ్విక్కు, మెక్కాబ్బుయ్య, కెరారు, లీ,
 పీటర్సన్, జేక్సన్, ఉమర్ హయత్తు, చిరంబలిత సింగు,
 లాహూరునవాబు, క్యాను విహంగు, మిత్తరు, నైల్లు, మాము
 రానురాజు, అక్బరుఖాను, దత్తు, నటేశం, రజాఅలీ, బారుజి,
 అమనాతీగార్లు.

రజా అలీగారి యువస్వాసానంతరము యామిను ఖాను
 గారు వచ్చినపిమ్మట, చట్టములోని మొదటిమాదు క్లాజులు
 నెట్టి యభ్యంతరము లేకనే యామోదింపబడెను. పంగరాష్ట్ర
 మునందే గాక యితరచోటులందు గల జెయ్యిల్లోని జైలులపైన
 యధికారముగల 4 వ క్లాజునకు కొంచె మభ్యంతరము నూచిం
 చనను ఆమోదింపబడెను. మానవుని ప్రధాన స్వాతంత్ర్యము
 నకు భంగము గలిగించు ఆఖరు క్లాజునకు రజా అలీగార్వాది
 కారు లభ్యంతరము నూచించిరి గాని, దేశముసభ్యులకు దానిని

సమర్పించెను. కొంద అభ్యంతరము జెప్పిరిగాని తుదకు రాజ
 ప్రతినిధి నూచించినట్లే యామోదింపబడెను.

హయత్తుఖానుగారిచే బ్రతిపాదింపబడి నరసింహ శర్మ
 గారిచే నామోదింపబడి రాలిన్నను ప్రభుత్వము తొందరలో
 స్పష్టత గలుగుగాక యని కొరయ నుండేకేసునపెరి.

సమావేశము సమాప్త మాయెను. (ఆ. ప్రె.)

దేవాంగపత్రిక కంపెనీ, లిమిటెడ్

షేరు ఒకటికి రి-0-0 రూపాయల వంతున రెండువేల
 షేరు చేర్చవలయుననియు విరువేల రూపాయలు చేరినతరువా
 త కంపెనీ రిజిష్టరు చేయవలయుననియు శ్రీయుతి పాపేరిరా
 మకృష్ణయ్యగారు మ్యానేజింగు డైరెక్టరుగను దేవాంగపత్రికకు
 సంపాదకుడుగను, నుండవలయు ననియు సోదరీసోదరు లందరు
 భాగస్వాములుగా చేరవలయు ననియు సదురు కంపెనీ డైరెక్ట
 రులు తీర్మానించిరి.

ఇట్లు, డైరెక్టరులు.

దీ డక్టర్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్., బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మీయన్ స్ట్రీటు, మద్రాసు.

రవ్వను, ఫీల్డింగు, క్రాఫ్టి, ఆయర్ యంజనులుగాని (లాండ్రి)
 మొదలైన స్టీంఇంజనులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిన
 సరైన ధరలకు ఒడచుగలరు, పంపులు, పిండిమెషినులు,
 వల్లరులు ఇంగ్లీషుమేకరు హార్సులు యింకా మిల్లులకు కావల
 సిన యావత్తుసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలుసుకొన
 గోరినాము. బొంబాయి, కలకత్తా, పట్నములలో మాకు
 కాఖాస్థానములు కలవు. ఎవరి కేసామానులు కావలసినను
 మాకు వ్రాసినచో యిక్కడను మేమకొ యవ్వబడును.
 వి. యస్. చిన్నస్వామి వి. ప.

జనరల్ మేనేజరు.

నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ గ్రామ కావరస్తుడు
 లేట్ క్రొత్తపల్లి హనుమంతరావు తిరుమల శ్రీ
 వేంకటేశ్వరస్వామివారికి సమర్పించిన గుడివాడ
 గ్రామంలో నక్సే నెం 494/4 రు షుమారు
 రూ 5000-0-0 మదింపుగల మిడ్డేయిల్లు తిరుమల
 తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం యేట్టేట్లు రివిన్యూ
 ఆఫీసరు వారివల్ల 17-4-25 తేది శుక్రవారంవరకు
 1 ఘంటకు గుడివాడ మకాంలో వేలం వేయ
 బడును. ఇష్టమున్నవారు వేలంకాలంలో రూ 200
 డిపాజిట్టుకట్టి వేలం పాట పాడవలెను. వేలం షర
 తులు వేలంకాలములో చదువబడును.

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగ్ దాస్జీ,
 విచారణకర్త.
 తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానకచ్చేరి, తిరుపతి 27-3-25.

బావలా దారుణహత్యనేరము

విచారణ ప్రారంభమైనది

(నిన్నటితరవాది)

మంటాజు బేగం చెప్పినకథ

తరువాత మంటాజు బేగమును పిలువగా ఆమె వచ్చెను. ఆమె నిండు మునుగును వేసుకొనిన గాని బోనులోనికి వెళ్లగానే మునుగును తొలగించి కోర్టువారికి పంపి సలామివచ్చెను. ఆమెకు కుర్చీలో కూర్చుండుట కనుజ్ఞయిచ్చిరి. తనవయస్సు 22 సంవత్సరములని ఆమె చెప్పెను. ఆమెను చిన్నప్పటినుండి పాటకత్రైగా పెంచి తయారుజేసిరి. ఈమె హైద్రాబాదులో నుండగా యిందోరుమహారాజు పిలిపించుకొనెను. మహారాజు దగ్గర పాడుటకై ఆమె నియమింపబడెను. ఇందోరులోనుండగా తల్లియు మరికొందరునుగూడ ఆమెతో నివసించుచుండిరి. అచ్చట రెండు నెలలండి ఆమె హైద్రాబాదుకు తిరిగివచ్చెను. తరువాత మరల యిందోరువచ్చి ఆమె సంవత్సరముండెను. అప్పుడు ఆమెయొక్క ఆస్తిసంతయును లాసుకొని మహారాజు యిందోరునుండి వెడిలిపోయిని యుత్తరు విచ్చెను. ఉత్తరువుల కామె లోబడవలసివచ్చెను. పాటపాడుటకై కల్యాణమల్ గారింటికి యామె వెళ్ళుచుండుటచేత మహారాజు జుట్టుత్రవు చేసియుండెను. మహారాజుగారి యుత్తరువును శంకరరావుగారు తీసుకొని వచ్చిరి. అది వినితిడి మాటలు గావున పనికి రావని వారెండు గారు చెప్పిరి. కోర్టువారట్లు కాదనిరి.

తిరిగి మంటాజు బేగమిట్లు చెప్పెను. తిరిగి మహారాజుమెను యిందోరుకు పిలిపించి ఆమెను యుంపుడుకత్తైగా తొమ్మిది పదిసంవత్సరములుండుకొనెను. ఈకాలమున యిందోరులో ఆమెను కమలా బాయియని చెప్పకొనెడివారు. ఆమె మహారాజు గారితో యింగ్లాండు వెళ్ళియుండెను. ఆమెకొక కుమార్తె కలిగి పుట్టగానే చనిపోయెను. పిమ్మట ఆమెకల్లిదండ్రు యును ముత్తలల్లియును వెంటరాగా మహారాజుగారితో కలిసి ఖానుపురమునకు పీకారు వెళ్ళెను.

నిర్బంధము

తన్ను నిర్బంధమున నుంచుచున్నారని ఆమె తండ్రితో చెప్పకొనెను. మహారాజుగారి యుత్తరువుపైన మన్నానికి పోకముందే యామెయొక్క కోరికమీద తండ్రి పోలీసు కమిషనరుకు పిటిషను పెట్టుకొనెను. అపిటిషనుమీద ఆమెవ్రాలు చేసెను. సాక్షి అప్పుడు పిటిషనును వ్రాలును సరియాయుకొనెను. ఈ మాటలు సందర్భమునకు తగినవి కావని వారెండు గారు చెప్పిరి. సాక్షియొక్క నడతను గురించి తెలుసుకొనుట నిమిత్తమువనరములని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

తిరిగి ఆమె యిట్లు చెప్పెను. మన్నానికి బయలుదేరినను ఆమె కక్కడికి పోవలెనని లేదు. నిర్బంధముననుండుట చేత యిందోరుకు తిరిగి పోవలెనని తనకులేదని గూఢీ అనువానితో చెప్పి ఆమె ఢిల్లీలో దిగిపోయెను. పోలీసువారి కాసంగతి తెలిసి ఆమెను పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకొనివెళ్ళిరి. అచ్చట తనకు యిందోరువెళ్ళుట కిష్టము లేదనియు అన్యతేషరు పోవదలంచి నాననియు ఆమె స్టేటుమెంటిచ్చెను. ఆమె నగలతోను యితర సామానులతోను ఆమెను అన్యతేషరుకు పోవనిచ్చిరి. అన్యతేషరులో బోలియోఖాన్ మొదలగువారు యిందోరుపోయిని బోధచేయుట కామెవద్దకు వచ్చిరి.

జోకుల్లాఖాన్ - కుట్రప్రారంభము

జోకుల్లాఖాను సంగతి యేలవని వారెండుగారు చెప్పిరి. 1924 ఆక్టోబరు నుండియు ఆమెను యిందోరుకు సంపుటకు ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నవని తెలియజేయుట ని కంపుగారు చెప్పిరి.

మహారాజుగారు వర్తమాన మంపిరినియు ఆమె యిష్టముగా యిందోరుకు వెళ్ళకపోయినట్లయిన ఆమెను మరియొక ధనున తీసుకొనిపోవుదు రనియు జోకుల్లాఖాన్ ఆమెకు చెప్పెను. మొదటిసారి అతడొకరు యిందోరు పొమ్మనిచెప్పెను. కొన్ని రోజులు యిందోరులోనుండి ఆమె వాగ్ధురము కల్గెను. జోకుల్లాఖాన్ రాకపూర్వమే ఆమె రక్షణనిమిత్తము పోలీసువారికి రెండు పిటిషనులను పంపుకొనెను. అదివరకే పిటిషను పంపియుండుటచేత జోకుల్లాఖాన్ బెదిరించిన తరువాత కూడ ఆమె యేమియుచేయలేదు. ఒక జపానువానిని ఒక హుర్కావానిని తనకు రక్షకభటులనుగా ఆమె యేర్పరచుకొనెను. ధనులాల్ బెహరీలాల్ అను యిద్దరు మనుష్యులు యిందోరునుండి వచ్చిరి. ఆమె ప్రాణాపాయమువచ్చునని భయపడు

టచే బొంబాయిలో పోలీసు కమిషనరుసాయ మపేక్షించి ఆమె బొంబాయిచేరెను. మొట్టమొదట ఆమె తనవారితో కూడ బొంబాయి దగ్గరనున్న అంధేలో నుండెను. కాని ప్రైవేట్ ప్లిన రామ్లాల్ బేహరీలాలు లిద్దరును ఆమె యింటిదగ్గరనే యుండుటచేతను, తానన్న బంగళాకు చుట్టుపట్ల యిండ్లు లేక పోవుటచేతను ఆమె నేక్షణమున యెత్తుకొనిపోవుదురో యని ఆమెతండ్రి భయపడెను. తరువాత మదనపురాకును పోరెలు కను స్థలములను మార్చిరి.

బావలాతో స్నేహము

అప్పటినుండి చనిపోయిన బావలాతో స్నేహము ప్రారంభమయ్యెను. బావలా ఆమెను స్టేటరుకోడ్డు మీదనున్న తనతల్లి బంగళాలోనికి తీసుకొనిపోయెను. తరువాత ఆమెల్లి దండులనుండి వేరై బావలాతో కలిసి అత్యుక్త ఆగ్రా, ఢిల్లీ, సిన్ధా, మరికొన్ని యితర ప్రదేశములకు పోయియుండెను.

కుట్ర ప్రయత్నము

ఆమె బొంబాయిలో నుండగా నొకనాడు బావలా యింటికి కావలాకాయు వాడొకడు యిందోరు మహారాజు గారివద్దనుండి వచ్చినట్లుగా బావలాకొక చీటినిచ్చెను. దానిమీద బావలాకు కోపమువచ్చి దానిని పనినుండి తొలగించెను. ఈ వాత మాంటాజును బావలా చౌపటిలోనున్న తన స్వంతయింటికి తీసుకొనిపోయెను. ఇందోరు మనుష్యులు వెంటనంటి తిరుగుచున్నారని చెప్పి బావలా యింటలేనప్పుడు ఆమెకు బయటికి పోనిచ్చుటలేదు. ఇందోరు మనుష్యులు తిరుగుచున్నారని బావలా అనుమానము తగిలెను. అదిభయముగా అతనికి వర్తమానము గూడవచ్చెను. అందుల్ల నామెకు బయటికి పోనీయలేదు. బావలాయును ఆమెయును అయోనవ్లాకు పోయి అచ్చట 25 దినములండి, హత్యజరుగుటకు 4 రోజులు ముందు బొంబాయికి వచ్చియుండిరి. బావలాయొక్క డ్రైవురు మహమ్మదు సాఫీని ఆమె గుర్తుపట్టెను. గజ్జపు పండుల రోజులలో బావలా అయోనవ్లానుండి బొంబాయికి వచ్చుచుండెడివాడు. సోదాడు నాజరు అహమ్మదు వ్రాసినయుక్తమును ఆమె గుర్తుపట్టెను.

మాత్య

బావలాయును మాంటాజును అయోనవ్లానుండి రైలుందుండి బొంబాయిలోను బొంబాయికి వచ్చియుండిరి. వారిమోటారు డ్రైవురు పూనాలో యెందుచేత నిలిచియుండెనో ఆమెకు తెలి

యలేదు. వారు పందెపుదినము శనివారమునాడు వచ్చియుండిరి. మరునాడు (ఆదివారము) రాత్రిభోజనానంతరమున బచ్చు బాయి అనునొకడు వచ్చిపిలిచెను. బావలాపోయి అతనితోమాట్లాడి తన్ను (బావలా) చంపుటకును ఆమెకు యెత్తుకొనిపోవుటకును వహమ్మదాల్ యనుడొకడు వచ్చియున్నట్లుగా బచ్చు బాయి చెప్పెనని చెప్పెను. మరునాటి సాయంత్రము ఆమె యును బావలాయును మోటారులో పీకారుపోయిరి. తిరిగి వచ్చుచుండగా బావలా మేనేజరు మాథ్యూ అను నాతడు పీకారుకొరకై వచ్చిమోటారులో నెక్కెను. వాలకేళ్ళయకోడ్డు మీదుగా నామె మలబారుగుట్ట దగ్గరనుపోయిరి. ఫిరోజు మెహతాతోటలవద్ద కామెనెగముగా పోవుచుండెను. వెనకనుండి మరియొక కామెవచ్చి వారికారుతో డిగొనెను. పీకారుకు యెదుట నన్న దీపము లాంపొయెను. ఇంకొక కారులో నున్నవారు దిగి చగ్గరకువచ్చి బావలాను తీర్చి నారంభించిరి. వారే దెనమందు గురుండిరి. బావలాకారుయొక్క టాపుతీసియుండెను. చొక్కిడి గాండ్రలో నొకడు మాబాయిని యెచ్చటికి తీసుకొనిపోవుచున్నావని ఆరచెను. ఇద్దరో నలుగురో వారిచేతులను బావలా కారులోనికి పెట్టి పస్తోళ్ళనుక్రేచ్చి నారంభించిరి. కొంతనుండి ఆమెప్రక్కనుపోయి క్రిందకు లాగిఆమెమనుఖముమీద చావతో రెండుమారులు పొడిచిరి. తరువాత ఆమె గిజగిజతన్నుకొనుచు ఆరచుచుండగా యితర కారువద్ద కామెను గొంపోయిరి. కాడలో ప్రవేశపెట్టిరి. కాని ఆమె బయటికి వచ్చెను. రక్షించుటకై వచ్చినవారిలో నొకడు ఆమెను పొడిచినవాని చేతని పట్టుకొని వానిని పట్టుకొని ఆమెకారులో పడజేసెను. సాఫ్టును యిద్దరు కనిపేయిటను కామెలోని కెక్కమని ఆమె నడిచిరి. అది బావలాకారునతో కావో ఆమెకు తెలియలేదు.

సాఫీ అహమ్మదుగూడ వారిలో నొక్కడనియు పోయిన తన చేతిగాజులను బావలా ఆ నాడు ధరించుచున్న దున్నును ఆమె గుర్తుపట్టెను. మొదటి తుపాకీ దెబ్బ తరువాత ఆమెకు మరియొక దెబ్బవినబడెను.

ఆరచుచుండున వారింకరుగారు తానొక దరఖాస్తు పెట్టెదననియు నాక్షి యింకను చెప్పవలెనో లేదో దానిమీద ఆధార పడియుండు ననియు చెప్పిరి. రిక్త గంటలవరకు కోర్టు నిలిపి వేయబడెను.

కోర్టు తిరిగి రిక్త గంటల సమావేశమైనప్పుడు పోలీసు కాసనము 1631 నెక్సను క్రింద దరఖాస్తును ప్రతిపాదించిన వా

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కత్యవసరము. ఇది చాల ప్రసిద్ధి జేందినది. ఏల ననగా నాలుగుదేశముల రాజుల బిడ్డల యాహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్నబిడ్డల శరీరాలయము లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకు కావలసివస్తువు లన్నియు నీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, తయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాల లగుచున్నారు. డాక్టరుల నడుగుడు.

ఇటలీ	గ్లాక్సో	స్పెయిను
రాజాగారి	క్రేష్టమైన పాల ఆహారము	రాజాగారి
అదరణను	చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును.	అదరణను
బడసినది.	(2)	బడసినది.

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి. టాకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు. 1886

లెంకరుగారు న్యాయపాఠశాల నిమిత్తము విచారణలో పోలీసు వారి కిచ్చిన స్టేటుమెంటులను తనకు సప్లయ చేయవలసినదని అతనికి రి. చరఖాస్తు సమయము వచ్చుచే రాతని మేజిస్ట్రేటుగారు తలచిరి. దరఖాస్తుమీద కడసారిగా యొత్తు విచ్చుటకు ముందు ఆ స్టేటుమెంటులను కోర్టువారు చూడవలసినదనియు లేకపోయిన ముద్రయలను నిజస్థితులను తెలుసుకొనుట కష్టమనియు అయిన చెప్పెను. అసంగతిని క్రాసు పరీక్షలో పరీక్షించి రాబట్టవలసిన మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

మంటాజు బేగమును పరీక్ష చేయుట

వాలెంకరుగారప్పుడు మంటాజు బేగమును క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. అప్పటిలోనుండగా పోలీసుగారికి స్టేటుమెంటునిచ్చి తిని ఆమె చెప్పెను. అప్పటికివెళ్లిన యెన్ని వినముల కిచ్చినో ఆమె చెప్పలేక పోయెను. ఆ స్టేటుమెంటును యిన స్పెక్టరు జెఫ్రీ గును నూపరింపెందెంటు స్పెక్టరును తీసుకొనిరి. పాత్రవిషయమై ఆమె స్టేటుమెంటిచ్చిన దొడ్డుసారియే. పోలీసువారప్పుడు స్టేటుమెంటును చదువగా ఆమె పరిగానన్నదని చెప్పెను.

బావలాకారుతో డిక్షన్ల కారు కోడ్లను మధ్యగా మలచారు పిల్ పోస్టు అఫీసుకు యెదురుగా నుండెను. మరి యొక కారు ఆ కారుకు చెనుకగా దగ్గరగానున్న దీప స్తంభమునకు 32 అడుగుల దూరమున నుండెను.

బావలాతో వెళ్లినప్పుడు మీ చెటువంటి కారులో వెళ్లి నారు:—

కోర్టు:—ఆమెకు కారుల పేర్లు తెలుసునా?

వాలెంకరుగారు:—నిశ్చయము. నేనెక్కడివాటికంటె మంచికారులలో ఆమె ప్రయాణము చేసియున్నది. (నవ్వు)

అప్రశ్న జవాబుగా అది ప్రయాణపు కారనియు దానినే విధముగా తయారుచేసికో తనకు తెలియదనియు మంటాజు చెప్పెను. మొదటిపరీక్షలో యెటుటిదీపము లారిపోయినవని చెప్పియున్నప్పుడు కారుకుయెటుటునుండు చెండు పెద్దదీపములని ఆమెయుద్దేశ్యము. ఆమెకు కొన్ని తుపాకి డెబ్బలు వినబడెను గాని ఆమె యెన్నియో చెప్పలేకుండెను. ఆమెను బయటికి లాగి నప్పుడు తలుపు తెరచి యుండెనో లేదో ఆమె చెప్పలేకుండెను. బయటకు లాగినతరువాత ఆమెను పొడిచిరి. తరువాత లేచినెత్తిరి. అప్పుడామె కోడ్లమీద క్రింద పడియుండెను. ఆమెను బయటకు లాగినప్పుడు ఆమెవైపున సగముమందియు బావలావైపున సగముమందియు మనుష్యులుండిరి. ఆమెను కోడ్లమీదనుండి ఒక్కడేలేవలెనెత్తెను. బయటకులాగి నప్పుడెంతమంది లాగిరో ఆమె చెప్పలేకుండెను. కాని ఒకని కంటె యెక్కువగానున్నారని జ్ఞాపకమని చెప్పెను. తన్ను లేవ నెత్తినమనిషి తన్ను క్రిందికిలాగినవారిలో నున్నదోతదో ఆమె చెప్పలేకుండెను.

మంటాజు సవతితండ్రి ఫిర్యాదితరపు సాక్షి

మంటాజు బేగముయొక్క సవతితండ్రి మహమ్మద్ అలీ మహమ్మద్ యానల్ 55 ఏండ్లమనిషి. దీర్ఘమైనగడ్డముగలవాడు. ఫిర్యాదితరపున మూడవసాక్షిగా విచారింపబడెను. కెంపు గారితో పరిశీలించి అతడిట్లు చెప్పెను. నాలుగుసంవత్సరముల క్రిందట తనభార్య వజీరుబేగమును (మంటాజుతల్లి) బొంబాయి సంగల్ వీధిలో అతడు కలిసి కొనెను. అప్పుడు మంటాజు యింగ్లాండుకు పోవుచుండెను. తరువాత అతడు వజీరుబేగముతోను ఆమెయొక్క యితరపిల్లలతోను కలిసి యింగ్లాండుకువెళ్లెను. ఇది వజీరుబేగము కలిసి తన్ను 1½ సంవత్సరములకు సంభవించెను. ఆతడు యింగ్లాండుకు వెళ్లినప్పుడు మంటాజు బావరాజుగారి మందిరమున రాజుగారి మూడవభార్యగా నివసించుచుండెను. భానుపురమునకు వెళ్లుటకుడ తనకు తెలుసుననియు అప్పుడు మహారాజుతో తగాదా పడినట్లును యిప్పుడు మహారాజు తన్నుచ్చనచ్చిన చోటికి పోనిచ్చుచున్నట్లును తనతో మంటాజు చెప్పెనని అతడు చెప్పెను. రక్షణనిమిత్తము ఢిల్లీ బొంబాయి పోలీసు కమిషనరులకు దరఖాస్తుచేయమని గూడ ఆమె అతని నడిగియుండెను. తరువాత చెండుకోజులకు అతడును మంటాజును మూల అను నొకడును మరికొందరును మహమ్మదీ బయలుదేరిరి. కాని ఢిల్లీస్థానమువద్దకు వచ్చేటప్పటికి మంటాజు యొక రానని నిరాకరించెను. తరువాత కొంతసేపు నూలుతో తగాదాపడి ఆమెయు మరి కొందరును కలిసి పోలీసుస్థానముకు వెళ్లిరి. ఇదివరకే తనయిచ్చినచోటికి మహారాజుతన్ను పోనిచ్చుచున్నాడని ఆమె చెప్పియుండెను. అమృతసరులో చాలా విక్రమసంభవించెను. మహారాజుతరపున సద్దామచ్చియుండెను. తరువాత చేతుల్లాఖానొకసారియు మరియొకసారి జేతుల్లాఖానును మరియొకరును కలిసి ఆమె

దగ్గరకు వచ్చిరి. మొదట మహారాజును కలిసికొమ్మని జేతుల్లాఖాను డోరక చెప్పియుండెను. కాని తరువాత దెబరించియాజెను. అయినను మంటాజులాంగలేదు. తరువాత అమృతసరుకు వచ్చినప్పుడామె పోలీసువారికి చెండు పిట్టివనులను పంపియుండెను. జేతుల్లాఖాన్ చెప్పినట్లు వినకపోవుటచేత ఒకపిట్టిను నామెకు తిరిగి పంపివేయబడెను. మంటాజుకు యిద్దరుమనుష్యులను కాపలాయించుట తప్ప యితర యేర్పాట్లేమియు సాక్షిచేసియుండలేదు. ప్రభుత్వమువారిరక్షణనిమిత్తముసాక్షి తరువాత బొంబాయికి వచ్చియుండెను. మంటాజును కుటుంబములోని యితరులను కూడవచ్చియుండిరి. కారణము జేనరీలాల్ రామ్లాల్ ఆంధ్ర బాటుమొదలగు యింగ్లీషు నివాసులు మంటాజువెంటబడుటయే. బొంబాయిలో జరిగినవిషయములను సాక్షి మంటాజు సాక్ష్యమునే బలపరచెను. మంటాజును బావలా పూనాకు తీసికొనివెళ్లవద్దని ఆతడును అతనిభార్యయు నడ్డుపెట్టియుండిరి. 1925 జనవరి 2, 3 తేదీలలో సాక్షి అత్యంత ముహూనిని ఖాంద్య దగ్గర కలిసికొనెను. సాక్షి పాత్రజరుగుటకు ఆరోజులు ముందుగా బొంబాయి వచ్చియుండెను పాత్రజరిగిన మరునాడతనికి అసంగతి తెలిసెను. తాను దరఖాస్తుపెట్టుకొన్నమీదట పోలీసు వారు సాక్షిని పట్టుకొనిరి. సర్దారు బేగమును మంటాజును అప్ప చెల్లెండ్రు. నిజార్ అహమ్మద్ అను వజీరుబేగం బంధువుడు సాక్షి తరువునను అతనిభార్య తరపునను బావలాకు వ్రాసియుండెను. వైసేరు బావలాగారిపేర వ్రాయబడినను లోపలవిషయములు మంటాజుకొరకే వ్రాయబడెను. సాక్షి యుక్తమును గుర్తుపట్టెను.

జంబల్ వాలాగారిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడి నప్పుడు మంటాజును తీసికొని వెళ్లవద్దని తానును వజీరుబేగం బావలాకు సలహా జెప్పితిమి గాని అభ్యంతర పెట్టలేదని సాక్షి చెప్పెను.

వాలెంకరుగారిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు సాక్షి యిట్లు చెప్పెను: తన్ను యే నేరముల మీద జెయబులో పెట్టి కోతనకు తెలియదు. పోలీసువారిని తా నడుగలేదు. అప్పటికిని తనమీద యేమి నేరములు మోపబడెనో తనకు తెలియకుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట తన్ను నిలువబెట్టినప్పుడు సయితము మేజిస్ట్రేటు చెప్పియుండలేదు. పాత్రకు సాయము చేసి నందులకై తన్ను ఖైదులోనుంచినట్లు తన కప్పటికిని యిప్పటికిని గూడ తెలియదని సాక్షి చెప్పియుండెను.

సాక్షి తరపునను అతని భార్యతరపునను బావలాగారి ద్వారా మంటాజుకు నాజరు అహమ్మదుచే వ్రాయబడిన యుక్తరమును బావలాచేయుటకు వాలెంకరుగారు ఒప్పుకొనలేదు. అది ప్రతిపక్షుల స్టేటుమెంటు. వ్రాసిన వారి సాక్ష్యములేదు. కావున దానిని ఒప్పుకొనడగ దని చెప్పెను.

మేజిస్ట్రేటు:— అది యసందర్భమైనదని తలచినను మంటాజుమీద కుట్రజరుగుచున్నదని మంటాజుకు తెలియజేయుచున్నది గాన దాని నేల యొప్పుకొనమాడదు?

న్యాయవాది:—అవునండీ. ఎవరినెల్ల కుట్రజరుగుచున్నది. దానిని ముద్దాయి నూచించెనా?

కోర్టు:— కొంతమందిచేత జరుగుచున్నది. ఫిర్యాది సాక్ష్యము ప్రకారము వారిలో ముద్దాయిలు కొందరు.

న్యాయవాది కోర్టునా రీసంగతి బాగుగా జ్ఞాపకముంచుకొనవలసినది చెప్పెను.

చివర సాక్షి

వజీరుబేగముకు తల్లితరపున జ్ఞాతివాడైన అల్లాయుడీను వజీరు చివరసాక్షిగా విచారింపబడెను. రెవ ముద్దాయిని మాక్స్వెలు కారులో స్టేషనాను వద్ద చూచి యుంటి నని సాక్షి చెప్పెను. ఆకారు నెంబరు తీసుకొని దాని విషయమై తనయన్నతో చెప్పితి ననెను.

క్రాసుపరీక్ష

వాలెంకరుగారిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడి సాక్షి జనవరిలో తన్ను రెట్టు చేసినట్లు చెప్పెను. బొంబాయిలో మోటారు డ్రైవరై తనసోదరుడు అల్లాబక్షును ఆనెలలోనే అరెస్టుచేయబడెను. తనసోదరుని టాక్సీనెంబరు రతనికి జ్ఞాపకము లేదు. తన సోదరుని మూడుటాక్సీల నెంబరు రతనికి జ్ఞాపకముండెను. అది 2980. సాక్షి పోలీసువారి యధీనమున 22 దినములు ఉండిరి. పాత్ర జరిగిన 6 రోజుల కతడు పోలీసువారి కొకస్టేటుమెంటునిచ్చెను. తాను ముద్దాయిని అతడప్పుడు చెప్పియుండలేదు. బావలాను పారెలులో నున్న మంటాజు దగ్గరకు తీసుకొని పోయినది సాక్షిసోదరుడు గాని సాక్షికాదు. 1924 క్రిస్టమసుకు 6 రోజులక్రిందట గోఖేలు హోటలుకు దగ్గరగా సాక్షి రాత్రి 8 లేక 8½ గంటలకు ఎర్రని మాక్స్వెలుకారును

చూచి యుండెను. ఆకారు నెంబరు ఎందుకు తీసుకున్నా వని వాలెంకరుగారు రడుగగా తనమనుస్సులో యెట్టి కారణమును లేదని సాక్షి చెప్పెను.

అప్పుడుకోర్టు రేఫటికి నిలిపివేయబడెను. ఈ కేసు వారముదినములకు పైగాపట్టునని తెలియుచున్నది. ఏలన ఫిర్యాది తరపుననే సాక్షులు 40 మంది గలరు. ముద్దాయిలు కోర్టువారి కెట్టి స్టేటుమెంటును యిచ్చేటట్లుగా లేదు. (అ.వె.)

రెండవ దినము

మంటాజు బేగం మేనమామ సాక్ష్యము

బొంబాయి, మార్చి 27:—బావలాపాత్ర నేరము తిరిగి విచారణకు వచ్చినప్పుడు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ కోర్టుంతయు జనులతో క్రిక్కిరిసియుండెను. మంటాజు బేగము మేనమామయగు అల్లాబక్షువజీరు మొదటిసాక్షిగా విచారింపబడ, యిట్లుచెప్పెను. అంధేరీలో మంటాజు బేగమును ఆమెబంధుగులు నుండగా ఆతడు, యింగ్లీషుమనుష్యులు కొంతమంది ఆమెను బలాత్కారముగా తీసుకొనిపోవు నుద్దేశ్యముతో వచ్చి తిరుగుచున్నారని చెప్పుటకు వెళ్లెను. ఒకనాడు మంటాజును ఆమెతల్లియు నతనిటాక్సీలో పోవుచుండగా (ఇతడు టాక్సీడ్రైవరు) బావలాచూచి ఆమె నివాసస్థానము కనుగొని తరువాత అచ్చటికిపోయిచూచెను. ఇండ్లోలో బంధ్రులగు అబ్దుల్లాకరీమునువానిని ఆతడెఱుగును. జకీయుల్లానును మరియొక బంధ్రుడు సాక్షిని యింగ్లీషుమహారాజు కోరుచున్నాడని చెప్పెను. సాక్షి యింగ్లీషువల్లె ఫాంసీయంటివద్ద 1, 2, 3, 4, 5, 9 ముద్దాయిలను చూచెను. జకీయుల్లా యును ఫాంసీయును మంటాజు నెట్లుబున యింగ్లీషుకు తీసుకుని రావలెననియు నీవిషయమున సాక్షి సాయముచేయవలెననియు సాక్షికి ముద్దాయిలు అవిషయమున సాయముచేయుదరనియు చెప్పిరి. మంటాజును ఎత్తుకొనిపోవుటకుగూడ ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవని వారుచెప్పిరి. సాక్షి యింగ్లీషుకు పోయినప్పుడు బావలా మంటాజును బొంబాయినుండి తీసుకొనిపోయియుండెను. అబ్దుల్ కరీమును అల్లాబక్షును బావలావెంటంటి పోవుచున్నారనియు అవిషయమై బావలాకు తంతిచేయవలసినదనియు సాక్షి బావలాయొక్క డ్రైవరుతో చెప్పియుండెను. మంటాజును మోటారుపైన యెత్తుకొనివచ్చువని ముఖ్యముగా తానే చేయవలెనని ఫాంసీ, జకీయుల్లాలు సాక్షి నడిగియుండిరి. వీరిద్దరును అప్పుడు బొంబాయిలోనున్న యింగ్లీషుమహారాజుగా రింట్లో నుండిరి. అమృతసరులోనున్న మంటాజుతల్లి నుండి తనకొకయుక్తరము నచ్చటచేత సాక్షి బావలాయంటికిపోయెను. కాని బావలా అచ్చటికింకను రాకపోయెను. మరనాడు నాల్గవముద్దాయి బావలాయంటి కాపలావానితో మాట్లాడుచుండగా సాక్షి చూచెను. తరువాత చెండుమూడుకోజులకు బావలా యింటికి రాగా సాక్షి పోయి యింగ్లీషుమనుష్యులతో తనయంటి కాపలావాడు చేరినట్లుగా తనకు అబ్దుల్ కరీం చెప్పెనని వ్రాసి బావలా కొక చీటినిచ్చెను. బావలా యింటికితలుపును తెరచియుంచినట్లుయిన కాపలావానికి రు 2000 కు యిచ్చునట్లు యేర్పాటుచేయబడెను. ఇంగ్లీషుస్టేటు మోటారుడ్రైవరులు సాక్షి కొరకు వచ్చినప్పుడు ముద్దాయిని మోటారులో నెక్కింపకొని బొంబాయిలో త్రిప్పుచుండగా నతడుచూచెను. వారు ఎర్రనిమాక్స్వెలు కారులో వచ్చియుండిరి. ఆకారును బొంబాయిలోనున్న మహారాజుగారింటివద్ద కుట్రచేయుచుండిరి. సాక్షి జరుగుచున్నదంతయు తనసోదరునకు చెప్పెను. నటంజ్జో అతనిసోదరు. కాని ఆమె సాక్షివద్ద నుండుటలేదు. ముద్దాయిలలో కొందరు మహారాజుగారు మంటాజును వదలిపెట్టినట్లు సాక్షితో చెప్పిరి.

వాలెంకరుగారిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు తానును తనసోదరుడును పాత్రజరిగిన మూడునాలుగుదినములకు అరెస్టు చేయబడినట్లు ముద్దాయి చెప్పెను.

తనమీద యెట్టివోషములు మోపబడెనో అతనికి తెలియకుండెను. తనకు చెలిసినదంతయు నతడు పోలీసువారికి చెప్పియుండెను. అతనిమీద నెట్టిదోషారోపణయు చేయలేదు. అతడు కుట్రలోలేదు. మంటాజు తనకు చుట్టుకుంటున్న వారిపాత్రములను కనుగొనవలె ననుకొనెను. ఫాంసీటాక్సీ కర్చులక్రింద తనకు 10 రూపాయలిచ్చెనని చెప్పెను. బావలా కాపలావాడేమయ్యెనో యితనికి తెలియదు. ముద్దాయిల స్థానమునగుంచి అతడు మంటాజుతో చెప్పియుండెను. బావలా నతడు బాగుగా నెలంగడు. అతనిని తనమగా కలుసుకొనలేదు. పోలీసువారు కలురంపేవరకు వారితో సయిత పెట్టినమాచారమును చెప్పలేదు ఇంగ్లీషుమనుష్యులంటె అనుమానముగానున్నది గనుక మాక్స్వెలు కారునెంబరు ఆమెకొమ్మని అతడు సోదరునితో చెప్పియుండె

N. B. ఆయితో ఇంజనూరు, స్టేషన్ ఇంజనూరు, వాల్తేరు
ఇంజనూరు వగైరా మిషనరీకి మా చెప్పే పుర కార్యాలయ
21వ ఆర్డీనియన్స్ ప్రీటు, మద్రాసుకు వ్రాయగోరనాము

రాజమహేంద్రవరపు

వైశ్యసేవానదరము

సందమహర్షికోత్సవము

నేడు రాజమహేంద్రవరములో జరుగుట

వేమూరి అండాళ్మగారి అధ్యక్షకోవన్యాసము

ఈ ఉపన్యాసమునుండి యాక్రందిభాగములను ముద్రించుచున్నాము:—

సోదరిమణులారా! శ్రీమతి, కామాక్షమ్మగారు చదివిన నివేదికలను ఈ సదన మెంత వృద్ధిగాంచినదో మనకెల్లరకు వెల్లడియయ్యెను. మనశ్రీవిద్యాభివృద్ధికై, మహారాజశ్రీ, నాళం రామలింగయ్యగారును, వారిశిష్యులగునొకరియగు, శ్రీమతి నాళం సుభద్రమ్మగారును, స్థాపించిన యీ సదనపు సౌకర్యములకై వారుచేసిన మహాపాతకమునకును, నేను మనఃపూర్వకమైన వందనముల జేయుచున్నాను. నేటిదినిము ఆమెగారి ఆర్థిక దిన మగుటచే ఆమె జ్ఞాపకార్థముగా వారికల తమ విద్యాచార్యుల ములకై వారివారికి లభించిన బహుమతులకు సంకీర్తనకమానము ఆమెను ఎల్లప్పుడును తలంపకమానము. మన భారతసోదరి మరణింపక యుండిన మన మెంతయో సంకీర్తనయుండెదవారము గదా! అట్టిభాగ్యము మనకబుడాయె. ఆయినను, ఆమె స్వర్గ లోకమునుండి మనప్రేమకై సంకీర్తనక మానదని తలచెదను. ఆమహనీయులె మన భారత రాజ్యమున నీక నొకరిద్దరుండిన, వరకులములు, మున్నగు చెడుకార్యములు, అన్నియు యాపు మాసి విద్యావతులై పూర్వపు పుణ్యాంగనలవలె సున్నతదశ గాంచగలుగుదుము.

విద్యాప్రాశస్త్యము

విద్యాధనమునకు సాటియగు ధనం తెచ్చెన గలదే! పురుషులకును, స్త్రీలకును, తుదకు సంసారసాగరమును దాటింప గల నాక యగు భర్తను గోల్పోయి, మహాభయంకర మైనట్టి వైర వ్యము ననుభవించు స్త్రీరత్నములకును సహకారికి కాగల్గునది విద్యయేదా! అజ్ఞానాంకారమును చీకటిని బాణిజ్యము కమల ప్రాయుని వంటి విద్య. మన హిందూదేశమున ప్రస్తుతము శ్రీవిద్య పూర్వంబువలె సంతక లేకున్నను, కొలదిగ ప్రబలుచున్నది. కాని మన వైశ్యస్త్రీలు విద్యకై తగినంత శ్రమ జేయుచు న్నటు కన్పట్టదు. విద్య కలిగిన, విషయము, వికమత్వము, కాంత ము మున్నగు గుణములు లభించుచు వెంటనే వరకులక వ్యాకు ల్గములు, బాల్యవివాహములు అనుగంటగలవు బాల్యవివాహ ముల మాన్పుకును విద్య యుపకరణము. ప్రస్తుతము మనబాల్యవివాహమే మనస్వంత్ర్యమునకు విరోధిగా మారినది. బాల్యవివాహమునగా తమ ముద్దుబిడ్డలు అడుకొనుచు అమ్మ యని యెంతో ప్రేమగా వచ్చి కాగిలించినవారిని చేరదీసి, మాతృక మగ దెచ్చట పుట్టియున్నాడో! ఎటువంటి వర్త రాగలదో? ప్రేమింతునో? ప్రేమింపదో? అనుచిత ఈతల్లికి, ఇక బాలుర గన్న తల్లికి వేరేమియు, చెప్పనక్కఱలేదు. మాఅబ్బాయికేమి కొనవో! పదివేలవరదీక్షా పెట్టి ఇమ్మనిదేమేమియ్యకొనువారమా? అనునాడెందర మాతల్లికి. ఇట్టి వృధాసంభాషణములు లేక, మాపుత్రిక విద్యాలయము గృహకృత్యములను నేర్చుకొని, పతి యాజ్ఞ జనదాటక ఆత్మచూపన కుత్రూప మొదలైన కార్యముల నెలవేపు వంశమునకు సుంచీర్తి లేగలదో? లేదో? యనుచిత వీరికిగల్గియుండిన సంతకానుండెడిని ఎట్టికోడలు రాగలదో, గృహమునకు కీర్తి లేగలదో? లేదో? లేదోయను చింతకొమరులను గన్న తల్లిలకుండవలయును. చిరుతప్రాయముననే వివాహములజేసి, అంతటివారి ఆత్మగారి మతానుసారముగ, విద్యాభాలము మారముజేసి వారికి వివిధములగు రంగుల పుష్పములతో జడలల్లి రంగుచీరలకట్టి, శృంగారించెదరు. అలంకారములకు మేరయేలేదు. ఇన్నిచేసి వారిని ఆత్మగారియొడకు పంపుదురు. అట్టి బామ్మలగుభర్తలుగాంచి కాంచితము నేతంబులకై వెగలు గలుగ, వారు సహజగృహిణి స్థానంబులకురించు నప్పటికి మట్టి బొమ్మలరీతి నిరర్థక రాండగుదురు.

శ్రీ విద్య

విద్యాధనమునుగూర్చి విశేషించి చెప్పవలెదు. పురుషులకు విద్యయెంతో అవకర్షణమై, స్త్రీలకును సంతయావశ్యకమే. కాని సోదరిమణులారా! వారివారి స్వేచ్ఛ విద్యచెప్పకయు ముద్దుగావి షణుల చేయువలయునని పదునాల్గు సంవత్సరములకే పదదీ

తావికానబాధితులై పెండ్లిచేయ సమకట్టుచుండ నింక వారికలవిషయమై ఏమియోచింపవలయు? ప్రపంచదగ్గమున శ్రీపురుషులు సమలేకదా! సమ సమయములకు శ్రీయేకదా ముఖ్యురాలు! మనకాదెన్నియో ఋణములచే బుట్టుచున్నాడు. అవన్నియు దీర్చునట్లు ఋణవిముక్తి నొందవలయు. అతిశయమైన గృహస్థాశ్రమదగ్గము కేశగృహిణివానామాడియే కావలయును. పను ప్రజంతువులు, తమతమతల్లిల నాశ్రయించి యెవ్వధంబున ప్రదుకుమన్నవో, యావిధముననే బ్రహ్మచర్యాదాశ్రమముల వారును సర్వభూతములను గృహస్థుని నాశ్రయించియున్నవి. గృహస్థుండు సర్వదా కిర్మణులకు జేయుచుండనే వలయు. గృహస్థునికష్టములు లేకను మిఠియున్నవి. ధర్మవిషయంబులనే కాదు. ఈలోకముందు గృహస్థుని అనుసరించిన బంధువులును ధనహీనులు నుందురు. అందఱను సమముగా తృప్తిజలప వలయునన్న కష్టసాధ్యమే గదా! ఇటువంటిధర్మమును నెరవేర్చు భార్యాభర్తలకు దేహము, హృదయము, బుద్ధియును, విద్యయును, అశ్వోన్మతయును, నుండినగాని సాధ్యపడదు. ఇందు వలన అన్నిటికిని పురుషునకు పత్నిమాలము. కనుక భర్తకుభార్య అనుమతిలేదు యుండనేని అదియే స్వర్గమునకు తుల్యము. ప్రతికూలయైన భార్యగల వాడెప్పటికి దుఃఖముగలవాడే. వానిగతి చెప్పవలసికాదు. ఒక మహాపురుషుండు తనగురువుతో నిట్లెఱుఁ: గురుదేవా! యంతరకు నెన్నియో సద్విషయంబుల బోధించితి గదా! అన్నిటికి మూలముగ మాధవుని వైకుంఠే రీతి నున్నదావిన నభిలాష గలవాడనై యున్నవాడనిన వదింప, శిష్యు! నే నూరక వర్ణించిన మాత్రము న నీకెటుక పడజాలదు, విద్యావతియు, ధర్మవతియు, ననుకూలు రాలు నైన భార్యగల వాని గృహమునకు పోయి నిరీక్షించిన, సమక్షంబున నీనెలుంగగలవు అదియే స్వర్గమునకున్న నెక్కువయని వచించిట్లు నే వినియున్నాను. మూఢులకహవాస మధర్మమునకు మూలము. సజ్జనుల సహవాసము శత్రుత్వములాభారము. చెడువస్తువు మంచినవస్తువులతో నొకటి కలసినను అన్నియు చెడుగదా! చక్కెర పాలతోకలిసి నవ్వుడు రెంటికిని గుణమెక్కువయినను, అట్లే సజ్జను, దుర్జనుసాంగత్యములు గుణావగుణములను కలుగజేయును. ఇట్లుండ పురుషుడు తన కాలమంతయు తనప్రియవత్నితో గడపుచుండ అట్టి సత్సంబంధుల విద్యకూడదని యెవరు చెప్పగలరు? సోదరిమణులారా! యిటువంటి సుగుణభూషణులను శ్రీరత్నములు వరకుల్గుము లనెడి సాగరంబున తమ్ము దామే తమచేతులార పడ ద్రోసికొనటకన్న, ఆశ్రమకార్యంబు లెందైననుగలనో? కన్యా విక్రయము వలదని తీర్మానము (రిసల్టాషను) పూర్వవదని వింటినిగాని, ఇప్పటికిని ఈ ఘోరకృత్యములు జరుగుచునే యున్నవి. ద్రవ్యాపేక్షచే కులము పుష్కలమి తమ ముద్దుపుత్రులను కాటికిపోవ సిద్ధముగనున్న, మురుసలికి కటిక వానికే మేక లవిక్రయించునట్లు - విక్రయించు చున్నవారు. అట్లు గృహప్రవేశం, అయ్య అన్నిప్రవేశం, తరువాత దైవభుజనను నిందించు విధవాపుత్రులనుజూచి కపటజేషధారులై చింతించుచుండెదరుగాని యేమిప్రయోజనము? సత్యహాశ్వేంద్రుడు, నలచక్రవర్తి, మొదలగు మహానీయులందఱు తమ తమ ధనాగారంబుల విడిచి తమ సతీర్థి ధర్మంబులు తమ వెంటకా వెడలిపోయిరి. అట్టి ఆకాశ్యతమైన ధనమున కాసింది తమ ముద్దుబిడ్డలను వరకులముల పోల్చేయ చున్నవారు.

విప్రతంత్రుల అధోఽతి

మనదేశమున వితంతువులసీతగతు లెట్లున్నవో గమనింతుము. సంసారభారము వహించునట్టి భర్తను గోల్పోయి, పెక్కు ఘనకార్యంబులు చేయుగల సమర్థులైన స్త్రీలను, హినుముగా బాడెమనుచున్నవారు. వారును నేమి యెఱుంగని మూఢులవగిది మండవలయు. వారికష్టచింతలు లేకను మిఠియున్నవి. కుభకార్యాదివిషయంబుల వారు ఎంతటి బడిన చాలు హేయముగా జూడబడెదరు. వారు వచ్చి న ఆ శు క్ష మట. అకటా! కాలమహిమ! యిదియు విధియేకాబోలు; ఎంతభారీకరము! అనేక కష్టము లనుభవించి తమ్ముకు ముద్దుతో పెంచి పెద్దచేసిన తల్లిదండ్రులు నైతము విడిచి తమయవత్తవిత్తు సమస్తసాఖ్యంబుల గలుగజేయు నకడు తమప్రియవతియే యని, యతడే దైవముగా నమ్మి వారివెంటనే పోవుదురు. వారితోనే వీరిసాఖ్యములు పెంపొందు వారితోనే తమకష్టములు నశించునని కొందఱియొకతో నుండి అట్టిపతిని దౌర్భాగ్యవశమున పోగొట్టుకొని వైదవ్యమును మహాఘోర సర్వమును మోడయించు తగిలించుకొని యావత్తీసము సమస్తసాఖ్యంబుల విడనాడి కష్టము లనుభవించుచు విలపించుచు చింతిల్లుచుండు వారిని మనము నైతము స్యాంధముల నేర్పరచి పుండులో పుల్ల యిడినట్లు హింసించుచున్న శవహింసకారుల కటికవారిలో

ననుమే గదా! పాశము వారినిధిబలములకు వారేమి చేయుగలరు? వెంటకాల జొచ్చు కుండెటికితి నీకి పట్టుచున్నది. ఒక్కపతి పోయినదేవారి వైర్యాదులు బుద్ధికాశ్యములు తలుగునే. అదంతయు కల్ల. గజరాజంబు పడినను గట్టుమైండు ననుచందము కాస్త్రములందు కాను క్రోధాదికిరాతకుల వశీకర మొనరించుకొని కఠినాశ్రమములగు బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును సన్న్యాసాశ్రమములు, బలిన గోల్పోయినపతి నడవవలయునని కాస్త్రములు ఘోషించుచుండ పరిచారికలవలె నంధకారంబునండి తమ హిందవరో యెల్లప్పుడును జంఠించుమంత వారెట్లు దీని నాశ్రయింపగలరు?

కాననో సోదరి మణులారా! దైవబల మెట్లున్నను మనవలన వారు మేలు పొందుదురుగాక! వారికి మనము నేర్పి పశోపకార మొనరించునట్టి యీ సదనము వలె మురికొన్నిటిని నిర్మించి వానిలో వారికి బోక్త్యము కలుగజేయవలయును పసిబాలికలకు ధనహీనులగు బాలికలకు నైతము విద్య చిరుత ప్రాయమునుండియే వరకుల్ల కన్యాకుల్లముల పాజువోలు మంత్రము బోధించుచు గాంధీమహాత్ముని చర్చాయంత్రమహిమ బోధించుచుండిన వారు దేశోపకారిణులై తమయైనలేని దుఃఖంబుల బాపుకొని మనస్సుని వారికి జక్కినివారై మహాపుణ్యవతులై మెలంగగలరు. సోదరి తలకములారా! నావలకులను కొంత యాలోచించి యిది సరియైన మార్గము మితతోచినయెడల ప్రస్తుతము మితగుల యీ సదనమును దీనికి కార్యదర్శి యైన శ్రీమతి బతుల కామాక్షమ్మ మొదలైనవారికి తోడ్పడివాటివారికి తోచిన విధమున వికమత్వముతో పనులచేసి వారివారి ముద్దుపుత్రులను వైదవ్యంబున శ్రీరత్నములబంపి వృద్ధిపలుకుగలరని దృఢముగా నమ్మియున్నానను. అయిన నోతల్లిలారా! మొదట మీరభ్యసేంపవలసినది వికమత్వము. అనా! యిది వెలలేని మాణిక్యము గదా! యీయొక్కరత్నమును మనహృదయకుమలంబున దాచి యుంచిన అప్పటికిగదా మనము ధన్యులము. మనకెవరైనాడు రాగలకే? లేదు, లేదు. వికమత్వములేకయే మనరాజ్యము అడుగంటినది. దైవిషయంబుల కంతయునో? సహకారికి వికమత్వమేనుడి! వానిని మాత్రము మనము విడువరాదు. కాంతలారా! పకలసంపదలచే తులమాను భారతమాతబిడ్డల మైయుండియు, ఒక వికమత్వము లేమిచే మనమిట్టి దుస్థితులపాలగుచున్నాము. చూచితిరా! మనరాజ్య మేలు ఆంధ్రప్రభువులు ఒక్క వికమత్వమువలననే సర్వసంపదల బడయగలిగిరి. మనకు ఆ వికమత్వమే యున్నయెడల బంగారుకు పరిమళమిచ్చినట్లుండు నగదా! ముఖ్యముగా వికమత్వమును సంపాదించుడు. లేకున్న మనమెట్లు వృద్ధికిరాగలము? ఓ! ఆతలారా! ఓ! తల్లిలారా! మీరందఱును, వికమత్వమునే మీదేశముగా భావించి మీరొడండ్రను, మీపుత్రులను, యిటువంటి సదనములలో జేర్చి వారిని విద్యావతులగా జేయుదు. ఇంటిలో నెంత నేర్పినను వారి కలవకుట కష్టసాధ్యము. ప్రస్తుతము మనవలన నెన్నియోకార్యములు చేతిపనులు జరుగుచున్నవి. ఇంటియందు కట్టుపనులు మనము స్వయముగానే యేల చేయరాదు? దర్శి వానికి ఒకటికి రెండింతలు కూలి యిమ్ముటకన్న మనమూరకుండి సోమరితనముగా కాలము వృథాపుచ్చుటవలన ప్రయోజన మేమి? వారి వారిబుద్ధివలన సుపయోగించి అనేకము లైనచేతిపనులు మొదలైనవి చేసి ప్రఖ్యాతి గాంచవచ్చునగదా! వృథాప్రలాపములు పగటినిద్ర సోమరితనము ఫినిషల మనము గడించునమే? పేరా! ప్రఖ్యాతియో? గృహకృత్యమునహితము శ్రీలయందులు ఎంతయో బుద్ధికుశలత చూపవలసియున్నది. వెంటపరిచారికులన్నను, పాకనైపుణ్యము సహితము నేర్చుకొనియుండి వారికి సహాయ మొనరించిన, మనలకై కష్టించి గడించుపురుషుల కెంతయో ఆశోగ్యము, సంతపముగల్గును. అట్లచేయక పరిచారకులకే నొప్పజెప్పి మనమేమియు బోక్త్యము కలుగజేసి కొనకున్న వారు పెట్టునదేభాగ్యము. పూర్వంబున వారిగుణులు తమభర్తలతోపాటు అన్ని విషయంబుల బోక్త్యముకలుగజేసికొనుచు వారినుభిచ్ఛుద్ధికై క్రతనియములు భక్తితో నడుపుచుండెదవారు. అది యెంతయో శుభకరముగా నుండగదా! పార్వతీదేవి తన భర్తనహితంబు మొదలగుచుండ తన సాభాగ్య దేవతలగుగూర్చి తన మనోబద్ధంబు నెఱిగిర్చుకొనుచుండ పూర్వపు పుణ్యాంగనలు ఋషిపత్నులు రాజపత్నులు సహితము తమ యిష్టదేవతలైన సరస్వతీ, గౌరి, లక్ష్మీ, కులసి మొదలగు సాభాగ్యదేవతల గొల్పుచు ప్రతనియములు సజ్జను పూజలొనర్చుచు, ఇల్లలికి మంత్రాలమున్నటి పూజాద్రవ్యంబులగు కర్పూర దీపఘ్న పంబులను ధలపుచ్చ తాంబూలాదులను సిద్ధపఱుచుకొని ను మంగళజనంబులతో గూడి గాంబు సల్యుచు పరమార్థానామతో పూజించి వారి మహాభిష్టంబు లయి పై నీధి బడయుచుండిరి. ఇందు చేతనే శ్రీల క త శ్రీ

రత్నములను దిరుగు కలిగినది. ఇప్పుడన్ననో భక్తి విశ్వాసములు లేని మఱికొందఱు ఇంద్రుల కల్లకార్యములు లని దూషించుచు న్నున్నారు. దానిచే లాభమున్నను లేకున్నను దైవభక్తి చేయుట చే నిహపరములకు సాఖ్యమేగాని, తెడుపులేదుగదా? కనుకను నమండఱును ప్రతనియమదుల చేయవలయును. ఇక వైద్యవిద్యను గూర్చి విచారించును. వైద్యశాఖయనగా ఆవత్కాలశీతకార్యములు అనగా క్రిందబడునప్పుడు కలుగు గాయములు మూర్చ మొదలైనవ్యాధులకు వైద్యులు వచ్చునంతలో మొదటితరగతి వైద్యపు సకమైనను యెంతయో మేలకలుగును. కానదానిని అవశ్యము మనము నేర్పియే యుండవలయును. ఈసదనమువారు సైతము, దానియందు పట్టుదల వారై యున్నవారు. దైవము వీరికోర్కె శీఘ్రమున నెఱవేర్చ గలడని నమ్మియున్నదాన. పుల్ప వ్యాధులను సహితము మనమే కుదుర్చగలము. దానివలన నెంత యోధనము మనకు కూడిరాగలదు. అదిభూతముకాదు. అన్ని శాస్త్రములకన్నను ఆరోగ్యశాస్త్రము మిక్కిలి వెలగల్గినది. అది యొకటి లేకున్న పైజెప్పినకార్యములు జేయుట మిక్కిలి దుష్టము.

భూతదయ, కనికరముతో మానవజన్మము కల్గినది. మానవజాతి సహాయార్థమే గాన, వైద్యవిద్య అనగా ఆరోగ్యశాస్త్రమే, సమస్తవిద్యలు మహామాత్రమేకాదు. బీదసాధులకు సైతము మనము సహాయము చేయవలయును. ప్రస్తుతము ఎంత మందియో ధనము లేక వైద్యుల సహాయము కోరక తమ దేహ ఆరోగ్యముల చెడికొట్టుకొనును మరణముల పాలగుచున్నారు. ఇట్టియొడ వనము అప్పు విషయముల నేర్పియుండిన, సహాపకారమున సైతము, ఈ సదనములకు వారిని రప్పించియు! లేక వారియింట్లకు మనము పోయియు, వారికి సహాయము జేయగలము. అన్నిటితోపాటు సహాపకారము సైతము మనము నేర్చుకొనవలయును. ముఖ్యముగ మనము గమనింపవలసినది బీదలను నుడి! అది లేకున్న మనలమృగతులలనుగ పోల్చుచుండుదు గాన, ధనవంతులు మహానీయులు సహా, మనసదనస్థాపకులవలె సరళహృదయులై తోచిన సహాయముజేసి వీరికి తోడ్పడుదు సగా!

పారిశ్రామికవిద్య

ఇంక మన పారిశ్రామికవిద్యను గురించి కొంత విచారించుము. అలకింపఁజేడెద. మన భారతమాత రాజ్యమున సకలసామర్థ్యములతో లక్ష్మీపుత్రియై తులనూగుచున్నను, మాణిక్యము మనీషాతలో దాచినట్లున్నది. ఈ రాజ్యమున (యొకాడనప్ప) అనగా పారిశ్రామికవిద్య చాలా కొరతగానున్నది. కట్టయనస్రము, వ్రాయన పెన్సిలులు, కాగితములు, సిరా, మొదలైన సమస్తసామగ్రిలు ఎంతయు, అన్యరాజ్యమునకు మనమే వస్తువులనంటి వారిచే చేయబడి మరల మనకే పంపబడుచున్నది. ఇది గాక దీనిపై సుంకము లెత్తిభారముగా మనల చంపుచున్నది! అదంతయు మన మెఱుంగక నున్నారము. కాగితములకు మరయు సామగ్రియంతయు మన రాజ్యమునకు నున్నవి. తగు ప్రయత్నములజేయక అంతయు వర్జియగుచున్నది. అట్లున్నదని యోచించి యెవరైనను సాహసించి పనిచేసిన, వికమత్యము లేక యార్జ్యయనుదేవతచే బాధితులై యున్నవారు. ప్రస్తుత మీ రాజ్యముననే కాగితపు పరిశ్రమమున్నదికదా? స్థాపించిరి. గాని వికమత్యము లేనికతన వృద్ధికి రాకయున్నది. మనము ధరించు నస్త్రములు సైతము, మనదేశమున ఫలించుప్రత్తిని వారికి మనముపంపిన, వారునూలుచేసి పంపుచున్నారు. అనూలు తీసి మనవారు కస్త్రములు నేసి స్త్రీమరుఘ్నీలు, పనివాండ్రుకూలీలు ఇరువురయొక్కలాభములు వానపన్నులు, ఇన్ని చూచుకొని ఆ త్రమిషికోపము దు త్రమిష జూపునట్లు కెల లభికముగా జేసి మనకు విక్రయించుచున్నవారు. నడుమ ఈ వృధా ఖర్చులే అపరిమితమగుచున్నవి. మనకన్నను, వారేమైనను సమర్థులే? పూర్వమున మన సాధ్యములు లామే స్వయముగా నేతపనుల జేసి ఖజ్జరుననే ధరించుచుండెడివారు. పూర్వమున అంగ్లేయులయవలియున తెల్పాసైతము ఖజ్జరు వడుతు చరకాయంత్రములై పుచ్చుండినట్లు నే జదివియున్నదానను. మనమువ్రాయుసిరా (కరక్కాయలు) యింకీ కాయలు సహితము మనమేకదా వారికి పంపుచున్నవారము. ఈస్వల్పకార్యము సైతము వనముచేయలేక యున్నాముగదా? ఓ! తల్లలారా! ఇది అది యననెల సమస్తమును మనదేశమునుండి వానశీపంపుచు మనభారతమాతకు పుత్రులండియు, లేని చందమున సర్వసంపదలును, ఈ విధముగ గోల్పోవుచున్నది. మనకురుదైవము గాంధీమహాత్ముని యుద్దేశము సైతము వికమత్యము ప్రధానమని. మహాత్ముని రెండవకోర్కె ఖజ్జరు, పారిశ్రామికాభివృద్ధి. భూలోకదైవము గాంధీమహాత్ముడు. అతడే మనల బంధవిముక్తుల జేయగలిగిన

వాడు. అతనికోరిక మనమేల తీర్చువాడు? తలపోసిగల్గిన ఆ వేదన మనము భరింపలేదే! అట్లే యిదియు. తలభారముని తలచి చరకాయంత్రమును త్రిప్పియూలువడికి మనమే మనవస్త్రముల నేసి యేలధరింపరాదు? యిత్తింపుడు. పట్టుదల వహింపు. ఆశ్రద్ధమావలదునుండే! పారిశ్రామికవిద్యమే రాజ్యాంగపువాగును మనకు ఆనేకవిధముల తోడ్పడుచున్నవారు. అందులకు నిదర్శనము ఈరాజ్యమునందుండు కాగితముల జేయు యంత్రకాలకు ఆఱులక్షల ధనమును ఋణముగ నిచ్చిరి. కాని మనవారంతమాత్రము ఒక్కరయినను సహాయము చేయగల్గిరే! మనమే యడుగకయున్న రాజ్యాంగమునా రేపించేయగలరు? ఇట్టిసహాయముల జేయువారున్నను, నునవారింకను, నిద్రావస్థ గందుండుట కడుంగడు తోచినయము. నెచ్చెలలారా! మనహిందూ దేశములో కాగితములు లక్షలకు మించి ఖర్చుచున్నవి. అట్టి కాగితముల యంత్రకాల, యెత్తిక లేనికతన నింకను నిద్రించుచున్నది. ఇకమీదనయినను వృద్ధిగాంచగలదని నమ్ముచున్నాను. మనదేశస్థితి యెట్లున్నదనిన, "జాన్సుగడ్డకై జ గ డ మా డి వానరముచే నోడిపోయిన మాడ్జాలము" వ లె ను న న్న ది నడును మనలో మనకు ఒడ్దిక లేక కయ్యమాడుచుండ, మనధన మంతయు, అన్యదేశములకు జేరుచున్నది. మనభారతమాత కామధేనువుభంగి తీరంబుల పరదేశీయులకు పిండుచున్నది. ఇచ్చట కొంత పరికించిమాచిన యేవస్తువులైనను, జపాను, జర్మనీ, ఇంగ్లాండు, రెబ్బియనువార్లచే జేయబడినట్లు వారిమాకు. లేకవడుచున్నవి గాని, యెందునా చినను ఇండియావారిచే జేయబడినట్లు వీరిమార్కులు గానరావయ్యెగా? మనవారిది యేల యోచింపలేరే? సోదరీమణులారా! యంతవరకు నేచెప్పినదట్లుండ, మనదేశవస్తువులు చేసినవచ్చినవాటిపై సను కొనువారు శ్రద్ధసహించి స్వదేశాభి మానముంచి వానినేకొని ప్రోత్సహ పఱుపవలయును గాని, ఆరెక్కా! యిండియాలో జేసినవిబాగుండవని చెప్పరాదు. అట్లు తలంపరాదు, విమనక చేయుచుండిన అవియే చాల బాగుగానుండగలదు. చెలలారా! యంతవరకు నావ్యాసమును ఓషికతో వినినందులకు నాస్తితి పూర్వకమైనవందనములు. నేను అన్యప్రదేశమునుండి వచ్చి నాకుతోచినది నేను చెప్పియున్నాను. మీరు దానినిగ్రహించి సార్థకపఱుపవేడెద. లేకున్న, వేదిలపై వృథాప్రలాపమే లాడుదురను అపకీర్తియే నాకు సైతము రాగలదు. అయినను, ఈ రాజమహేంద్రవరము రాజరాజనరేంద్రుని సత్యపరిపాలనము నందుండినది గాక, మహావిద్యాంకులైన పండితోత్తములచే విరాజిల్లుచుండె గాన, మీరును అట్లే పండితోత్తములైన శ్రీమతి, కామాక్షమ్మగారు శ్రీమతి, రామలక్ష్మమ్మగారు అమ్మమ్మ గారు శ్రీమతి రత్నమ్మగారు మొదలైనవారితో పాటు వృద్ధిగాంచగలరని నమ్ముచున్నాను. మీరు నాయుండు చూపిన మహాగౌరవమునకు ఆనేకవందనములు. పట్టుదలగలిగి పరిచేసిన అన్ని కార్యములు చేశారు. కుభంభివర! గీ. పట్టుదలచేత బాల్యవిశవాహ మడంగు పట్టుదలచేత స్త్రీవిరక్త ప్రబలమగును పట్టుదలచేత బరితార్ల ఫలము గలుగుచు బాబుల లేక భాగ్యంబుల బడము వశమే॥

నై ని క శి య

మ రణ దం డ న

లిరుగుబాటునయములలో తప్ప కాంతిసమయము లందు నైనికులకు ఎట్టి నేరమునకైన మరణదండన విధింపరాదని లేమరు ప్రభుత్వమువారు నియమించిన నైరికక్షణవిచారణసంఘమువారు నివేదికలలో నూచించిరి. నేనముట్టడిలో నున్నపుడు పిరికితనమునకు కాపలాయున్నపుడు నిద్రపోయినపుడు మాత్రము మరణదండన విధింపవచ్చు ననిరి. క్రిందటిసంగ్రామమునందు యిరువురు మాత్రమే కాపలాయున్నపుడు నిద్రపోవు నేరముక్రింద మరణదండన విధింపబడినది. మన్మథనాథ ముఖర్జీగారు శలవుదీసికొనుట ధీర్, మార్చి 36:—కలకత్తా హైకోర్టు అదనపు న్యాయమూర్తులగు గౌరవనీయులైన మన్మథనాథముఖర్జీగారు ఏప్రియలు 1-వ లేదీ నుండి ఒక సంవత్సరము శలవు దీసికొనుచున్నారు. ఈదోగనదవి అలంకరించిన లేదీమొదలు 1925 ఆగష్టు 27-వ లేదీ వరకు కలకత్తా హైకోర్టు అదనపు న్యాయమూర్తిగ డల్లియ, సి. గ్రాగరీగారు నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

దీ డక్కన్ మిల్ల స్టోక్స్ కంపెని లిమిటెడ్. జెబివాడ.

సోల్వర్స్ జింగు ఏజంట్లు ది మర్కంటైల్ ఏజెన్సీ 7/3 ఓట్లకోర్టుపానూకూర్నరు, కలకత్తా

స్టీయింజనులు, బాయలనులు, ఆయిల్ యింజనులు రై నుమిల్లులకు కావలసిన చెప్పిడిన్న పాల్లులు వరైరా: మెషినులు, మోటారుకార్లు, పోస్టోగ్రాఫులు, వాచెస్, ఎక్స్లెక్ డైనమోలు, స్టేషనరీ మొదలైన యేసామానులు కావలవున్నను పరపమైన ధరలకు ఫస్టు యెయ్యబడును. ఒకే బ్రంలు ఆర్డరుయిచ్చి మానముకము చూడగోరినాము.

యెందుకు బట్టతలయగును?

ఇవాన్సు లైమ్సు అందు గ్లిన రెనును విడువక ఉపయోగించిన మీ శిరోజములు రాయుట నిలుచును. కుదుళ్లకు నూతన జీవితమును కలిగించి, కృశించిన శిరోజములు తిరిగి పెరుగుటకు ప్రారంభించును. కాంతిగాను, ఆరోగ్యకరముగాను నుండును. దీనిని ఉపయోగించుచున్న మీ స్నేహితుని అడుగుడు. ఉష్ణప్రదేశమునకు ఇదియే శ్రేష్టమైన తలనూనె యని ఆయన మీకు తెలుపును.

ఎట్టశీలుగల బుడ్డిచే కొనుడు. అదియే మీకు పూచి.

ఇవాన్సు నన్సు, లెక్కర్ & వెబ్ లిమిటెడ్. లండన్ & లివర్ పూల్. ఇండియా ప్రతినిధి ఎఫ్. డబ్ల్యూ. షిన్ మాన్ పోస్టుబాక్సు నెం 313, బొంబాయి.

త్వరపడుడు!!

వెలువడినది!

వెలువడినది!

ఆంధ్రపత్రిక క్రొధననంవత్సరాది సంచిక నంవత్సరాదినాడు వెలువడినది

ఆంధ్రమహాజను లనుగ్రహించిన యమూల్యములగు వ్యాసరాజములతో బుట్టియున్నది. విషయ విభజనము గావింపబడినది. బెల్లాము జాతీయ సభకు సంబంధించిన చిత్రములు, ఇతరాంధ్రదేశ సంఘములయు, మహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు చిత్రములును గలవు.

ఇందలివ్యాసము లెల్లవిధముల నాంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడు పడగలవు. ఇందు వేరొకచో ప్రకటితమైన విషయసూచి యీసంచిక విలువను చాటుగలదు. ఆంధ్రమహాజను లెల్లరు నీసంచికను స్వీకరించి దీనివలని ప్రయోజనము బడయదగుదురు.

మిగుల పరిశ్రమను గైకొని అమూల్యములగు వ్యాసములను వ్రాసి యీసంచికా ప్రకటన మందు మా కెంతయు తోడ్పడిన పండిత వర్ణులకు కృతజ్ఞతతో వందనముల నర్పించు కొనుచున్నాము. ఈ సంచిక యందు స్థలాభావముచే ప్రకటితములు గాని వ్యాసరాజముల యొక్క రచయితలను మన్నింప మిక్కిలి వేడుకొనుచున్నాము.

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు 0-8-0, వారపత్రిక చందాదారులకు 1-4-0, ఇతరులకు రు 2-0-0 లకు నీసంచిక లభింపగలదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రితము లైనవి. వలసినవారు త్వరగా మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

పై ధరలకు చందాదారులకు వి. పి. గా సంచికను పంపుకొనుచున్నాము. అక్కరలేని చందాదారులు మాకు వెంటనే తెలుప గోరుచున్నాము. ఊరకుండి వి. పి. లను త్రిప్పగొట్టి మాకు వ్యయ ప్రయాసలను గల్గింపకుండ మతిమతి ప్రార్థించుచున్నాము.

సంపాదకుడు,

ఆంధ్రపత్రిక,

7 కేబుల్స్ట్రీట్, చెన్నపురి.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసపత్రిక ప్రచురించినయందును కి, 4

రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

మేనేజరు, భారతి.

హిస్టరీ భాష్య సంపుట 21వ భాగము.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 28-వ తేది

శనివారము

సాందర్భము*

సాందర్భతత్వము గూర్చి జేయు కఠిన్య గారు అడియారు బ్రహ్మవిద్యాశ్రమ మునం దిచ్చిన యుపన్యాసములును, కలకత్తా మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములలో జేసిన ప్రసంగములును పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడినవి. పాశ్చాత్య పండితులలో, ప్రాచ్యవిద్యులను నిజమగు సానుభూతితో తిలకించువారుదుగ గలరు. అట్టివారిలో కఠిన్యగారు ముఖ్యులు. హిందూవిజ్ఞానమును గ్రహించుటకును దానిని అన్వేషములలో వ్యాపింపజేయుటకును వీరు సలిపెడికృషి మిగుల శ్లాఘనీయము. జాతీయకళాపునరుద్ధరణమును వీరు తమ జీవితాశయములలో నెకటిగ పరిగణించిరి. ప్రాచ్యదేశములందు వీరు పర్యటనము సలిపి, అందలి నాగరిక సాంప్రదాయములను గ్రహించుటకు శ్రమదీసికొనియుండిరి. జపానునందు కొంతకాలము నివసించిరి. చీనా మున్నగు ప్రాంతములందు దిరిగిరి. హిందూదేశమునందలి వివిధప్రాంతముల విశేషములను కనుగొనుటకు, వీరు పాటుపడుచున్నారు. ఆంధ్ర, వంగ, కర్నాటాది శిల్పకళానైపుణ్యము గూర్చి వీరి రిచ్చెడియుపన్యాసములు మిగుల రమ్యముగ నుండుట చెన్నపురిపౌరుల కనుభవసిద్ధము. ఇటులనే సంగీతసాహిత్యములందు వీరికి గల శ్రద్ధయు, అన్వేషణాసక్తియు, ప్రశంసార్హములు. సాందర్భతత్వమునందు, పాశ్చాత్యప్రాచ్య దార్శనికుల యభిప్రాయములను వీరు వివరించి అందలిగుణావగుణములను జేర్కొనిరి.

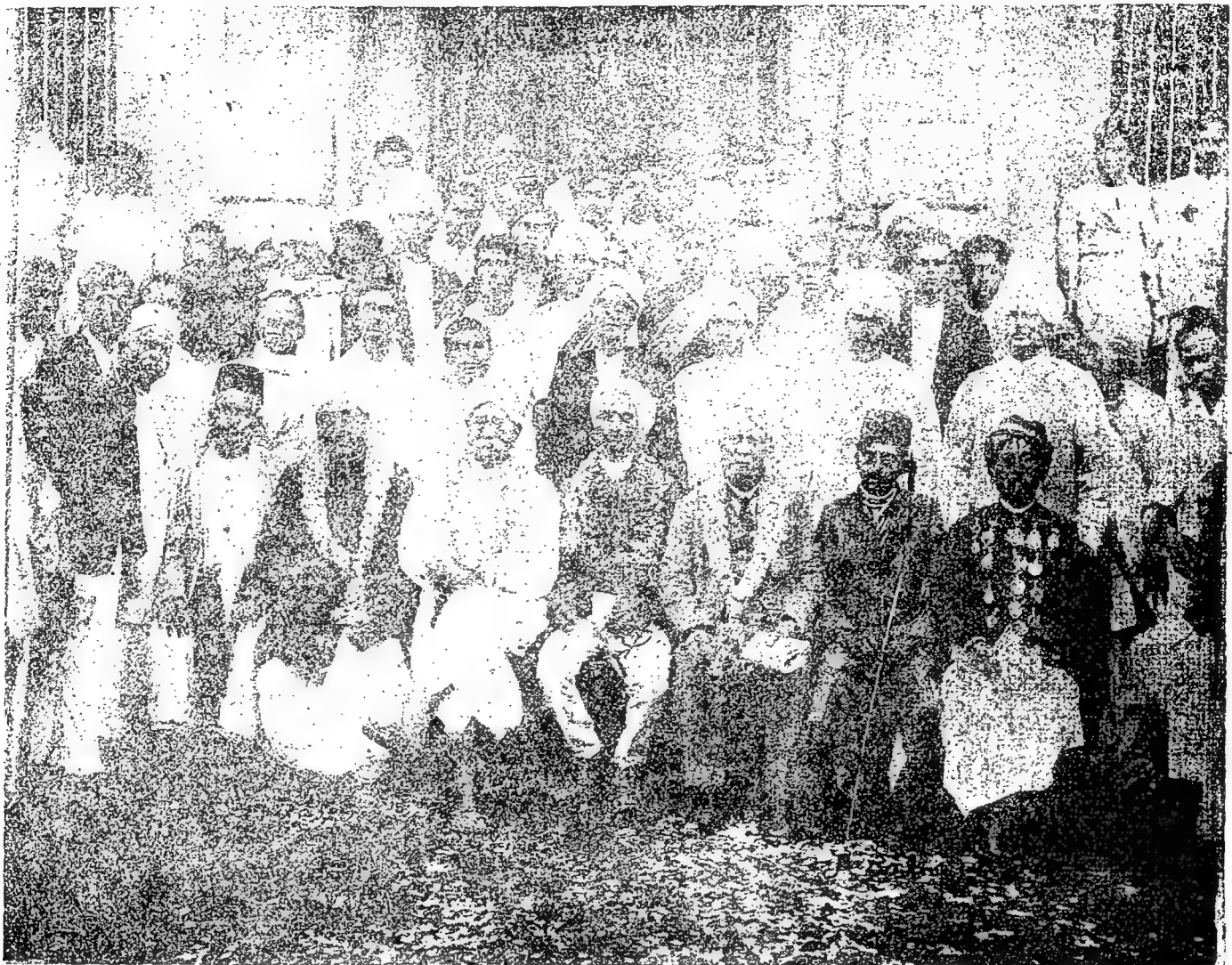
పాశ్చాత్యదేశములందు, సాందర్భముక ప్రత్యేకశాస్త్రముగ చిరకాలమునుండియు పరిగణింపబడియున్నది. ఇటులనే వివిధవిషయములకును ప్రత్యేకశాస్త్రము లేర్పడి పరస్పరసంబంధము లేక నిలిచియున్నవి. శారీర శాస్త్రము, మనశ్శాస్త్రము, జంతుశాస్త్రము, కీటకశాస్త్రము, వృక్షశాస్త్రము, లోహశాస్త్రము, మున్నగు శాస్త్రము లన్నియో గలవు. సాందర్భ పరిమాణము, యూరపునం దాయాకాలములలో నిర్ణయింపబడుచుండెడిది. ఇప్పటికిని, అట్టి నిర్ణయము జరుగుచునేయున్నది. ఈ విషయమై భిన్నాభిప్రాయము లుండుట సహజమేయనినను, సాందర్భశాస్త్రజ్ఞు లెల్లరును బాహ్యరూప సాందర్భమునే ప్రధానముగ భావించుచుండిరి. చక్షురింద్రియము నకేది మిక్కిలి సంతృప్తిగొలుపునో, అదియే మిగుల సుందర మని భావింపబడెను. ఈ భావము, బాహ్యపరిస్థితులలో గలిగెడిమార్పుల ననుసరించి మారకపోదు. ది దృశ్యువు ని అనా

* జేమ్స్. హెచ్. కఠిన్యగారిచే రచింపబడినది. టెలుగు 1-4-0. కిరుసాఫీకల్ పబ్లిషింగ్ హౌసు, అడియారు, మదరాసులో దొరకును.

రోగ్యము, విద్యావిహీనత, అనుభవరాహిత్యము, అనాగరికము, మున్నగు స్థితిగతులు, సాందర్భ గుణగ్రహణమున కాటంకము గలిగింపకమానవు. కాని, తగిన యోగ్యతలున్న వారు, బాహ్యరూపముబట్టి సాందర్భమును నిర్ణయింపగలరనియే, పాశ్చాత్య ప్రపంచచారిత్రము దెలుపు చున్నది. ఏది యుపయోగకరమో అదియే సుందర మని సాక్షాతీసు రెండువేల సంవత్సరముల క్రిందనే చెప్పెను.

కాని రానురాను కళను కళకొరకు గౌరవించు యూహ ప్రబలపాగెను. ఉపయోగమున్నను లేకున్నను సాందర్భ మనునది ప్రత్యేకముగ నెకటి గలదని, ప్లేటో గుర్తించెను. ప్లేటో సిద్ధాంతము, పాశ్చాత్యతత్వము నెరిగినవారెల్లరకును తెలిసియున్నదే. ఇంద్రియములకు గోచరించెడి ప్రతివస్తువునకును, సంపూర్ణప్రతిబింబ మొకటి కలదని, ప్లేటో తలంపు. మన కగపడు సాందర్భమునకు గూడ, ప్రతిగ పరిపూర్ణ సాందర్భము వేరొకటి గలదని, ప్లేటో భావించెను. 'వీనసు' అను పరిపూర్ణ సాందర్భరాశిని, గ్రీకులు గుర్తించిరి. వీనసు దేవతగూడ, సుందరస్త్రీల సంపూర్ణ ప్రతిబింబమేగాని వేరుగాదు. సాందర్భము, సౌష్ఠవాంగములకలయక దప్ప వేరుగాదు. వస్తువులు వానియంతట యవి వికారముగ నున్నను, సరియగు పాళ్లతో జేర్చిన సుందరరూప మేర్పడునని, ప్లేటో దెలిపెను. కంటికి గనుపించెడి సాందర్భము బట్టియే, శాశ్వత మగు సాందర్భమును గ్రహింప వీలగునని, వీరి భావము. ప్లేటోకు పిమ్మట, వారి సిద్ధాంతములే చిత్రకళాకోవిదు లందరకును శరణ్యము లయ్యెను. అవియే ప్రమాణములని భావింపబడెను. పాశ్చాత్యదేశములందు ప్రకృతిశాస్త్రము ప్రాముఖ్యము వహించిన నాటినుండియు, మార్పు గలుగసాగెను.

సాందర్భ సిద్ధాంతము, ప్లేటోనాటికన్నను రానురాను ఎక్కుడు ఆశంబరముతో గూడుకొనుట తటస్థించెను. భావ విభాగములధికమయ్యెను. కానికఠిన్యగారు దెలిపినటుల, పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞులు ముఖ్యమగు మానవజీవితమునకును సాందర్భమునకును గల సంబంధమును గ్రహింపరయిరి. హామెట్టుపాత్రలేని హామెట్టు నాటకమువలె, సాందర్భకళ కళారహితమై యుండెను. ప్రాచ్యదర్శనములందు మాత్రము ఇట్టిజాన మెక్కడ జూచినను" గనుపించును. చీనాదేశమునందు, సాందర్భతత్వమును గూర్చి ప్రత్యేక సిద్ధాంతములు గనుపింపకున్నను, జీవితప్రాముఖ్యమును వారు గుర్తించినటుల కఠిన్యగారు దెలుపుచున్నారు. ప్రాచ్య విజ్ఞానపు ఉత్కృష్టతను గ్రహింపవలయుననిన, హిందూదేశము వంకకు దిరుగవలయును. పాశ్చాత్యప్రపంచమునందువలె, హిందూదేశమునందును నియమబద్ధమగు సాందర్భ శాస్త్రము లేకపోలేదు. ఈవిషయమై గల ప్రాచీన సంస్కృతగ్రంథములనేకములు బయల్పడుచున్నవి. కాని, తక్కిన శాస్త్రములవలె నీ శాస్త్రమునకు ప్రాముఖ్యమేల గలుగలేదని యడుగవచ్చును. ఆర్య విజ్ఞానమునందు సర్వశాస్త్రములును సర్వకళలును మోక్షసాధనములుగ గుర్తించబడినవి. సంగీత, సాహిత్యాది విద్యలన్నియు, ముక్తిసోపానములు దప్ప వేరు గావు. అందుచే పంచేంద్రియ

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేదమహాసభ, ప్రదర్శనల ప్రారంభోత్సవము. మధ్య కూరుచున్న వారు సభాధ్యక్షులగు వైద్యరాజు డా॥ దంటసుబ్బావధాని గారు కుడివైపున సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగారును, యెడమవైపు డి॥ బి॥ స్వామికన్నుపిల్లైగారలు గలరు. ఎ. రత్నఅండుకంపెని మదరాసు

మదరాసువార్తలు

కృష్ణగానసభ:—ఈనాటి తరపున తిరువళ్ళీటి కారదాహలలో ఆదివారము 4-15 గంటలకు మనకాల్ సోదరులు మార్కండేయచరిత్ర హరికథగా చెప్పుదురు.

తిరువళ్ళీటి సంగీతసభ:—ఈనాటి తరపున నెం 1 వెంకటాచలంశెట్టి వీధిలో మైసూరు విద్వాన్ కళింగ గారు ఏకకాలమున గాత్రము, హాస్యనియము, తబళి, వాద్యములతో సంగీతసభ ఆదివారము 4-15 గంటలకు జరుపుదురు.

సవరణ:—గురువారము పత్రికయందు హిందూ యువతీ కరణాలయమందు జేకోధారక కాశీనాథుని వాగ్దేవర రావుచతులుగారిచే నూతన గృహప్రవేశ మహోత్సవము జరుపబడినది యనుటకు బదులు, నేత ప్రారంభమహోత్సవము జరుపబడినది యని చదువుకొన ప్రార్థితులు, భాస్కర్ల ఈశ్వరుడు సహాయ కార్యదర్శి, హిందూయువతీ కరణాలయము.

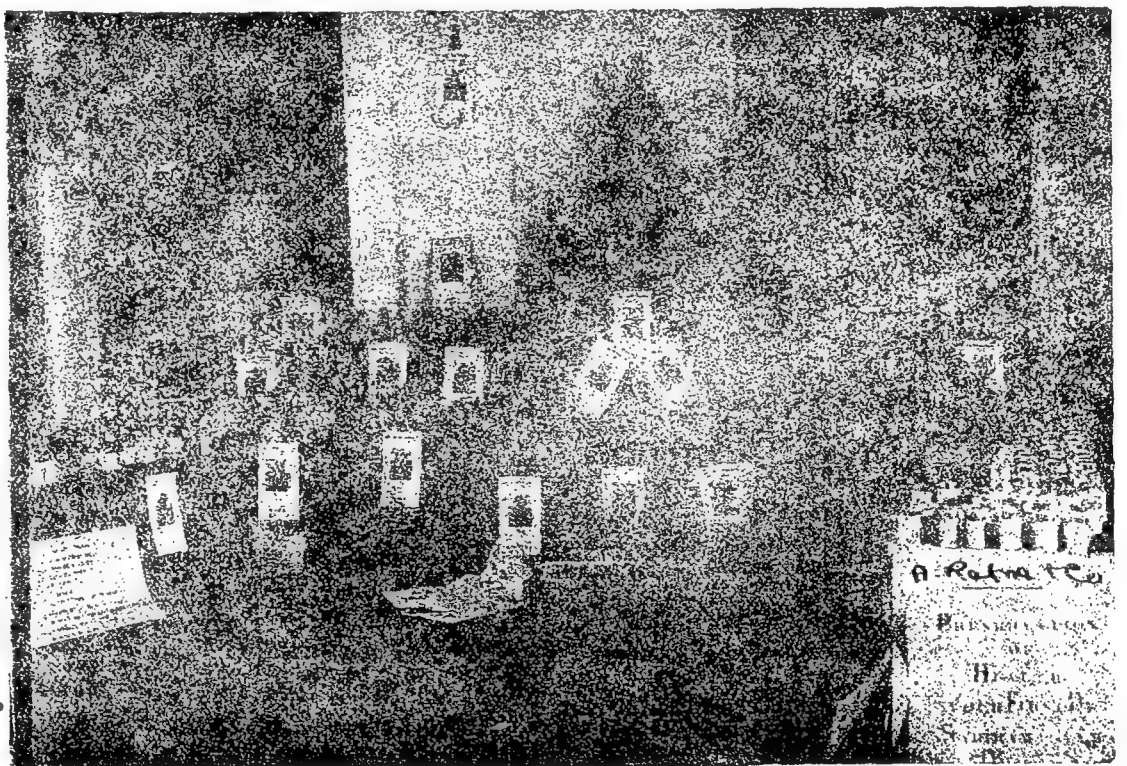
సెనేటు ఎన్నికలు:—కె. సి. దేశికాచారిగారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుసభలో ఖాళీచేసిన స్థానమునకు మైద్రాబాదు సైబాంకాలేజి చరిత్రోపాధ్యాయులు ఎస్. హనుమంతరావు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు అభ్యర్థిగా నిల్చుచున్నట్లు మాకు తెలుసుపడ్డారు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము

ఈసమాజపు 18 వ వార్షికోత్సవము పెరంబూరులోను, మదరాసులోను, మూడవది నములు జరుగుచున్నది. రేపు ఉదయం 7-30 గల గోవిందప్పనాయునివీధిలో అన్నాపిళ్ళవీధికి సమీపమున ప్రాణికాల సక్రీరనము జరుగును. సాయంకాలము 5-30 గల స్క్రాంక మంత్రామొదటివీధిలో ఎస్. కె. సి. డి. వైశ్యా నెకండిరీ పాతకాల భవనమున మహాసభ జరుగును. మైకోర్ట్ జడ్జిగానుండిన టి. వి. శేషగిరి అయ్యర్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండెదరు.

ఎ. రంగనాథము మొదలియర్ గారు బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. జీవితము మతము అనువిషయము సువస్యసించెదరు. సోమవారము సాయంకాలము పెరంబూరులో బీదలకు ఆన్నవానము ప్రార్థనసభ జరుగును.

చేపూరు మునీశ్వరయ్య
కార్యదర్శి

ఆయుర్వేదవైద్య ప్రదర్శనశాల

ఎ. రత్నఅండుకంపెని మదరాసు

రాకపోకలు:—బి॥ బి॥ స్వామికన్నుపిల్లైగారు కుక్ర వారంనాడు మధుర వెళ్ళిరి. సోమవారంనాడు తిరిగివచ్చెదరు. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మధుర నిన్న రాత్రివెళ్ళిరి. అచ్చట వీరు వై. ఎం. సి. ఏ శంఖస్థాపనచేసి సాయంకాలము ప్రస్తుత రాచకీరుస్థితిని గూర్చి యువస్వసింతురు. ఎం. ఆర్. భారీగాట్, ఏ. రామస్వామయ్యగార్లు మదరాసు యీవుదయం జచ్చిరి. ౯౦ విలియంసోడెన్ గారు కొలంబోమీదుగా ఆస్ట్రేలియాకు పయనమైరి.

ఖాదీ అమృతము:—బి. ఎస్. బరూచాగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.—“సోమవారమునంచి పట్నంలో ఖాదీ అమృతము మొదలుపెట్టితిమి. వ్యాయవాదులప్రోత్సాహము బాగుగానేయున్నది. ఇంతవరకు 8000 రూపాయల ఆర్జున కచ్చివ. సి. రాజగోపాలాచారి, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్, కె. భావ్యం, ఎన్. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగార్లు చాలా తోడ్పడుచున్నారు. ఖాదీ అమృతమును ఈ కిందిపట్నములందు క్రింద సుదహరించిన తేరులందు సంచార మొనర్తును.

పాల్ఘాట్ 28, 29, ట్రైచూర్ 30, 31, ఎర్నాకులం, కొచ్చిను, 1, 2 తిరువూరు 3, 4, తిరిగి మదరాసుకు 5 తేదీకి చేరుదును.”

శ్రీరామకృష్ణ విద్యార్థి భవనము:—మైలాపూరులోనున్న శ్రీరామకృష్ణ విద్యార్థి భవనమును గవర్నరు దంపతులు నిన్న పంపించిరి. స్వామి శ్రీధానండులవారు రా॥ బి॥ సి రామానుజాచారి, రా॥ సా॥ రామస్వామయ్యంగారు ప్రభువులు స్వాగతమిచ్చిరి. గవర్నరు దంపతులు తమసంతకమును తెలిబుచ్చి ఆచటివిద్యార్థులకు నూతన హితోపదే మొనర్చిరి.

స్వదేశపు రంగువర్తికలు:—చెన్నపురిలో శాకాపేటనుండలి యె. యం. ఆచార్య అండుపన్నవారు రంగువర్తికలను, క్రేయితులను తయారుచేయు చున్నారు. మాసరాకీ మాకు వాని నొక పెట్టెను పంపిరి. అందు ఎరుపు, అకుపచ్చు పసుపుపచ్చు, పూదా, నీలము, నలుపు మున్నగు రంగు క్రేయితులు గలవు. ఉపయోగించుమాడ రంగులు బాగుండెను. విద్యార్థుల కివి యొక్కన ఉపయోగముగ నుండగలవు ఈ దేశమునెగూడ నిలి తయారగుచువు విదేశములనుం తెప్పింపక వీనినే యుపయోగించిన స్వదేశపరిశ్రమల పోషిచుట యగును.

కో హ టు దు ర ం త ము లు

గాంధీ షాకతాలీగార్ల స్టేటుమెంటు

ఉభయులు భేదాభిప్రాయములకు వచ్చుట

పరస్పరసహనముందు గుణపాఠము

(నిన్నటివరకు)

దొరతనముయొక్క బాధ్యత

ప్రభుత్వమును గురించి యొక్కవారు చెల్లవలసియున్నది. పోరాటపు ప్రదేశముందుగల అధికారులు నిర్లక్ష్యము, నిర్లయము, అసమర్థత, దౌర్బల్యముజూపిరి. ఆగ్రహమునకు కారణమైన కరపత్రమందలి పన్నును దీనివేసిన బియ్యము కరపత్రములను గాల్పుట మిక్కిలి సారవాలము. మొట్టమొదట జీవనదామను ఎర్రబుచ్చెయ్యట బాగుగనున్నది. వెంటనే వానిని వదలివేయుట మంచిదిగాదు. విడుదల చేసినవియ్యము తిరిగి వానిని అమ్మించేయుట మిక్కిలితప్పు. సెప్టెంబరు 8-వ తేదీనుండును 9-వ తేదీనుండును వారిఅర్థప్రాణముల కపాయము వాటిలనున్నదని చెప్పినను ప్రభుత్వమువారి హెచ్చరికలను వైన రక్షణమార్గముల నవలంబింపకుండుట బహుగొప్పనేగము తుదకు దురంతము వాటిలినను ప్రజలను రక్షింపకుండుట మరీ గొప్పతప్పు. కోహటునుండి గాంధీజీవిన పిదపహిందువుల కాహారపదార్థము లియ్యక, రావల్పిండియందు వారిని నిరాధారముగ విడదలయు మహాకూర్కత్యము కోహటునుండు జరిగిన అల్లరులను గురించి విచారించుటకును, అధికారుల ప్రవర్తనమును పరీక్షించుటకు, నిష్పత్తులగుల నొకసంఘము నియమింపమి, యిండియా ప్రభుత్వము యొక్క స్త్రవ్యమును యెంతవరకు నెరవేర్చుచున్నదో దెలియజేయుచున్నది

రక్షణకొరకు ప్రభుత్వము నాశ్రయింపవలదు

గతముకంటె భావియుండు శుభము దీని మూల గన్పించుట లేదని చెల్లుటకు చింతించుచున్నాము. ముస్లిముకార్యనిర్వహణ సంఘము మావిచారణయందు బాల్గానరు కిహాచింతించవలసియున్నది. ఉభయసంఘములను ప్రాసిక్యమున జేసెదమని భయపెట్టి ప్రభుత్వము రెండు సంఘములకును సమాధానము గుదిచ్చెను. అట్టిసమాధానమునందు ప్రభుత్వముక పాటిగానున్న దనిదలచినప్పుడు నేనెట్టి యేర్పాటు నూహించజాలకున్నాను. ప్రాసిక్యమున జేసినయెడ కొండనాంధ్రు తిరుగుబాటు చేసెదరని భయపడి చో ప్రభుత్వ మిట్లు స్పష్టముగ చెల్లి ప్రాసిక్యమున చేయుటమానిగిభయ సంఘములకును గౌరవదాయక మగును హృద్భావములను వెదజల్లి సమాధానము చేయవలసియున్నది.

రాజీయోగ్యము గ లేదు

ప్రస్తుత గాంధీచరణ ఆస్తి విషయమై యేర్పాట్లుచేసినబడ నందున సమాధాన మెంతమాత్రమును యోగ్యమైనదిగాదు. జీవన దామను ప్రాసిక్యమున జేసిపరులతప్పు నాతనిపైవైదొడిగింపట కులస సమాధానము బాగుగ లేదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును న్యాయము సమాధానము చేయవలసినది ఉభయ సంఘములయందును హృదయవైగ్యము గావించి, హిందువులను బిలచి వారికి రక్షణ మిచ్చెదమని అభయమిచ్చి, పాడుగానిదిన దేవతలను గురుద్వారమును తిరిగి వాని గావించుటకు కొంత ద్రవ్యమొసంగుట అత్యవశ్యకము. అన్నిటికంటెను ముఖ్యము గ, ఉభయసంఘములయొక్క పెద్దల సమ్మతిగలగాని తేక మతాంతరమనిన చక్కగ అర్థము జేసికొనిన అందువలన గలుగు ప్రతిఫలము నెరిగినగాని భావిచుండు ఉభయ సంఘములను మతాంతరము గావించు ప్రయత్నము సల్పదని అభయము నీయవలయును. శుద్ధి మతాంతరము గావించు ప్రయత్నములను గావించుట నా కెంతమాత్రము యిష్టములేదు. ఎవరిమతమును గురించివారికే సంబంధముగలదు. తిరుణామలము గాని యొక్క వయస్కు రాలుగాని యిష్టము నచ్చినన్ని మారులువాడుగాని ఆమెగాని మతమును మార్చుకొనవచ్చును. కాని నేనెట్లు చేయుగలిగినదో కేవలము ప్రవర్తనచేతనే అట్లు గావించుట కంగీకరించి మత ప్రచారమును నిరోధించెదను. పోతువుతోను, మానసికముతో ను యా విషయము సరిబరించి యున్నది. ప్రవర్తనము ద్వారా మనస్సును పోతువును ప్రబోధింపవచ్చును. సరిపాడులందు న్యాయముగ నెవ్వరును హిందువులు మతాంతర లయ్యెదరని నేను

దలంచజాలను. వారచ్చట కేవలము వ్యలాభముకొరకున్నారు. మహమ్మదీయులకంటె వారు బలవంతులు గారు. అధికసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకుతక్కువ సంఖ్యాకులగు హిందువులు గలరు. ఆయుధము లుపయోగించుట వారెరుంగను. ఇట్టి పరిస్థితులందు ప్రాపంచిక సౌఖ్యములకొరకు యిష్టానుమత మనలబింపటకు దుర్బలగుహిందువులకు దురాశ మొడుగవలసియున్నది. అట్టి భయము లిచ్చినను నీయుత్పన్నము, వాస్తవముగ వ్యవస్థపరివర్తనమైన పరివర్తనము గానున్నను, నేను అవలంబించవలసిన మార్గము నాకు స్పష్టముగ గన్పించుచున్నది.

విదేశీపరిపాలనాగములు

విదేశీయుల పరిపాలన ప్రాబల్య మునుబట్టి దున్నంతవరకును ఏనియో నొకదికే చుండు దానినో నాకు సంపర్కము గలగక మానదు. సాధ్యమగునంతవరకు విదేశీయుగ విదేశీ ప్రభుత్వముతో సంస్కరము మానుకొనవలయును. స్వాతంత్ర్యముగ నుండుటకును స్వాతంత్ర్య సంపాదనకును నిదియే మార్గము అధిక సంఖ్యాకులగు దేశీయులెట్లు దలచినచో స్వరాజ్యము కరతలామలకముగనుండును. స్వరాజ్యమునకు సంబంధించినమాటలతో ముత్రమే కేను బరిష్కారము చేయగలను. భావి జాతీయ లాభములకొరకు నేను వర్తమానమందలి స్వలాభముల నెత్తిజెంచెదను.

మహాత్ముని హితబోధనము

మహమ్మదీయులు సమీపింపబడినను, కోహటు హిందువులు వారి యావత్తు సొత్తును బోగొట్టుకొనవలసివచ్చినను, మహమ్మదీయులకును హిందువులకును సంపూర్ణముగ సామరస్యముదయించువరకును, మహమ్మదీయులతో బ్రతిభ ప్రభుత్వపుతుపాకుల సహాయ్య మవరకును. కాంతముగ లేకయే జీవించగలమని దృఢముగ విశ్వసించువరకును, కోహటు వెడలనెట్లని హిందువులను నేను గోరుచున్నాను కాని నా హితబోధనము అనుకరింపజాలనిదని నేనెరుంగదును. కోహటు హిందువు లిది అవలంబించరని నాకు తెలియును. అయినప్పటికిని మరియొక సలహా నే నీయజాలను. నే నీయగల సలహానిదియే. శాసనహాని గుర్తించి అనుకరింపజాలనిచో వారిప్రతికారముగ వారు ప్రవర్తించవలయును. వారికి సామర్థ్యములు వారికి చక్కగ తెలియక జాతీయ వాదులు గ వారు కోహటునందు నివసించుటలేదు. జాతీయవాదులవలె తిరిగి అచటకు వెడలవలయునని దోచుటలేదు. వారి ఆస్తికొరకు వారచటకు బోవుచున్నారు. కాన లాభకరమైనట్టిదారిని కోహటు హిందువులు ద్రోక్కుదురు. ఏకకాలముందు మాత్రమే రెండు కార్యములనుజేయ వారు సమర్థులగుదురు. శాసనహాని అనుకరించ ప్రయత్నించుచు దొరతనముతో రాయబారములు నడుపవలదు. కోహటు హిందువులు ఆసహాయవాదులు కారని నేనెరింగిన విషయమే. వారిస్వభావము బ్రతిభ బాతులపై నాథాపదీయులున్నారు. ఫలమును నిరూపించుటయే నావంతు. ఇష్టమునచ్చిన పథ మవలంబించుట కోహటు హిందువుల భారమై యున్నది.

మహమ్మదీయులకు విజ్ఞప్తి

మహమ్మదీయులకును నేను మిక్కిలి సరికొత్త సలహా నిచ్చుచున్నాను. మతాంతరమై రను విషయమున కోహటుహిందువులపై మహితులగుటగాని, భారతజాతీయ హిందూభర్తలు వారి భార్యలును చెచ్చుకొనుటకు గావించినప్రయత్నములందుగాని కోపకారణములేదు. స్త్రీల చెరపెనను కేరముపై విచారింపబడి వదలివేయబడినను పెక్కుముసల్యుల సరదారు మహాపీంగుగారి కు మారుడు కేరస్త్రుడని సమ్మతమున్నాడు. సర్దారు కుమారుడు కేరస్త్రుడని ఎల్లరును భావించినను అందుచే నొకసంఘమునంతటిమీదను బగదీర్చికొనుట బాగుగలేదు. దుష్టవ్యవస్థముగ కరపత్రమును కోహటునకు దీసికొనిన చచ్చుట మంచిదిగాదు. ముఖ్యముగ కోహటుపంటి ప్రదేశమునకు అట్టి కరపత్రము దీసికొనిపోవుట శుభతప్ప. కాన తుమార్కము వెంటనేంపుచుచే సభచేయి మించినదానిని చాలవరకు సర్దుకొనెను. అయినప్పటి

కిని తుమార్క చాలదని ముసల్యులు దలచిరి. అందుచే కృష్ణుని బొమ్మగలట్టి అన్ని కరపత్రములను సభవారు తగులబెట్టుటకు విధిలేక అంగీకరింపవలసి వచ్చెను. తదనంతరము పరిస్థితులకు మించిన వ్యవహారములు జరిగెను. నేను వెనుకదెప్పిన రీతిని మొదటకుపాకియెవరు ప్రేర్పిరో చెప్పజాలను. హిందువులే మొదటప్రేర్పిరని దలంచినను భయభ్రాంతులై యున్నప్పుడు స్వీయరక్షణము కొరకు వారుప్రేర్పిరి. కాన వారిచర్యసమర్థనీయుమైనది కాకపోయినను తుమింపవచ్చు అందుకుగావించిన ప్రత్యక్షకారమెంత మాత్రమును నుబుగలేదు, కాబట్టి యిట్టిపరిస్థితులందు మహమ్మదీయులే హిందువులకు నష్టపరిహారము గావించవలసియున్నది. హిందువులకు భయపడి మహమ్మదీయులు బ్రతిభ దొరతనమువారి తుపాకులసహాయ మపేక్షింప నావశ్యకములేదు. చేయదలంచినను హిందువులు మహమ్మదీయులకు హానిచేయజాలరు. ఇచ్చటను నేను సందేహస్పదమగు పథమందెయున్నాను. ప్రస్తుతము కోహటు మహమ్మదీయుల సలహావారులతో నాకు పరిచయమైన లేదు. కాబట్టి ముసల్యులకును భారతీయులకిని లాభకరమగు మార్గమును వారే అన్వేషింపవలయును.

మహాత్ముని తుది సందేశము

దొరతనమువారిజోక్యము గావలయునని ఉభయసంఘములవారును గోరినచో నానేన ఆవాశ్యకము, నిష్ప్రయోజనము. ప్రభుత్వపు జోక్యమునందు నాకు విశ్వాసములేదు. ప్రభుత్వముతో రాయబారములు నడపుటయందు నేను బాల్గానజాలను. ఉచితీని తమ్ము మహమ్మదీయులు ఆచరించవలయునని హిందువులు గోరుచుండ, ఉభయములు గలసి ప్రభుత్వమునుండి రక్షించుకొనవలసియుండ, పిల్లిపై ఎలుకను ఎలుకపై పిల్లిని ఎక్కించు రీతిని ఉభయసంఘముల నొకదానితో నొకటి పోరాడుటకు బురికొల్పుట గవర్నమెంటు విధానమై యున్నది. సహద్దు రాష్ట్రము నానురస్థులేమను పరగణా గాన నచటి అధికారుల మాటయే కాసనము. హిందువులును మహమ్మదీయులును గలసి ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వమును స్థాపించగలిగినచో వారుభయములను గర్వపడవలయును. రెండుసంఘములవారును నొకరి యందొకరు విశ్వాసయుతులై ప్రవర్తించినగాని అట్టికార్యమునుసాధ్యము కాదు.

మాలానా షాకతాలీగారి స్టేటుమెంటు

వారిస్టేటుమెంటునం దీదిగవ నుదహరించినరీతిని మాలానా షాకతాలీగారు వ్రాయుచున్నారు:—

కోహటుదుండగమున మహమ్మదీయు లెంత ఉత్తవాదులో హిందువులును అంతబాధ్యత వహింపవలసియున్నది. సంపూర్ణముగను భద్రముగను హిందువులకేను తయారుచేయుట నది. బారిష్టరులను ప్రిడరులసహితముగ కోహటు హిందువులు విద్యాధికులు మెండుగ గలరు. అదియుగాక నిపుణులగువారి సాంఘికసలహా వారిందుమన్నాగు. కాని మహమ్మదీయులకేను పూర్తిగ తెలియదు. ఒకప్పుడు అసహాయవాదులై యిప్పుడు శత్రుభిరనుండుగలట్టి రెండుపక్షములు మాయెదురనున్నారు. వారిలో వారికి సంఘర్షణము వాటిల్లుటకు కారణములేదు. బైటనుండి మహమ్మదీయులెవ్వరును వారలకు సలహానియుటలేదు. నేను ఆహ్వానించగ నే ప్రభుత్వపు ప్రాతినిధ్యులనునట్టియు, మహమ్మదీయ కార్యనిర్వహణ సంఘమునపేర బిల్వబనునట్టి వారివలె, వీరు సాత్త్వమిచ్చుటకు విచ్చినందులకు నాకృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాను. మేము రామని వారు చెప్పవచ్చును గాని వారు వచ్చి సాత్త్వమిచ్చిరి. సమ్మయ సర్కమాలో జీలాసిగారియు మాలవి ఆహమదు గల్గారియు సాత్త్వముందు విశేష భేదములు లేవు. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు కోహటు హిందువులపై జీహటు సల్యుటకు మహమ్మదీయులు యేమియు ప్రయత్నములు గావించలేదని వీరు చెల్లుచున్నారు.

హిందువులను జుపుటకు యేర్పాట్లుచేయులేదు

జీవనదామ అరెస్తునుండి విడుదలయైన పిదప డిప్యూటీ కమిషనరును ముటకు సెప్టెంబరు 9-వతేదీయందు ముసల్యులు నిశ్చయించిరి. మహమ్మదీయులతో నొకరీతిగను హిందువులతో వేరుగను చెల్లుచున్న డిప్యూటీ కమిషనరు యొక్క విధానముయెడ మహమ్మదీయులకు ఆగ్రహము గలిగెను. మనపరిమాణముతో కోహటువ్యవహారమును బరీక్షించుట తగదు అట్లు చేయుట న్యాయముగాదు. మాములగు తుమార్కతో మనము సంత్కృతిజెందెదము. కరపత్రములను దగులబెట్టుట ఆవశ్యకము

గాదు. కాని లిఖితపూర్వమున కుత్సానమును, కరపత్రములను గాల్చివేయుటయు బాలనని కోహటు ముసల్యానులు దలచిరి. ఉభయసంఘముల దొక్కొక్క కాంతిదూత యుండినచో వ్యవహారము ముహూర్తానుమతముతో బరిష్కరింపబడి యుండెడిది. హాజీబాను మహమ్మదు ఆ మీ రు చం దు, బామ్ బాలాసయ్యుడు ఆలీ బాన్సా ఆలీసర్ మొదలగు పిషాచురు భిలాభతు సభ్యులు సమాధానము జేకూర్చుటకు ప్రయత్నించి విఫలమౌచుటలేరి. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు జిహాడుగావించుటకు నిశ్చయింపఁ జెనెడియు అందుకొరకు ముందుగ చుట్టుపట్ల ప్రదేశములకు వార్తలంపబడె ననియు హిందువులు చెల్పుచున్నారు. ఈకథనే నంగీకరింపను. సరిహద్దుప్రాంత మందలి పతానలకు పోరాటమన పండుగయె కాని నిష్ప్రయోజనముగ బోరునల్పి చచ్చుటకు వారెయ్యకొనరు. నిజముగ హిందువులను మసల్మానులు జంపదలచుకొనినయెడ, పట్టపగ బట్టిపనిచేయుటకుగాని విరోధులు పెరిగిన దినమందు జంపుటకు ప్రయత్నించుటకు ప్రజలు దలపెట్టరు. ఎవ్వరికిని దెలియకుండ ఆతిరహస్యముగ వారు చేయ సమకర్తైదరు.

మహమ్మదీయుల ఉదంతము

సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు ఉభయసంఘములవారు సమానముగ బోరాడిరి. చచ్చినవారు రెండు సంఘములలోను సరిసమానముగ నున్నారు. ఢిల్లీయందు నేనున్నప్పుడు మహమ్మదీయులకు గుణపాతమును సేర్పటకు హిందువులు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని తెలిసిన మహమ్మదీయుల కల్పనకథయు నేను నమ్ముజాలను. బందోస్తు చక్కగ తయారుచేసికొని ఒక్క పర్వాయము మహమ్మదీయులపైబడి తమయొక్క బలమును జూపవలయు ననియు, తదనంతరము పోలీసువారును బ్రభుత్వమును వచ్చి కొద్దలద్యారసమాధానము గావించుననియు హిందువులు దలచినట్లు మహమ్మదీయులు నాతో చెల్పుచున్నారు. అట్టిపని ఎంతమాత్రమును సాధ్యముగాదని స్పష్టముగ కోహటు మసల్మానులు చెల్పుచున్నారు. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు 2 యల దేరిన తుపాకీపేల్పు తలవని తలంపుగ సంభవించెనుగాని ముందుగ ఆలోచించినచేసిన పని గాదని నాఅభిప్రాయము. ఆకస్మాత్తుగ జీవనదాసును విడుదలగావించుటచే హిందువులు పట్టరాని సంతోషముతో తమకు మహమ్మదీయులపై గలిగిన విజయమును సూచించుటకు గమిగూడిరి. ఇందుచే మహమ్మదీయులందు గలిగిన అసంతృప్తిచే మరునాడు డిప్యూటీ కమిషనరు జీవనదాసును, మరి కొంతమంది సనాతనధర్మ సభాసభ్యులను అరెస్టుచేసెను. ఈ మారు తమకు హిందువులపై గలిగిన విజయమును సూచించుటకు మహమ్మదీయులకు అవకాశముచిక్కెను. ఈఅవకాశమే దురంతములు ప్రారంభమగుటకు కారణము. మొదట నెవరు తుపాకీపేల్చిరి? బజార్ నందు సర్దారు మహాసింగు గృహమువద్ద నొక మహమ్మదీయు బాలుడును మరియొక మహమ్మదీయుడును జనిపోయిరిని మసల్మానులు చెల్పుచున్నారు. పరచరులు (మహమ్మదీయ వర్తకులు) తుపాకీ మొదట శ్రేష్ఠి ఒక వ్రాందవ శ్రేష్ఠి నొక పురషుని మహమ్మదీయులు జంపిరిని హిందువులు చెల్పుచున్నారు మహమ్మదీయులదాడి నెరుగుటకు సంజ్ఞగా మూడుసార్లు తుపాకీ శ్రేష్ఠి బడిన హిందువులు చెల్పుచున్నారు. మహమ్మదీయులు హిందువులపై దాడి పెడల సమకర్తైరను ఉదంతము నేను నమ్ముజాలను. ఫలయన యీవాదమును బలపర్చుట కిసుమంతయైన ఆధారములు గనించవు.

దొరతనమువారి బాధ్యత

లాభము లేదు గాన యీవిషయమై హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని చర్చించుటకు అయిష్టముగ నున్నారు. పలుమారు అట్లే ఉభయసంఘములను నాతో దెల్పెను. ఇప్పుడైనను రెండు సంఘములందును సాదరభావమును బ్రబల్ల జేయుట దుస్సహముగాదని నా అభిప్రాయము. సెప్టెంబరు 10 వ తేదీయందు హిందువులను కోహటునుండి పొమ్మనిగాని పోవుటకు నిర్బంధముగాని వారు గావించలేదని మసల్మానులు చెల్పుచున్నారు. కోహటునందు దోపిడి జరుగుచుండ, పోలీసువారు, సరిహద్దు కనిస్తేలులు బ్రిటిషు అధికారులు అచ్చటగలరు. సెప్టెంబరు 10 వ తేదీ తుపాకీ పేల్పులకును దదనంతరమందు చేయబడిన దోపుడునకును దొరతనమే బాధ్యత వహించవలెనని యున్నది. తలచినచో వారిదెల్ల నాపేయే సమర్థులు కానివారి అల్లరిని ఆపు చేయ దలంచలేదు. సరిహద్దులందు గల మస్టీములకును పంజాబు నర్దుగుల హిందువులకును, భారతదేశమందలి యీరెండు సంఘములకును విరోధాభిప్రాయములను గలిగించుటకు కోహటు చుండగములు అధికారుల స్వప్రయోజనముకొరకు భగవంతుడు

పంపిరట్లు ప్రభుత్వమొకెను. హిందువులను మహమ్మదీయులను నిర్బంధముగ నొకరిగొంతుక లొకరు నరకుకొనుచున్నారని ప్రపంచమంతయు ఉభయ సంఘముల మధ్యను ఏకమత్య ముదయించుట యన ఎండమావులందు దప్పిదీర్చుకొన ప్రయత్నించు ప్రజానివండిదని ప్రపంచమంతయు చాటించుటకు అధికారులకు భగవద్దత్తముగ నీసమయములభించెను. బ్రిటిషువారి మగంటిమీదే సింహమును బులియు నొక్కతటాకమందు నీరుదావించుచున్నారని అధికారులు ప్రగల్భములను గొట్టుట కిది సమయము.

ఉభయసంఘములవారును నిందార్తులు

ప్రారంభమందు దెల్పినరీతిని, కోహటు విషయము నొక్క సంఘమునకు సంబంధించిది గాదు. హిందువులను మహమ్మదీయులను, ఉభయసంఘములను, నేను నిందించుచున్నాను అయినప్పటికిని మహమ్మదీయులను గాన మహమ్మదీయులను యీవిషయమై నేనధికముగ నిందించుచున్నాను. వారు బలవంతులు; అధికసంఖ్యాకులు. కాని హిందువులపై వారులకు కోప కారణమున్నను అధికముగ సహనమును, ఓర్పును జూపవలసివది. కాని ఈనిచపుపోరాటమందు అధికావేశమును చూపి మహమ్మదీయులు పోరాడినందులకు నాకు విచారముగనున్నది.

(అ. ప్రె.)

నర్ విలియం సోడనుగారి ప్రపంచ పర్యటనము

కారాగృహముల పరిపాలనము—అటవీ సంరక్షణము

ఆస్ట్రేలియా యందు నేవనలు సాపైటి అధ్యక్షులుగనున్న సర్ విలియంసోడనుగారు ప్రపంచపర్యటన మొనర్చుచు నీన్న టిడినము చేన్న పురికి వచ్చిరి. ప్రపంచమున వివిధ ప్రభుత్వముల వారు కారాగృహముల పరిపాలనమును వివిధమున నిర్వహించుచున్నదియు, అటవీసంపదలను సంరక్షించి వృద్ధిచేయువిషయమై వివిధ ప్రభుత్వములవా రేవిధమున పనిచేయుచున్నదియు పరిశీలించుటకు వీరు ప్రపంచపర్యటన మొనర్చుచున్నారు. ప్రత్యేక ప్రతినిధి సంధర్శింపగ వీరీకింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి. తన విధమున ఆదరింపవలయునను నూత్రమును అన్ని ప్రభుత్వములవారు ఆమోదించుచు తగవిసమున అనుసరించుచున్నారు. ఇదియొక కుభ నూ చక మని సోడనుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. బాలురను ప్రథమనేరమునకే కారాగృహముల కంప మాడదను నూత్రమునూడ అంగీకరింపబడుచున్నది. ఆస్ట్రేలియాలో పాతదొంగలపై శిక్షవిధించునపుడు వారు శిక్ష పొందవలసిన కాలపరిమితి నిర్ణయింపబడదు. వారి ప్రవర్తనము చక్కబడునంతవరకు వారు కారాగృహమునందు చుండవలెను. నేరముచేయువారికి ఎల్లకాలము కారాగృహమునందు గడపుట దుస్సహముగనుండును. కావున కాశ్యేతముగ కారాగృహమునందు చుండవలసి ఎచ్చునను భయముతో పాతదొంగలు నేరమొనర్చు సంకీచించు చుండెదరు. ఇంగ్లండు మున్నగుదేశములు ఈశిక్షవిధానమును అంగీకరింపలేదు. కాని ఇదియే సరియగు మార్గమని సోడనుగారి అభిప్రాయము. ఆస్ట్రేలియాలో విడుదల చేయబడిన ఖైదీలను సంరక్షించుటకై ప్రత్యేకసంఘమువారు ప్రకేంసనీయుముగ నేవ చేయుచున్నారు. అటవీ సంరక్షణము ఖైదీల సహాయముతో కొంతవరకు జరుపవచ్చుననియు వివిధ ప్రభుత్వములవారు అటవీ సంరక్షణ విషయమై పట్టుదతో పనిచేయుచుండుట గమనింప తగిన ముఖ్య విషయ మనియు సోడనుగారి అభిప్రాయము. సర్ సోడనుగారు నిన్నరాత్రి కొళంబు వెల్లిరి.

భారత వైద్యసంఘము

భారతవైద్యసంఘపు నిబంధనల ననుసరించి ప్రతిసంవత్సరము కేంద్రపరిపాలనా సంఘమువారు సిద్ధయైనాని వైద్యకాస్త్రములయందు సరియగు బోధకరత్న విద్యాలయముల పట్టికను ప్రకటించవలెను. ఈవిద్యాలయములందు చదివి పరీక్షలయందు కృతార్థులైనవారు భారత వైద్యసంఘ సభ్యులు చేరవచ్చును. విద్యాలయముల పట్టికయందు చేర్చుటకు అనాముగు విద్యాలయముల అధికారులు సంఘపు కార్యదర్శికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయుననియు, భారత వైద్యసంఘపు సభ్యులుగ చేరటకు అర్హతలు గలవారు కూడ సభ్యత్వమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయునని డాక్టరు ఆచారి లక్ష్మీపతి గారు ప్రకటించుచున్నారు.

అ. నారాయణరావుగారు

(రంగూను మెయిలు)

సబ్ డివిజనులు మాజీస్ట్రేటుగారు నారాయణరావు గారిపై నేరమును నిర్ణయించి మూడుచార్జీలకు, ఒక్కొక్క చార్జీకి 400 రూప్యములచొప్పున, జరిమానా విధించిరిని తెలిసికొనుటకు మిగుల చింతిల్లుచున్నాము. నారాయణరావుగారు అప్పీలునందు గెలుపొందగలరను నమ్మకము మా కున్నది. ఈ రాష్ట్రమునందలి కార్మికసమస్యలను పరిష్కరింపవలయునను రావుగారి సదుద్దేశమును మాజీస్ట్రేటుగారు ఇంచుకైనను గమనింపక కఠినమగు తీర్పు చెప్పిరి. కూలీలను మేస్త్రీలు ఎంత పీడించుచున్నది మేము ఎన్నియోపర్యాయములు ఈప్రతికయందే వ్రాసియుంటిమి. సామాన్యవిమర్శన మొనర్చక రావుగారు నిందార్తులగు ప్రత్యేకవ్యక్తుల ప్రవర్తనమును ఖండించి మానవత్వ కాననపులలో చిక్కుకొనిరి. ఇట్టిపరిస్థితులలో మాజీస్ట్రేటు రావుగారిని హెచ్చరించి విడుదలజేసిన ఉచితముగ నుండెడిది. ఇట్టికేసులవల్ల కొన్ని పరితపితము లేర్పడును. తమతమమువిజయము గాంచినట్లు మేస్త్రీలు దుర్భిప్రాయపడగలరు. కార్మికవిషయములందు అధికముగ శ్రద్ధవహించిరను కీర్తిని రావుగారు గడించెరి. వారిని శిక్షించుట కానికొద్దము మును అగగత్రొక్కట యని కొందరు తలచుటకు అవకాశ మేర్పడును. బర్మా ప్రజలు అందు ముఖ్యముగ కార్మిక విషయములందు తృప్తిపాము గలవారు, నారాయణరావుగారిపై విధింపబడిన జరిమానాను చెల్లించవలెను. ఈకేసుయొక్కయుక్త వివరములను పంకిలింప మేము పూనుకొనలేదు, మానలేనే నారాయణరావుగారుకూడ కార్మికవిషయములందు శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండిరి. వారి కీకేసునందు శిక్షవిధింపబడినంతమాత్రమననే వారి గొప్పనేమను తిరస్కరించుట ఉచితము కాదు. కేసు యోగ్యతలు అప్పీలు కొద్దునందు పరిష్కరింపబడును. అది అంత ముఖ్యవిషయముకాదు.

దరావివాహ సహాయకసభ

ఈసభ ప్రధాన కార్యాలయము లాహోరునందున్నది. భారతదేశమునందలి ముఖ్యనగరములందంతలను ఉపసంఘములున్నవి. ఈసంవత్సరము ఫిబ్రవరినెలలో భారతదేశములో మొత్తముమీద ఈసభవారు 156 విధవావివాహములను జరిపిరి. జనవరి ఫిబ్రవరి నెలలలో కలసి 879 వివాహములు జరిగెను. జనవరినెలలో 104 రూప్యములు ఫిబ్రవరి నెలలో 577 రూప్యముల విరాళములు వసూలయ్యెను. అని సభ కార్యదర్శిగారు తెలుపుచున్నారు.

శ్రీపట్టాభిరామ భజనమందిరము

శ్రీరామచంద్ర సద్గురు పరబ్రహ్మయూక్తికి యీ 1925 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేదీకి సరియగు శ్రోధననామ సం॥ చైత్ర శుద్ధసప్తమి మొదలు బహుళ సప్తమి పర్యంతము చెన్నపట్టణము ప్రాకారకలపేటలోని కన్యకపేట బసవయ్యపిఠి కవాటసంఖ్య 8 గల శ్రీపట్టాభిరామ భజనమందిరమునందు జరుగు శ్రీరామజనన మహోత్సవమందలి ప్రతిదినము జరిగెడు సత్సభాకాలక్షేపములకును భగవన్నామ సంకీర్తనలకును సకల భక్తవరులు ఇష్టజన సమేతముగా విజయముచేసి శ్రీరామ చంద్రుల కరుణకు పాత్రులగుదు రని తమిళ సంప్రార్థించుచున్నాడను.

కొంపల బుచ్చన్నశ్రేష్ఠి

గంజాంమండల దేవాంగమహాజనసభ

1925 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల తేదీ 2 గురువారం నరసన్న పేట గ్రామములో గంజాంమండల దేవాంగమహాజనసభ శ్రీయంత ఆకాశం సోమశేఖరం గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. మండలవాస్తవ్యులగు దేవాంగమహాజనులు దయచేసి సభను జరుగవలయుగ జరుపుటకు కొమరున్నాము కులవిషయకము లగు సనేకముఖ్యాంశములు చర్చింపబడవలసి యున్నవి. కనుక దేవాంగమహాజనులు అధిక సంఖ్యాకులు దయచేసి సభాకార్యములకు నిర్వర్తించుట కర్తవ్యము. ఇతరమండల వాస్తవ్యులగు స్వకుల మహాశయులనున్న దేవాంగసంఘాభిమానులగు దేశనాయకులనున్న సభకు ఆహ్వానించుచున్నాము.

చల్లా బసవరాజు.

మద్రాసు శాసనసభ

కృష్ణా జిల్లా విభజనము

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

బజ్జెట్టుడిమాండులపై చర్చ

శాసనసభ నిన్న ఉదయము 11 గంటలకు దిల్లీ బల్ డి. సామ్యూలు పిల్లైగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. సభాకార్యక్రమ ప్రారంభమున సభపల్లవల్పగనే యుండెను. కాటెను సి. ఆర్. కామెలు, జి. టి. హెచ్. బ్రాకెను గారలు రాజభక్తి ప్రమాణముల గైకొని తమస్థానముల నధివసించిరి.

ప్రథమమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను. అంతట శాసన సభాకార్యదర్శి 1924-25 పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీ నివేదిక మును ప్రకటించెను. పిదప డిమాండులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

మద్రాసు బస్సుల అదావిడి

సభానాగారు ప్రెసిడెన్సీ పోలీసుకు ప్రత్యేకించిన 1174 800 రూ॥ లలో వేయి రూ॥ పాయలు తగ్గింపవలెనని యుపపాదించుచు మోటారు బండ్లపై పోలీసువారు తగినంత కట్టుదిట్టముల జేయుట లేదని చెప్పిరి.

గా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గతవర్షంపరిపాలనా నివేదిక ప్రకారము 914 మంది ప్రాసిక్యూటరులు జరిగి అందు 787 మంది కేసులపై దీరియు 17 మంది వదిలేవబడిరియు చెప్పిరి. 40 మందిపై కేసు తీసి వేయబడినది. ఇంతవేగముగ పోవలెనని నియమము లేకున్నచో దీనిని మరొక యిబ్బందిని ఉపద్రవమును గలగజేసినయెడల ప్రాసిక్యూటరు జేయవచ్చునని పోలీసువారి కు తర్రువుగలదు. సామాన్యముగ నిట్లు జరుగును. మద్రాసులో బస్సులములమున మోటారుబాదావిడి యొక్క వైద్యుల నిజమే. ప్రభుత్వమువారికి చెలియును. ఇందువలన జైట్టి ఆస్పత్రుములు జరుగకుండ జూచుటకు ప్రయత్నములను నిబంధనలను జేయ జూచుచున్నాడు.

అంతట నీయుపపాదన ముపసంహరించుకొనబడినది.

కృష్ణా జిల్లా విభజనము

జే. డి. సామ్యూలుగారు ఆఫీసర్ జీతమునకు ప్రత్యేకింపబడిన 254800 రూ॥ లలోను 18000 తగ్గింపవలెనని యుపపాదించుచు కృష్ణా జిల్లా విభజనమును కొట్టివేయవలెనని కోరిరి.

రెవిన్యూ బజ్జెట్టు చర్చ సమయమున యావిషయము రాక పోవుచేత కృష్ణా జిల్లా విభజనము రెవిన్యూకు సంబంధించినంత వరకును యేర్పడిపోయినదని గా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు చెప్పిరి. ఇప్పుడు వచ్చిన విషయము పోలీసు పరిపాలనమునకు సంబంధించినది. విభజనమువలన ప్రత్యేకముగ నొకలాభముగలదు. క్రొత్త జిల్లాలో జిల్లా నూపరింపించెంటు స్థానము గ్రామీణులు పోలీసు ఆఫీసరు కీయవలెనని చెప్పి భారతీయులవరకు జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు పట్టించిరి. ఇప్పుడిప్పుడు తగ్గించుటవలన రెవిన్యూ డివిజనువారు లేమియు భంగముగలగకుండ భారతీయుని నియమించుటలో మార్పుగలదు.

సి. రామలింగారెడ్డిగారు కృష్ణా జిల్లానుండి వచ్చినయితర ప్రతినిధులకు విభజన విప్లవమని చెప్పిరి.

అప్పడభ్యుత్థుడులేచి లామెంబరుగారు చెప్పినట్లు రెవిన్యూ బజ్జెట్టు అంగీకరించినందువలన కృష్ణా జిల్లా విభజన మేర్పడినదని చెప్పిరి. ఈ విషయమై గా॥ కృష్ణా సభ్యుడు ప్రత్యేక తీర్మానమును చెప్పియుండవలసినది. సభాభిప్రాయమునబట్టియు గా॥ సభ్యుడు చెప్పిన కొన్ని విషయములబట్టిమాడ నీవిషయమును జేతుండిన బాగుండునని ఆయన చెప్పెను.

గా॥ మర్దుబాంకుగారులేచి కృష్ణా జిల్లా పరిపాలనమునకు కాలవివిగనున్నదను కష్టము చాలకాలమునుండి యనుకొనుచున్నదని చెప్పిరి. ఏజెన్సీ డివిజను నున్నప్పుడు ప్రభుత్వము వారి విభజనములేని యొక్క విభజనపడ నీప్రపంచలేదు. ఇప్పుడు యేజెన్సీ డివిజనునెత్తివేయుటవలన కృష్ణా విభజనమునూ నాలాచింపబడియ్యెను. గోదావరిపైపున నన్నవారికి జిల్లా ప్రధానస్థానమునకువచ్చుట కష్టముగనుండెను. ఈ విభజనవిషయమై ప్రకటించగా 117 విజ్ఞప్తులువచ్చెను. అందు వద్దని ఆక్షేపణయొక్కడనుండియు రాలేదు.

గా॥ రామస్వామి అయ్యరుగారు కృష్ణా జిల్లా న్యాయపరిపాలనావిషయమై స్వయముగ చెప్పిన విషయముల గొన్నింటి

చెప్పిరి. జిల్లా జడ్జి 6 సభ్యులతో కలసి, 13 జిల్లా మున్సిపల్ కమిటీలపై ఆఫీసు అధికారిగ నుండవలెననియు నింతవని యేజిల్లా జడ్జిని లేదనియు చెప్పిరి. క్రిమినలు, ఇంకంటాస్సు, ఇన్ స్పెక్టరు యే లెక్కల చూచినను ఒక్కరుజేయరానివని యని తెలియగలదు. ఇంతేగాక ప్రభుత్వమువారికి వచ్చిన అభిప్రాయముల బట్టి చూడ కృష్ణా జిల్లా ఒక్క కలెక్టరు క్రింద నుండుట సంభావ్యముగాదని తెలిసెను. కృష్ణా జిల్లా విభజనమునూ లేదోమోనని తుద కామన చెప్పెను.

గ్రాంటులో తగ్గించిన మొత్తమును వోటుకు పెట్టుగా 24 గురు అనుమతులుగను 37 మంది ప్రతిపాలముగనుండుటచేత నది ఓడిపోయెను.

ప్రాకృశ్చి మతీరములందు ప్రత్యేక పోలీసుదళము:

ప్రభుత్వ జయము

యస్. ముత్తయ్య మొదలగు గౌరవంతుల సైన్యము పోలీసు దళమునకై ప్రత్యేకింపబడిన 361800 రూ॥ లలో 100000 రూ॥ ను తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించిరి. రృప్తీరమునందును పశ్చిమతీరమునందును సైన్యము పోలీసున సలే దీనివేయవలెననియు అందులకుగాను మూడవవంతు తగ్గించి ప్రారంభింపవలె ననియు ఆయన గోరెను. ఈ ప్రత్యేకదళమును మాఫియా విప్లవసమయమున నుంచిరి. ఇప్పుడు వారి కేమియు నవసరము లేదు. మల్లాపురములో నుంచు మిలిటరీ సైన్యము అవసరమైనపుడు చాలు నని ఆయన చెప్పెను.

దిల్లీ బల్ యం. కృష్ణన్ నాయరుగారు ప్రత్యేకదళము నుండుట అవసరమే యనియు, ఇకను తొలగించుటకు తరుణము రాలేదనియు, యీ ప్రత్యేకదళముకై గత వర్షమున కన్న సెక్యూరెమెంట్ త్రమను విధించుట కవసరము లేదనియు చెప్పిరి.

రా॥ బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు తూర్పు తీరమున సైన్యము నుంచవలసినదిగ నెవ్వరును కోరలేదనియు, అందుల కవసరమును లేదనియు, అందుచేత ఆమె త్రమను పూర్తిగ వదిలేయవచ్చు ననియు చెప్పిరి.

రా॥ బి. టి. పి. రామలింగం చెట్టిగారు తూర్పు తీరమున సైన్యమునుండుట అవసరమనియు, మలబాడు సైన్యమునకు ఆర్థిక విచారణసంఘమువారి పరీక్షకొనినదియు, కాని అచట విప్లవమైన తరువాత సెంటివల్ కవసరమో విచారించి అంతవరకే యుంచవచ్చునని చెప్పినదియు ఆవిషయమై ప్రభుత్వము వారికి చెప్పిరి. తెలియదనియు, ఇందే సూత్ర మెక్కవశేయుటయు తమ కిష్టములేదనియు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

గా॥ రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మలబారు పోలీసు రిజిస్ట్రేషన్ విషయమున అసభ్యుడు చెప్పినట్లు అందులకు 20 వేలు తగ్గింప వీలులేదనియు, యావిషయమై విచారించ నియమించబడిన స్టాంపుగారు కొన్ని మార్పులను సూచించినదియు, ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్త పరిశీలించి కొన్ని రిజిస్ట్రుల నెత్తివేయ తీర్మానించినదియు, అందువలన 890000 రూ॥ లు ఖర్చుననియు చెప్పి, మలబారు ప్రతినిధులవారికిని సైన్యమును తగ్గించుట యిష్టములేదనిరి.

మాయాదుగారు తాము కొంత చెప్పవలసియున్నదనిరి.

లామెంబరు గారింకను ప్రసంగించుచు మలబారులోనింకను సైన్యమునుండుట యుక్తమని ఆచటి ప్రజలయొక్కయు మలబారు ప్రతినిధులయొక్కయు అభిప్రాయ మని తెలిపిరి. అంతట తూర్పు తీరమున సైన్యమునుండు విషయమై తెల్పుచు అచట బహుకొద్దిగనే యుండవలెననియు జిల్లా ముఖ్యపట్టణములందు అధికారులు కొరిగినవిదలు ప్రజల ఆస్తిని దోచుమును కాపాడుట కవసరమని తెల్పుట చేయుంచబడవలెననియు చెప్పిరి.

ఈ కష్టములన్నియును పోవుటకు మళయాళము చెలిసిన మహమ్మదీయ డెప్యూటీ నూపరింపించెంటును నియమించుట మంచిదని మాయాదుగారు సూచించిరి.

గా॥ లామెంబరుగారు ఆనూచనను పరిగ్రహించెదమనియు అంతమాత్రముచే యావిప్లవమాగునా యనియు, యీదళములందుట అవసరమనియు ప్రభుత్వమువారి మొత్తమును తగ్గింపవలెననియు చెప్పిరి.

ఉప్పి సామెలుగారు అంతట నీ ఉపపాదనమున కనుకూలముగ గంభీరముగ నుపసంగించుచు యీ ప్రత్యేకదళము లందుట వలభారమును నిజముగ నిష్టములేదనియు, అవసరము వచ్చిన మలబారులోని సైన్యము చాలవలెననియు, ముఖ్యముగ మాఫియాలలో విద్యాభివృద్ధి గలిగిన, యీ విప్లవము లంతరించు ననియు అందలకై సర్వప్రయత్నముల జేయవలెననియు చెప్పిరి.

అంతట నీ ఉపపాదనమును వోటుకు పెట్టుగా నంగీకరింపబడినది. గా॥ లామెంబరుగారు వోటుకావలెనని కోరిరి. దాని మీద 32 వంది అనుమతులుగను, 48 వంది తలపెట్టుగనున్నట్లులేదనియు. అంతట నాతగ్గింపు అంగీకరింపబడినట్లు ప్రకటించబడినది.

శాస్త్రీయ శాఖ

గా॥ సర్. పి. పాత్రోగారు 5 లక్షల 50 వేలు శాస్త్రీయ శాఖకు కావలెనని యుపపాదించగా ఏమియు చర్చ లేకుండానే అంగీకరింపబడినది.

యూరొపియను విద్య

గా॥ సర్. ఆర్థున నాపుగారు యూరొపియను విద్య క్రింద 9.07 లక్షల నీయవలెనని కోరిరి.

సత్యమూర్తిగారు యావిధానమును విమర్శింపగోరి యూరొపియను సెకండరీ విద్యక్రింద 100 రూపాయలు తగ్గింపవలెనని యుపపాదించిరి. అట్లు చేయుచు యూరొపియనులకు ప్రత్యేక పాఠశాల లండన్ నక్కరలేదనియు, అట్లుండుట దేశమునకు తేమదాయకము గాదనియు, వర్ణభేదములేక అందరను ఒక్క పాఠశాలలో జేర్చుకొనునెడల ఒకరినొకరు గుర్తెరుంగ గలరనియు చెప్పి, యీ పాఠశాలలకు గ్రాంటు యేర్పడమిదనియుచున్నారని యడిగిరి. యూరొపియను ఇండియను స్కూళ్ళకు గ్రాంటిచ్చుటలో భేదముండుటకుదాదని ఆయన చెప్పెను.

గా॥ సర్. ఆర్థున నాపుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భేదముండరాదని అంగీకరించెదమనియు, కాని యిరొపియ బాలకులకు ప్రత్యేక పాఠశాల లుండుట అవసరమనియు, యూరొపియను బాలకులకు భారతీయ బాలకులకు యొక్క విభిన్న ముక్కరలేదనియు, వారికై ఖర్చు 12 లక్షలలోను 7 లక్షలు విరాళములవలన వచ్చుచున్నదనియు చెప్పిరి. గ్రాంటు లెండు తరగతుల పాఠశాలలకును ఒక టేబిల్ యునివర్సిటీలు చెప్పిరి.

ఈ గ్రాంటు తగ్గింపకుండనే అంగీకరింపబడినది. అంతట సభ్యులు ఫలాహారములకు లేచిరి.

ఫలాహార సంతరము

ఫలాహార సంతరము సమావేశమైనపుడు గా॥ సర్. పి. పాత్రోగారు యింకను రాకుండుటచేత సర్. ఆర్థున నాపుగారు ఏడువేలను డిమాండు (వీబి) త్రాఖుక్రింద 181.11 లక్షలను గోరిరి.

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

దిల్లీ బల్ యం. కృష్ణన్ నాయరుగారు విశ్వవిద్యాలయముల గ్రాంటు 67800 లలో నూరు రూపాయలు తగ్గింపవలెనని కోరుచు యిందు తమయందేక్ష్యము లొందరలో కేరళ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట అవసరమని తెల్పుట కని చెప్పిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన విషయమున 11 వేలు సైన్యము ఆఫీసరు కొరకు ఏర్పాటు చేయబడినదియు, తమిళ జిల్లా లో విశ్వవిద్యాలయము గావలెనని కోరుచుండవలెననియు, కేరళ దేశములో గూడ నొక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపవలెననియు, యందు చాల పాఠశాలలును, కళాశాలలును గల వనియు, నూతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టము ప్రకార మిది సాధ్యము గావచ్చుననియు చెప్పిరి.

డాక్టరు జానుమ త్రయిగారు యీ ఉపపాదనమును బలపరచుచు పశ్చిమతీరమున విశ్వవిద్యాలయముండుటకు పరిశీతులు బాగుండవలెననియు, ముఖ్యముగ విశ్వవిద్యాలయము సెక్రటరీ స్థాపింపవలెనో అందు కష్టముండుననియు, తిరువాన్కూరులో విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించునెడల మలబారుకు కొచ్చికి సమాన స్థానము కుదురవలెననియుండవలెననియు, మలబారులో అనేక జాతు లుండుట వలన మరింత కష్టముగలదనియు చెప్పిరి.

జే. ప్రభాకర తంపసుగారు కేరళ దేశము విజ్ఞానసాంప్రదాయములతో గూడినదనియు అనేక పాఠశాలలతోను కళాశాలలతోను విరాట్టుచున్నదనియు, యిచట విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు గూర్చి విచారించుట కొకకవిటీని నియోగింపవలెననియు కోరిరి.

రా॥ బి. టి. పి. రామలింగం చెట్టిగారు కేరళ విశ్వవిద్యాలయమున్నపుడు దక్షిణ కన్నడం, కోయంబత్తూరు చేరి గనే ఆరవూ, మళయాళం, కన్నడములు చేరువనియు అవి పొసగదనియు చెప్పి విశ్వవిద్యాలయ స్థానముల నిర్మించుటలో ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి చెప్పిరి.

గా॥ సర్. పి. పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచ

(9-వ పేజీ చూడుము)

ములకు గోచరించినది మాత్రమే సౌందర్య మని ఎంచ వీలులేదు. సత్యం, శివం, సుందరం అను వాక్యములలో, సత్యమునకును సౌందర్యమునకును గల అవినాభావసంబంధముగ న్నట్లు చు న్నది. ప్రాచ్యదృష్టిలో గాంధిమహాత్ముడు సుందరపురుషుడు. పాశ్చాత్యులటుల భావింపక భావచ్ఛను అందుచే ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దృక్పథములు భిన్నము లగుచున్నవి. ఆర్యాదర్శనములు, బాహ్యసౌందర్య మునకన్న అంత స్సౌందర్య మధికమని భావించినవి. ఈసంగతిని గుర్తెరుంగక, పాశ్చాత్య విమర్శకులు భారతీయులకు సౌందర్యస్వభావము దెలియదని, వాక్రుచ్చుచుందురు. పాశ్చాత్యసౌందర్యము, ఇండియములద్వారా గలిగెడి సుఖసంతోషములపై నాధారపడి యుండెను. ఆర్యసౌందర్య భావము బుద్ధుడప్రాయ మగు సుఖదుఃఖముల కతీతమగు నిత్యానందముపై నాధారపడియుండెను. ఈవిషయమును గ్రహింప లేనివారు ఆర్యకళను గ్రహించుట కష్టము. కళ కళకొరకే యను సిద్ధాంతము మిగుల సంకుచిత మయినది. ఆర్యసాంప్రదాయచుక్రకారము, ఏది కళయో, అదియే దర్శనము, అయ్యదియే మతము. అందుచే అన్యోన్యసంబంధము లేని గదులక్రింద భారతీయులు శాస్త్రములను విభజింప లేదు. ప్రాచీన భారత సాంప్రదాయము, పాశ్చాత్య శాస్త్రములలోని విషయములను గుర్తించుటయ గాక, అందుల కతీతమగు భావమునుగూడ గ్రహించుచున్నది. అయినను, పాశ్చాత్యులు ప్రాచ్యకళను, భారతీయులు పాశ్చాత్యకళను గ్రహించుట అసంభవముగాదు. భగవత్ చిద్విలాసమును ప్రతి దృశ్యమునందును గుర్తించెడి ఆర్యవిజ్ఞానము, ప్రాచ్యపండితుల దృష్టి నాకర్షించుచుండుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య విజ్ఞానములు రెండునుగలసి సార్వజనికలక్ష్యమువంకకు నడచుచున్నవి. కజిన్ బోలు పండితు లిందుకు తోడ్పడుచున్నారు. మానవలక్ష్యము భగవానుని జేరుటయే యనుటకు సందియములేదు. దానిని మరచిన, సర్వశాస్త్రములును సర్వకళలును నిస్సారములగును. అట్టిలక్ష్యమును ప్రాముఖ్యముగ జూపవలసిన యవసర మిప్పుడు గలిగినది. అందుకై ప్లాటుబడుచున్న కజిన్ గారి నభినందించెదము. వీరి ప్రసంగములు పాశ్చాత్యప్రపంచదృష్టి నాకర్షించునని నమ్మెదము.

శేషారెడ్డిగారి విజయము

మదరాసు శాసనసభకు, కర్నూలుమండలము పక్షమున శేషారెడ్డిగారు ప్రతినిధిగ ఎన్నుకొనబడిరిని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. శేషారెడ్డి గారు సంయుక్తజాతీయపక్షమునకు జెందినవారు. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులెవరును నిలువబడకుండుటచే, ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్ష సంఘాధ్యక్షులగు అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారును, సంయుక్తజాతీయపక్షనాయకులగు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారును, శేషారెడ్డిగారిని ఎన్నుకొనవలసినదని వోటరులను మోచుచుంటిరి. మరి ఎవరును పోటీజేయుకుండుటచే, ఎన్నిక గడవిడతొ నవసరమే లేకపోయెను. జాతీయపక్షమునకు చెన్నపూరిలో నవకాశము గలదు. ప్రస్తుతస్థితిలో శాసనసభ

లో నేపక్షము ప్రవేశించినను తన్నూలమున స్వరాజ్యము లభించునని మేము నమ్ముచున్నను, వర్ణమునే ప్రధానలక్ష్యముగ నైకొని రాజకీయకక్షల నేర్పరచుపద్ధతిమాత్రము దేశమునకు తీరిని యపకారము జేయునని చెప్పక తప్పదు. రాజకీయోద్యమములలో విద్యాధికులు సామాన్యముగ పాల్గొనుచున్నారు. వీరే కులకక్షలను మతకక్షలను పెంచుచుండ, దేశ పరిస్థితులను తిన్నగ గ్రహింపక తాత్కాలికావేశముచే సులభజేరితు లయ్యెడి జనసామాన్యస్థితి ఎటు లుండునో యూహింపవచ్చును. ఉద్యోగములకొరకేమి, గౌరవపదముల కేమి జరుగుచున్న పెనుగులాట తీవ్రరూపము దాల్చి, దక్షిణ హిందూదేశమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర కలహములను, ఉత్తర హిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ కలహములను పెంపొందించి, గాంధిమహాత్ముడు నిర్మించిన జాతైక్యభావమును నిర్మూలనము జేసెను. భారత మాతపై ప్రేమ దొలగి, స్వమత, స్వకులాభిమానములు మిక్కుట మయ్యెను. స్వమతాభిమానముగాని, స్వకులాభిమానముగాని దోషములని ఎవరును జెప్పజాలరు. కాని భారతవర్షముపై జూపవలసిన ప్రేమను భంగపరచి, జాతీయభావమును నివి పారద్రోలుచున్నపుడు, వానిని హద్దులో నుంచుట ముఖ్యము. గాంధిమహాత్ము డొక్క డేమి సేయగలడు? ప్రజలెల్లరును వారి సదుద్యమమునకు తోడ్పడగలిగినపుడే, ఐకమత్యము నెలకొనును. ఐకమత్యమునందే స్వరాజ్యము గలదనుటకు సందియములేదు. ఉత్తర హిందూదేశమునందు వాగ్వివాదము దౌర్జన్యముక్రింద పరిణమించినది. దక్షిణ హిందూదేశమునం దింకను అంతటి అన్యాయస్థితి ఏర్పడకున్నను, ఎడబాటు చాల విస్తరించుచున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇట్టిస్థితిలో, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, నరసింహరాజుగార్ల బోలు సుప్రసిద్ధ బ్రాహ్మణేతర నాయకులు సాంఘిక కల్లోలము నరికట్టి, మరల జాతీయభావమును ప్రజ్వలింపజేయ నమకట్టుట మిగుల శ్లాఘనీయ మనుటకు సందియములేదు. ఈపక్షమువలన గలిగెడి ఇతరమేట్లు ఎటులున్నను, ఐకమత్యప్రవర్ధన మన్నిటికన్నను ఉత్తమమయినదని మాయుద్దేశ్యము. జాతీయపక్షము శాసనసభలలో బలపడుట ముఖ్యము. కాని జాతీయపక్షమున జేరువారిపై ప్రచండబాధ్యతలు గలవని మాత్రము గ్రహింపవలయును. తాత్కాలికపాకర్యములకొరకు ఏదియో నెకపక్షమున జేరవలయునను ఆతురముతో జాతీయపక్షమున జేరి ప్రయోజన ముండదు. మాతృదేశక్రేయస్సు ప్రధానమని భావించి, తదర్థమై జీవితమును ధారబోయ నెంచువారే యీ పక్షమున జేరుట ముఖ్యము. లేనియెడల, జాతీయపక్షము నగుబాట్ల పాలగును. శేషారెడ్డిగారు, జాతీయదర్శముల కొరకై అచంచలులై నిలువబడి, భారతవర్ష స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడెద రని విశ్వసించెదము.

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

కేరళ విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింపవలయునని గోరుచు, నిన్నటి దినము మద్రాసు శాసనసభలో ది. బ. కృష్ణనాయరుగారు ప్రసంగించిరి. వివిధభాషల మూలభాషావారికి వేర్వేరు రాష్ట్రము

లను వేర్వేరు విశ్వవిద్యాలయములను ఏర్పరుచుట యావశ్యక మని, ఆంధ్రులు చాలకాలమునుండియు ప్రతిపాదించుచుండిరి. వివిధభాషాప్రతినిధులు ఆంధ్రుల కోర్కెలను బలపరచుట శుభసూచకము. కేరళ వాసులకు ప్రత్యేక విజ్ఞానమును, ప్రత్యేక సాంప్రదాయములునుగలవనుటకుసందేహములేదు. కేరళదేశము ప్రాచీనకాలమునందేమి, ఆధునిక సమయమునందేమి, విద్యలకు నిలయమైయుండెను. అట్టితరీ, కేరళమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుట కడుసమంజసము. ఒక యిబ్బడి మాత్రము గనుపించును. కేరళదేశమునందు విశేష భాగము తిరువాన్కూరు, కొచ్చినునంస్థానములలో జేరియున్నది. బ్రిటీషు పరిపాలనమునందు, బ్రిటీషు మలబారుజిల్లా యొక్కటిమాత్రమే గలదు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు మూడు ప్రభుత్వములేకీభవింపవలయును. అయినను, తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై పట్టుదల జూపుచున్నారు. వారిదివరకే, విచారణసంఘము నొకదానిని నియమించిరి. విచారణ సంఘము వారి రిపోర్టు ఇంకను వెలువడలేదు. అందుచే బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు పూనుకొనుచో, ఇక్కార్యము నెరవేరు ననుటకు సందియములేదు. ప్రధాన స్థలనిర్ణయము విశేషాటంకము గల్గించునని తలంపజాలము. విద్యాశాఖామంత్రిగారు కృష్ణనాయరుగారి ప్రతిపాదనమున కంతగ ప్రోత్సాహ మొనగరయిరి. సత్యమూర్తిగారు దెలిపినటుల, నూతన విశ్వవిద్యాలయములను నిర్మించుటలో గల గొప్ప ప్రతిబంధకము, ప్రస్తుతవిద్యావిధానమే. భావదాన్యమును పెంపొందించెడి విద్యయే, నూతన విశ్వవిద్యాలయములలోగూడ నేర్పవలయునా? భాషలబట్టి విశ్వవిద్యాలయములకు నామకరణ మిడుచు, విదేశభాషలలోనే విద్య నేర్పవలయునా? ధన మమితముగ వెచ్చించి, ప్రభుత్వపు కొలువుకూటమునకు బనికి వచ్చెడి విద్యార్థులను మాత్రమే తయారు జేయుట భావ్యమా? ఇటు విజ్ఞానాభివృద్ధికిగాని, అటు పాటకూటికిగాని పనికిరాని విద్యవలన నేమి ప్రయోజనము? ఈవిషయమై సందియములనేకులను బాధించుచున్నవి. ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై శ్రద్ధ దీసికొనుటలేదని, సత్యమూర్తిగారు నిందించిరి. విశ్వవిద్యాలయమువారే శ్రద్ధ దీసికొనలేదనియు, జాతీయవిద్యావిధానమును తయారు జేయలేదనియు, పాత్రోగారు ఖండించిరి. ఉభయుల విమర్శనములును సత్యములే. కాని, పరస్పర విమర్శనములతోనే కాలము సరిపోవునా, లేక మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారును ప్రభుత్వమువారును గలసి, అనుకూలవిద్యావిధానమును తయారుజేసెదరా?

కీర్తి కేసు లగు రాలిస్సనుప్రభువుగారు

భారతపై న్యాధ్యక్షులగు రాలిస్సను ప్రభువుగారు చనిపోయి రని వినుట కెంతయు చింతించెదము. సాపము, వీరికొరకే, క్రొత్త సెలవుచట్టము ముఖ్యముగ నిర్మింపబడెను. ఇంతకుముందు సైన్యాధిపతిగాని, రాజప్రతినిధిగాని, గవర్నరులుగూడ యుద్యోగపదవులను నిర్వహించెడి కాలముమధ్య హిందూదేశమును విడిచిపోగూడదని నియమముండెను. అట్టినియమము నిటీవలనే దీసివైచిరి.

రాలిస్సును ప్రభువుగారు ఇంగ్లండుకు పంపనమగుటకు నిశ్చయించి, సెలవుదీసికొనిరి. వీరికిబదులు బడ్డవుడు సేనానిగారు నియమితులయిరి. కాని ఇంతలోనే అపొడికుబబ్బు వృద్ధియయ్యెను. ఆపరేషను జరిగెను. వ్యాధి నెమ్మదియగునను నమ్మకము సూచింపబడెను. కాని, భగవన్నియామకము వేరుగ నుండుటచే, రాలిస్సును ప్రభువుగారు స్వర్గస్థులయిరి. కర్ణను ప్రభువుగారివలెనే, రాలిస్సును ప్రభువుగారును గడ్డకట్టిన ఇంపీరియలిస్టులు. హిందూదేశపు నైస్వర్యమును తగ్గించుట వీరి కెంత మాత్రమిష్టము లేదు. ఇంచితేపు ప్రభువుతోగూడ వీరు పోరాడి తగ్గుదల పనికిరాదని వాదించిరి. భారతీయులను సైన్యములో జేర్చుకొనుట వీరి కిష్టము లేదు. ఈ విషయమై సామ్రాజ్యశాసనసభలో నిరీక్షణ ముచ్చటించుచు, హిందూదేశమున జాతీయత లేదనియు, అందుచే జాతీయ సైన్యమును నిర్మించుట అసంభవమనియు వీరు ఆవేశముతో బలికిరి. ఇంతదూరము బోవుటకు, ఇతర అధికారులుగూడ వెనుదీసిరి. రాలిస్సును ప్రభువుగారి సాసమున, బడ్డవుడు సేనానిగారు నియమింపబడిరి. వీరు సయితము రాలిస్సును ప్రభువుగారి సంకుచితాశయముల ననుసరించెదరో లేక విశాలభావమును జూపెదరో ముందుగాని తెలియదు.

ఏలూరు తాలూకాబోర్డు

కాంగ్రెసు వాది-అధ్యక్షుని యెన్నిక

ఏలూరు, మార్చి 27:— నిన్న సాయంత్రముందు ఏలూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నిక జరిగెను. తాత్కాలిక పు అధ్యక్షులగు కొండానుప్పరాజుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభ్యులు వందలగురును హాజరైరి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థియును బండివియ్యన్నగారు ఆగవోట్టును విసెంటియస్ అనుచుండగ సీతారామయ్యగారు నాలుగోట్టును సంపాదించిరి.

మునిసిపాలిటీ నాల్గవవార్షిక సభ్యులగు గజవల్లిరామచంద్రరావుగారు సభ్యత్వము ఆఖరు అయినందున ఆవాడకు జట్టికుప్పార్టీ సభ్యులగు కామయ్యగారు బోటిగా నిల్వెదరు. ఉదార స్వభావులగు, హిందూయవకుల సంఘమునకు పదమూడువందల ప్రాచీనగ్రంథములను దానముచేసినట్టియు, అన్నదానపు సమాజపు ట్రస్టీయునగు సీతకుమారి మల్లికార్జునుడుగారు కామయ్యగారితో నాల్గవవార్షిక బోడిచేసెదరు. ఉభయులును వైఖ్యలే. ఎన్నిక చురుకుగ నుండును. (తంత్రి)

సంయుక్త పరగణాల యార్ధికసభ్యుడు.

లక్ష్మి, మార్చి 27 ప్రస్తుతమాధిక సభ్యుడుగానున్న యస్.పి.పీడనెలుగారు నాలుగుమాసములపై హిందూదేశమును విడుదలచేయు. తక్కులముందు యస్. హెచ్. ఫ్రీడెంట్టులుగారు. (వెన్నాబోర్డుసభ్యుడు) స్థానమున లంకరింతురు. ఏప్రిలు, 2వ తేది ప్రాంతమందిమార్పుగలగును.

ప్రధాన సేనాధిపతి ఆరోగ్యము

ధిల్లీ, మార్చి 27:—నేటికడయము ఎనిమిదిగంటలకు ప్రధాన సేనాధిపతియగార్వమును పరించి ప్రకటన వెలువడెను. మధ్యాహ్నము రెండుగంటలనుండియు రాలిస్సును ప్రభువునకు గుణముగనున్నది. కాని ఆయన ఆరోగ్యస్థితి చక్కగా లేనందున రీనాన సందర్శించుటను రాజప్రతినిధి మినీవేసెను.

ధిల్లీ, మార్చి 28:—ముఖ్య సేనాధిపతి లార్డు రాలిక్ పన్నగారు చనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

భూపేంద్రనాథబాను స్మారకనిధి

కలకత్తా, మార్చి 26:—భూపేంద్రనాథబాను స్మారకనిధికి లాభదోడుగలగు రూ. 250 ల విరాళమిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహాత్ముడు బొంబాయి జేరుట

కాంగ్రెసు భవనమునందు గృహప్రవేశము

జాతీయపతాకమును ప్రతిష్ఠించుట

బొంబాయి మార్చి 26:—మదరాసు మేలనందు నేటిచ్చుటకు గాంధీగారు వచ్చిరి. సాయంత్రముందు గిర్గాములో నందలి రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కమిటీ నూతన భవనముయొక్క గృహప్రవేశోత్సవమును మహాత్ముడు పల్వెను. ఈనూతనభవనము కమిటీవారిటివల గొనిరి.

బొంబాయి మార్చి 27:—మదరాసునుండి వచ్చినపిదప బొంబాయి నందు మహాత్ముడునొక దినము గడపెను. నాడెల్లయు నాయన కార్యక్రమములచే బాల్గానుననే యుండెను. ను రాత్రిబయలుదేరి ఆహమదాబాదు వెడలిరి. మహిరాసమావేశమందు గాంధీగారు సాయంత్రము ఉపస్థితింపిరి. బొంబాయి నందు దయారగుచున్న కర్డగు రకము సంకృష్టిరహిత లేదనియు నాల్గవత్సరముల క్రితము చాపలియుండు దలచినరీతిని ఆకలిండుచుట కవకాశము గన్పించుటలేదనియు గాంధీగారు నుడివరి. రాలిమూడ 300 నెంబరు నూలదీయుట కష్టముగాదనియు నాకాకు దుస్తులను ధరించుట కుతూహలమును స్త్రీలకొరకు సె ర వే రు ట కు తె క్కు నూ చన లు గలవనియు మహాత్ముడు చెల్వెను. తిరువాన్కూరునుండిగా రు కర్డగు ధరించెదవని వాదనము చేసెననియు భూపాలు బీగముగారు స్వంత ఉపయోగముకొరకు ఎంతో కర్డగును గొని రనియు మహాత్మునిట్లుక చెల్వెను. నూలు వడికి కర్డగు స్త్రీలు ధరించుటచే పాటక జనులు పడుబాధలను ఉపహించుట కవకాశము గలదు.

నిమ్నజాతుల నన్యాయపత్రము

మరియొక సమావేశమందు నిమ్నజాతుల మహాత్మునినొక సన్యాసపత్ర ముచ్చించిరి. అస్పృశ్యత నెమ్మదిగ బోవుచున్నదనియు తగినంత వేగమునముతో నది వెడలుటలేదనియు గాంధీగారు చెల్వెరి. వై కం స త్యాగ్రహాల ప్రయత్నములు జయప్రదములై చాందకుల పూర్వాచారపరత్వమును సడలించుటకు సత్యాగ్రహులత్యాగమే కారణమగుననియు, వారు పడుకొన్నచులవలన పుర్యాచారల వజ్రకాశివ్యము నశించుననియు గాంధీగారు చెల్వెరి. అస్పృశ్యత హిందూ మతమునొక గొప్పకళంకమని మహాత్ముడు చెల్వెను.

బొంబాయి జాతీయపాఠశాల కళాశాల ఉపాధ్యాయులతో సంప్రతింపి నూలువడుకుపోటిని జూచి, పోటిదారలను హెచ్చరించుటకు మహాత్ముడు ప్రబోధించెను.

కాంగ్రెసుభవనమును దెరచుట

తిలకు స్వరాజ్యనిధియందుండి యొక భవనమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము నాకు గొనిరి. భవనము యొక్క గృహప్రవేశోత్సవము గాంధీగారిచే నిర్వహింపెను. ఎల్లతరగతులవారును సమావేశమవందు హాజరైరి. సోజిని నాయకుగా రొక ప్రసంగమును గావించినపిదప ప్రార్థనలు జరుపబడెను. పార్టీ మహాత్ముడియ, హిందూ, క్రైస్తవ, యూడి, సిక్కు మతాచార్యులు ప్రార్థనలు పల్వెరి.

ఆ సమయముయొక్క ప్రాముఖ్యమును గమనించవలసినదని గాంధీగారు ఎల్లరిని ప్రబోధించెను. ఎత్తబోవనున్న జాతీయపతాకము భారతదేశమందలి ఎల్లజాతుల వికమత్వనూచకమనియు, ధ్వజమున కెప్పుడును ఆగౌరవము జరుగకుండ గాపాడవలయుననియు మహాత్ముడు గోరెను. పరస్పరవిభేదములు దేశమందలి నానాసంఘములందును గలవనియు ఒకరిని సరించి ఒకరు అనుమానముగ నున్నారనియు విచారమును జూపుచు మహాత్ముడు ఎరింగించెను. దక్షిణదేశమందు హిందువులువారిలో వారు పోరాడుచున్నారు. పల్లబడిన ప్రార్థనలను జూచినపిదప, ఎల్లమతములందును సత్యము గలదని అంగీకరించి మతములను గౌరవించవలయును. ఎల్లరిహృదయము నైర్వర్యము నొందవలయుననియు, పరస్పరసహనమునూ సవలయననియు మహాత్ముడు గోరెను. స్వరాజ్యపతాకమే త్రబడిసినపిదపవర్తమను దానినాగౌరవము గావించవలదు. స్వరాజ్య పతాకగౌరవార్థమై ప్రాంత్యాగమను జేయసిద్ధముగ నుండవలయును. స్వరాజ్యపతాకము నెత్తిన దానిని గౌరవమును గాపాడువాడు పశ్చిమపుటతోడనే మరియొక రాతనిస్థాన ములంకరించవలయును.

హార్ద్యములు చెలరేగుచుండ స్వరాజ్యపతాకమును గాంధీగారు ఎత్తి కాంగ్రెసు భవనమును దెరచిరి. పండే మారతం, అల్లాహా ఆకృతులను కేకలతో సమావేశము వెడలిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆయుర్వేద ఔషధ శ్రేష్టత్వము

ఇంగ్లీషు డాక్టర్లవల్ల కుదురదని

వదలిన మూత్రజ్వలమునకు చికిత్స

శేను పురాణప్రమేహము (Chronic Albuminaria)

పల్ల జ్వరమును, పసింపరాని తలనొప్పి, రక్తహీనము, అజీర్ణము మొదలగువాటిలో బాధపడుతూ ఒకమాసముకాలముపైగా ఇంగ్లీషు డాక్టరులవల్ల ఔషధములు తీసికొన్నను ఉపయోగము లేకపోయినది. తుదకు నాకు మందు యిచ్చుచున్న నొక ఇంగ్లీషు డాక్టరు కూడా వేరేవైద్యుని మాయకొమ్మని చెప్పినందున మావారు శేను ప్రతుకనని నిరాశకొంది భయపడుచుండిరి. శేను పడకనుందిలేచి నిలువడమనకు గాని, కూర్చునడమనకు గాని కత్తిహీనుడనై యున్నందున శేను వద్రాసుకు బోవుటకు అనర్హుడనై యుంటిని. ఈరీతియులూ నాకొమా రుడు నాసిధిగతులను ఆంధ్రప్రదేశ్ బ్రాడ్వేలు అంది వైద్యుల వైద్యుండగు వైద్యపతి కొటా జయరామనాయకుడు గారితో చెప్పి ఆయనయిచ్చిన ఔషధములను తెచ్చినందున దానిని తీసుకొన్న స్వల్పకాలములోనే జ్వరమునిలిచి క్రమముగా శరీరపటుత్వము నానాటికి వృద్ధిచుయు మార్చి నెలొక రులో డాక్టరును ప్రత్యక్షముగామోచి బలకరముగ ఔషధములను తీసుకున్నాను. వీరు ప్రత్యక్షములో నన్ను చూడకపోయినను వ్యాధిని బాగుగాగుర్తించిరి. ఔషధమును పంపించినందున ఆ ఔషధములను నేవించినమాత్రమున తక్షణం వ్యాధిని హరింపజేసినది.

వీరికి చికిత్స చేయునిపుణత చక్కగా యుండుటయే గాక వీరు వ్యాధిగ్రస్తుల చెప్పకొనువిషయములను మిగుల శాంతముతో ఆలకించి రోగులయెడల తాను చూపించుకొన్న తాపము దయ మిగుల శ్లాఘనీయము.

మద్రాసు } ఎమ్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు
బి. పి. బి. ఎల్. హైకోర్టు క్లీకు, చిత్రారు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, లిమిటెడు, 134
బ్రాడ్వే మదరాసు

తిమ్మరువాయువు ఇంద్రియస్థల

నము, నరము, బలహీనత, అవ

యవములు చిక్కిపోవుట వుండు

మచ్చలు మొదలగువాటిని

కుదుర్చు ఆమోఘమైన ఔషధము

అజ్ఞానులు పక్షపాతము గలవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేదవైద్యమును నిందించుచున్నారు. ఆగ్ల ఔషధములచే కుదురనివ్యాధుల నేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిరువల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, బార్బిటోన్, ఆర్మీనియన్ బీధి నెం 72 రు గృహమునందుండు పండితి స్వామి శ్రీనివాస సయ్యంగారు నా కుండిన చిక్కువ్యాధిని బాగుచేయుటవలన నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగినది. శేను రి సెంలి రములనుండి కీళ్ళనొప్పిచే బాధపడుచుంటిని. నాకు కాలు మిక్కిలి కృశించి యుండిను. నా ఎడమ కన్ననుండి నీరు కారుచుండెను. గ్రండ్లు ఎత్తగానుండెను. దృష్టితగ్గెను, మరియు శుక్రముకూడ పులవ నుగుచుండెను. ఇవన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమరచు చంకలకు ముందు భాగమందు పుండు సంబంధమైనమచ్చలుండెను. శేను పండితులవారివద్దకు చికిత్సకై వెళ్ళినప్పుడు నా దేహస్థితి ప్రేషకారముగా నుండెను. శేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే పండితులవారు నా కఠినవ్యాధులన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైన విషయము వారి ఔషధములు విలువగలవియైనవి మంచి గుణమిచ్చును. కాలం మంచిస్థితికి వచ్చెను. కీళ్ళయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను. జబ్బుజేసిన కన్ను పూర్తిగా కుదరెను. శుక్రవృద్ధిము నిలిచెను. పుండుసంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసిపోయెను.

కె. హెచ్. ఎల్. మాండ్యు. 300 శేపర్ మిల్లు రోడ్డు పెరంబూరు.

వారి నలహాకట్నము రు. 15-0-0

విదేశవార్తలు

పార్లమెంటు - ఇండియా

భారత వైద్యోద్యోగులు

లండను, మార్చి 28:—కామన్వెల్త్ లో నేడు మేజరుజనరలు సర్ రిచర్డు బ్యూసుగాల్ కి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఎరర్ వింటర్జనుగారు ఇండియాలో వైద్యోద్యోగుల సంఖ్యను తెలియబరచిరి. 14 రు బ్రిటీషు ఉద్యోగులను గత 12 మాసములలో స్థిరవిచారణసంఘములందు సభ్యులుగా నియమించి విదేశం పనిజేసిన పిదప పింఛన్ దీసికొనవచ్చునని అనుజ్ఞనిచ్చిరి. ఈలోపల ఆస్థిరసంఘములందు ఉద్యోగులుగా నెంతమంది భారతీయులు నియమింపబడిరో అతనికి తెలియదు. కాని వారిలో 10 మందికి మించకుండా కొందరిని స్థిరసంఘోద్యోగులుగా మార్చినచో అవసరమున సమాచారమును తెలిసికొనెదనని చెప్పిరి.

బొగ్గుగనుల ప్రమాదములు

1928 ఫలి ఇండియాలో రాక్షసిబొగ్గుగనులలో ప్రాజాంతకమున ప్రమాదములు 880 యిందైనవి వింటర్జనుగారు వేరొక ప్రశ్నకు తీరముగా తెలిపిరి. 1923-24 సంఖ్య తెలియదు. వారిలో స్త్రీ లెండో పురుషులెండో వారి కెంతద్రవ్యము ప్రతిహర మొసగబడెనోగూడ తెలియదనిరి. గనులలోనికి తల్లిదండ్రులతో గూడ బిడ్డను పోనిచ్చుచున్నారాయని, ఒక రడిగిరి. 1924 జూలయినందు క్షమామిలో నున్న గనులకు బిడ్డలను వెంటగొనిపోనీయలేదని వింటర్జనుగారు బదులు జెప్పిరి.

రైల్వేకూలీ

ఇండియాలో ప్రభుత్వమువారి యధీనమునం దున్న రైల్వేకంపెనీలలో పనిచాండ్రు కేళకు జీతములీయక ఆలస్యము జేయుచుండుటచే వారు సాహుకారులు వడ్డీచేరగాండ్రువో మగుచున్నారు. మరియు అనేక నేరములక్రింద నాశులను శిక్షించి తగినవిచారణ లేక పనులనుండి తొలగించుచున్నారు. వారికి వేరెచ్చట నుద్యోగము దొరకకుండ చేయుచున్నారు. అని జార్జి లాంనుబరీగారు ప్రకటించిరి.

వింటర్జనుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—జీతములు పంచి యిచ్చు గుమాస్తాలు చాలదూరమువరకు తిరుగుతుండవలసియు న్నది. కావున అన్నిచోట్లలో వారికి ఒక్కకోజాననే యిచ్చుటకు వీలులేక, సరిగా నెలగడుపు పెట్టుకొని ఆలేదీసరికి యిచ్చుచుందురు. పనిచారు తగినశిక్షణయందుండుటకును సమర్థులగు పనిచేయుటకు జరిమానావంటిశిక్ష లుండవలెను. జరిమానాలు చాల స్వల్పమై యున్నవిని వినిచుచును. ఆమొత్తముగూడ గుమాస్తాల యుపయోగాగ్ధమే వెచ్చింపబడును. గుమాస్తాలను విచారణలేదని ఉద్యోగములనుండి తొలగించుటలేదు. ఎప్పుడైనను సత్ వారు ఉన్నతాధికారికి అపీలుజేసికొనవచ్చును. యోగ్యతాపత్రము గోరువారి నెప్పుడు నిరాకరించలేదు. ఇండియాను రైల్వేలలో పనిచారిని కాలపరిమితిలేక పనిజేయుచున్నారనియు, భారతీయులను మాని విదేశీయులనుకే పనులిచ్చుచున్నారనియు జెప్పెడిమాటలు నమ్మ వీలులేదు. ఒకటి నిజము. మంచి ప్రవర్తనలేక అసంతృప్తిగ పనిజేయువారికి ప్రావిడెంట్ ఫండు, బోనసు యితరసౌకర్యముల ద్రవ్యములో కొంతభాగము గాని అంతయుగాని తీసికొనబడును. కాని ఆవిషయమున వారు ఫిర్యాదు జేయకూడదని వింటర్జనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సార్వభౌమునిజన్మదినము సెలవు

లండను మార్చి 28:—కామన్వెల్త్ లో సర్ ఫ్రాంజిస్ బెల్లునుగారు సార్వభౌముని జన్మదినము సెలవు సరిగా ఏకనము పడుకో నెలవుల జాబితాయందు ఒకసంవత్సరము ముందుగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినందున వ్యాపారస్థులకు చాలయిబ్బందిగా నున్నదని తెలియజేసిరి. సెలవుదినము మేకోజుకోకొంతకాలమునకుముందుగా ప్రకటింపవలెనని కోరిరి. బ్యాంకులు ఘర్షణ ఆర్థ సంవత్సరము లెక్కలు ముగించుకొనవలసి యుండునుకావున ఆసెలవు జూను 80 లేదీసకొని జూలయి 1 లేదీసకొని యుండునలెనని కోరిరి. ప్లాన్ బిల్డింగుగాను ఆప్రశ్నను గమనించితిమనియు అనేకయిబ్బందులుండుటచే ప్రస్తుతావారము మార్చుటకు వీలులేదనిరి.

ఇండియా సరిహద్దుసమస్య

లండను, మార్చి 24:—తూర్పు ఇండియా సంఘమునందు భారత దేశసహజీవుల పునశ్చిన్మగూర్చి చర్చించుచు, సర్ ఆర్చును ద్యూగారు, సరిహద్దుసలమును వాయవ్యసహద్దు రాష్ట్రీయ బెలూచిస్తానుల మధ్య విభజించుటచే చాల లోపములు జరిగినవని చెప్పిరి. ఈ విధానము ఆయా ప్రదేశ సౌకర్యములపట్టి చూచిననుగూడ న్యాయముగలేదు. అస్థలమంతయు ఒక్కపరిపాలనక్రిందనే ప్రత్యేకముగ నుంచి పరిహద్దులో పనిజేయు ఉద్యోగులను ప్రత్యేకముగ తెప్పించవలెను. అట్లు చేసిస్తే తప్ప సహద్దు ప్రాంతములందు సభ్యులు కుదురదు. జగడములు పోవు. భయముననుడియుండరాదు. అవలీవారు దండెత్తివచ్చురని జడిపించినచో భయ మొందరాదు. అని చెప్పిరి.

మరుద్వకులమహాసభ

కా. ది. బి. స్వామి కన్నప్పిల్లెగారి అధ్యక్షతన మరుద్వకులమహాసభ రెండవసమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షతన స్వామి కన్నప్పిల్లెగారు ఈదిగువ ప్రకటించబడినది:—

నన్ను ఈసభకు అధ్యక్షునిగా నియమించినందులకు వంద నము లభించుచున్నాను. మీరు రాజకీయభివృద్ధిని కోరుచున్నారను. నేను కాననసభాధ్యక్షుడనగుటచే రాజకీయవివాదముల యందు నిష్పక్షపాతబుద్ధివహించుట నాధర్మము. ఇట్టిసరిస్థితులలో ఈమహాసభకు అధ్యక్షతవహించుట ఉచితమా అనువిషయమై సంభేదించితిని. కాని అధ్యక్షుడు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో కార్యక్రమమును కొనసాగించువాడగుటచే ఇందులకు అంగీకరించితిని.

సాంఘిక విషయములందును విద్యావిషయములందును ఏ సంఘమైనను వృద్ధికాంచిన రాజకీయగౌరవము ఎట్టిప్రయత్నము లేకయే లభించును. ప్రస్తుతము ప్రత్యేకసంఘముల కుండవలసిన పాక్కులవిషయమై ప్రజలఅభిప్రాయము సంపూర్ణముగ మన్నినది. క్రైస్తవులకు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలయుననువిషయమై ఇప్పుడు ఆశ్చర్యించువారే లేరు. నిన్ను జాతుల పాక్కులు కూడ గౌరవించబడుచున్నది. సంపూర్ణములకుపూర్వము ఆదిద్రావిడ ప్రతినిధిని పెంట్లండుప్రభువుగారు కాననసభ్యులుగ నియమించి కానపుడు విద్యావిషయములందే కొంత శ్రేణిలవరము కలిగెను. ఇప్పుడు సనకభయందు నిమ్మజాతుల ప్రతినిధు లనేకులు ప్రశంసనీయులగు పనిచేయుచున్నారు. నిమ్మజాతుల ప్రతినిధులు కానన సభలో చేయుచున్న పనివల్ల నిమ్మజాతుల గౌరవము అధిక మగుచున్నది.

కాని విద్యావిషయములందు హింసంఘమువారు తమ శ్రద్ధ పుష్కలమునకుండిన ఎట్టికాథను కలుగదు. మిషంఘము ఇతర సంఘముల వలె తిరస్కరింప తగిన సంఘముకాదు. పూర్వ కాలము నుండి గ్రామాంతరములందు మిషంఘమునందలి పురుషులు శస్త్రవిద్యయు నందు నిపుణులుగను స్త్రీలు మంత్రసానిత్యమునందు నిపుణులుగను కీర్తివడసిరి. తరతరములుగ వచ్చుచున్న ఈ ప్రత్యేకనైపుణ్యముతోపాటు మిష విద్యయుండిన మిషై పుణ్యమునకు బ్రతిష్ఠ గౌరవము కలుగును. రాత్నాలిక సమస్యలపై అధిక మగుశ్రద్ధ వహించక సంఘమునందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై మిషు పట్టుదలతో పనిచేయుట అవసరము.

ఇంగ్లాండునందు మిషుత్రియం దున్న వారు తమకున్నవి రానుకాలమున పత్రికల చదువుచుండును. ఇంగ్లాండులో కార్మికులనేకులు పత్రికల చదువు విషయమై మిగుల ఉత్సాహము కులవారై యున్నారు. కావున ఈదేశమునందుకూడ నిమ్మజాతులవారు పత్రికలను చదివి ప్రపంచజ్ఞానము సంపాదించుకొనుట ఉచితము. ఇందులకు దేశభాషల పత్రికలు అధికముగ వృద్ధి చెందవలెను. ఇట్టిస్థితి త్వరలో మనదేశమునం జేర్పడగలదు మీరు సంసిద్ధులై యుండవలెను.

రాష్ట్రీయ ఋణములు

కేంద్రప్రభుత్వ ప్రకటనము

దెల్లి, మార్చి 27:—రాష్ట్రీయ ఋణము తియ్యవిషయమున వైక్లబ్బుగా రాష్ట్రపతికిలో నూచించినట్లులే ప్రచురింపబడెను. రాష్ట్రీయలన్నిటి నోక విధమున మరతులైనను అప్పు లిక్కుబడును. సాధ్యమయినంతవఱకు కాదామదాయక మగు పనులకు వెచ్చించుటకే చూడబడును. తానుదీసికొనిన ఋణము 80 పంప క్షిరములకు మించుకొనుటలోన దీనినట్లు లభ్యలో కొంతభాగమును ప్రతియేడును వారియాదాయమునుండి తీర్చుకొనలేని రాష్ట్రీయలు కప్పివేయబడెను. ఈ ఋణములన్నిట మూడుటగాని, పక్షులను మార్పుటగాని కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు సర్వాధికారము లుండుకొనినది.

కేంద్రప్రభుత్వమునుండిగాక, యితరచోట్లనుండి యప్పు దీసికొనుసౌకర్యమున కెట్టియధ్యంతరమున గలుగజేయలేదు.

తయారైనవస్తువులపైన తక్కువపన్నును, పూర్తిగాగాని వస్తువులపైన నెక్కువపన్ను ఉంచుటవలన కొన్నిపరిశ్రమలకు వస్తువు గలుగుచున్నదని చాలమందివద్దనుండి వచ్చినయాశ్చర్యజలూటాభిప్రాయమువారికి నూచింపబడినవి. ఉత్కుపరిశ్రమపై నెట్టిపన్ను వేయదునో వారిని జేదకయందు నూచించుటకు కోరబడిరి.

వంగరాష్ట్ర మంత్రులవేతన

నిరాకరణము

ఫజుల్ హక్కుగారు రేల నిరాకరించిరి
దెలియజేసిరి

కలకత్తా, మార్చి 27:—ఫజుల్ హక్కుగారు ప్రచురకార్య మొకవాక్కులమున బంధువు, ద్వంద్వపాలకులను తాము వ్యతిరేకులుగారని తెలియజేసిరి. తామెరిగినంతవఱకు వాసుగారిపక్షముగూడ కొన్ని పద్ధతుల కొప్పుకొనినయెడల, స్థిరముగు మంత్రులమున కద్దురారనిరి. ప్రస్తుత ద్వంద్వములలో స్థిరముగు మంత్రులము నేర్పాటునేయుట దుస్తము. అబ్దుల్ హక్కుగారిని గవర్నరు గా నియమించక పోవుటచే ముఖ్యముగా ముసల్మానులలో చాల అశాంతి ప్రబలినది. అయ్యది స్పష్టముగనే వ్యక్తీకరింపబడినది. వెనుకటి మంత్రులము, మహమ్మదీయుల యభిప్రాయమును సరకునీయక నిర్బించిరి. ఒక మంత్రుయందుండు ప్రతికూల భావముగూడ కొండలుసభ్యుల సమ్మతి జాప్యము కారణముని గూడ ఒప్పుకొనవలసియున్నది. అస్థిరముగు మంత్రులము జేర్పబడి, ప్రజలధనమును వెచ్చించుట భావ్యముగాదనియే మేము ప్రతికూలముగ నమ్ముట నిచ్చితిమి.

సమ్మతుల నివృత్తపుడు వాసుగారితో గూడ స్థిరముగు మంత్రుల వర్గము నేర్పబడు విషయమున అభ్యంతరములేదని నిశ్చయముగా తెలిసికొనిన పిమ్మటనే యట్లు జరజేసితిమి. వాసుగారు కోరునవిగూడ న్యాయమారములుగావనియూహానిర్బంధకానముల ననుబట్టి బెట్టుటయందు మార్పును గలుగజేయుటకును కొండలు రాజకీయ పైదీలను వదిలివేయుటకును వారు కోరిరి. స్థిరముగుమంత్రులను గల్పించుటకు రాజకీయ వాతావరణమును గొంత సామ్యముజలవలయును. దానికొక వివిధప్రతినిధులసహజము గాదించి విషయము చర్చించిన బాగుండును. అప్పుడు స్వరాజ్యవాదులభ్యంతరములు మాపుచో నాంధ్రుల నేర్పబడుచు గోరు పక్షముగూడ దానికంటె బలవత్తరము గునవి యుండునని నమ్మిక. స్వరాజ్యపక్షమువారిచే కాననసభాధ్యక్షుడవని తనకు వాగ్దానము నేయబడెననుటకు కల, వాసుగారి ప్రేరణచే బాన్సాపాత్యనేరమందు, కళాప్రేయాయబడెనను మాటగూడ కల్గెయే.

నిజముగా గవర్నరు తనమందిరమందు సభజేసి వివిధ సంఘ ప్రతినిధులను సంప్రదించి, వారి యభిప్రాయానుసారముగా స్థిరముగు మంత్రులము నేర్పబడుచో వంగరాష్ట్రమున శాంతి నెలకొల్పవీలుటయే, ప్రజానుకూలముగ ద్వంద్వప్రభుత్వముగూడ సాగింపవీలుగునని దెలియజేసిరి. మంత్రులపదికి రాజీనామానిచ్చిన శాంతోపరాజుగారు, తాము పాలనాక్రమమును రక్షించుటకు ప్రయత్నించి విఫలమయినయె, వెనుకనుండి గావించబడిన యాత్రాపరగమువలన మాకు సిగ్గుగటలేదనియు, నీజిప్తుదేశముందు పార్లమెంటులే త్నభంకురము లయినప్పుడు, ముందే నిశ్చయమైన మామంత్రుత్వముల యొక్క యల్పజీవనమంత సంధ్రమదాయకము గాదనిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు నూతన గవర్నరు ఆగమనము

దాల్లింగు, మార్చి 28:—నూతనముగ బెంగాలు గవర్నరుగ నియమింపబడిన సర్ జాను కేగ్ గారు యేప్రియులు 10-వతేదికి యిచటకు దిగెదరు

సర్ హెన్రీ వీలరుగారింగ్లాండునకుబోవుట

పాల్నా, మార్చి 26:—నాల్లు మాసముల సెలవు మీదసంపీసమేతముగ నేడుబయలుదేరి భివూ గవర్నరుగ సర్ హెన్రీ వీలరుగారు యింగ్లాండు బోయిరి. రేపు మధ్యాహ్నము గౌరవనీయులగు సర్ హెన్రీ మేకో ఫోసన్నుగారు ఆస్టింగు గవర్నరుగ చార్జిదీసికొనెను.

బీదవారలకు ప్రసూతివైద్యశాల

వాడియాగారు 16 లక్ష లాసంగిరి
బొంబాయి, మార్చి 27:—బొంబాయికి ఉత్తర భాగమున బీదవారలకు ప్రసూతి వైద్యశాలను కట్టనిమిత్తము బొంబాయి మిల్లయజమాని వాడియా సి. వి. ఇ. గారు రు 16 లక్ష లాసంగిరి. ఈవైద్యశాలనిమిత్తము పాఠెలు క్రిమిశాస్త్ర పరిశోధనాధయము ప్రకృతున్న 20000 చదరపు గజములను ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటు చేయబోవుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

హైందవకర విచారణసంఘము

షిలాంగు, మార్చి 27:—పై సంఘమువారు నేడు షిలాంగునుండి కలకత్తాకు తమవనములు. (ఆ. ప్రె.)

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ

రెండవదిన కార్యక్రమము

ఉత్తరగిరి ఆయుర్వేద విద్యాలకు
కర్మపథాభ్యాసము

నేటి ఉదయము గం 8 అకు సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభవారు సౌందర్యపుహలనందు సమావేశమై ఈక్రింది బోధనాబడిన తీర్మానములు గావించిరి. ఆంధ్ర దవిడ ప్రాంత ములనుండి వచ్చిన వైద్యశ్రేష్ఠులై సభ సలంకరించిరి. ఈ తీర్మానములు నిన్నటిదినము సాయంత్రము విమయనిధారణ సభయందు విపులముగ చర్చింపబడి తీర్మానింపబడెను.

తీర్మానములు

1. క్రీస్తువరకు కృపానిలయుండగు ధన్యతరిని ప్రపంచమున భారతావనియందును ఆంధ్రభూమియందు నుండు ప్రజాజాతికి ఆయురారోగ్యములను సకల శ్రేయస్సులను దయచేసి కాపాడుగాక యని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

2. ఈసంవత్సరము మనలను విడనాడి పరలోకమున కేగి మనల కరమితవ్యసనమునుకలిగించిన ఈక్రింది మహనీయులను స్మరింపుము తమ యనుతాపమును వారిమలులములవారి సభవారు వెల్లడించుచున్నారు.

3. ఆంధ్రప్రాంతమునందలి మహాజనులందు ఆయుర్వేదాభివృద్ధి నొనర్చుటకై కలిగిన శ్రద్ధకును చేయుచుండు ప్రయత్నములకును ప్రజాపరిపాలక సంస్థ లొనర్చు ప్రోత్సాహమునకును తమ అపరిమితానందమును చెల్పుచు ఈసంవత్సరమున ఆంధ్రప్రాంతమున ఆయుర్వేద సంస్థలను నెలకొల్పిన యాక్రింది వారికి ఈసమైక్యశ్రమ తమ కృతజ్ఞతను చెల్పుచున్నారు.

4. తెనాలి తాలూకాలో ఈక్రింది గ్రామము లగు (1) నందివెల్లి (2) మున్నంగి (3) మందూరు (4) పెరవలి యీ స్థలములందు ధర్మవైద్యశాలలను స్థాపించినందుకు తెనాలి తాలూకా బోర్డువారికిని-

క. రామమోహ నాయుర్వేదకళాశాలను బెడనాడలో స్థాపించిన సంఘమువారికిని. ఛ. కానలియందు ధర్మవైద్యశాలను స్థాపించిన ఆయుర్వేదాభిమాని సంఘమువారికిని. ట. కామ నరపు కొలలో ధర్మ వైద్యశాలను స్థాపించిన యేలూరు తాలూకాబోర్డువారికిని. త. ఉంగుటూరులో ధర్మవైద్యశాలను స్థాపించిన తణుకు తాలూకాబోర్డువారికిని. ప. మద్రాసులో ప్రభుత్వమువారిచే స్థాపించబడిన భారతదేశీయ వైద్యశాలాధ్యక్షులగు కెప్టెన్ జి. శ్రీనివాసమూర్తిగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి మిక్కిలి ప్రోత్సాహముగ నున్నారుగాన వారికిని

(5) ఆ 1925 సం॥ జూలై నుండి ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠ పరిక్షలయందు దుష్ప్రతిభలగువారు సదరు వైద్యసమైక్యశన వారంగీకరించిన కళాశాలలయందు గాని గురువులయొద్ద గాని ఆయురములకు తక్కువ గాని కాలము కర్మపథాభ్యాస జ్ఞానాభివృద్ధికొరకు ప్రత్యేక శిక్షణమును తప్పక చేయవలెను. అట్లు కర్మపథాభ్యాసము చేసినట్లు ప్రవచనముకు బడసినవారే వైద్యవిద్యాక అనుబంధమును బొందుట కర్హులు. ప్రతిసంవత్సరారంభమున ఇట్టి సంస్థలయొక్కయు గురువులయొక్కయు పట్టికను ప్రచురించుచుండవలెను. రా గ ల సంవత్సరమునకు ఈక్రింది సంస్థలు వై తీర్మానమును బట్టి అంగీకరింపబడిన సంస్థలుగా నియమింపబడినవి:

- (1) చెన్న పురి ఆయుర్వేద కళాశాల, మద్రాసు.
- (2) వెంకటేశ్వర కళాశాల, బెజనాడ.
- (3) రామమోహనాయుర్వేద కళాశాల, బెజనాడ.
- (4) గాంధీ జాతీయకళాశాల, యేలూరు.
- (5) శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల- పాళకాల, తెనాలి.

(6) భూతపూర్వ సభాధ్యక్షులు.

(7) గవర్న మెంటువారు స్థాపించిన ఆయుర్వేద కళాశాలయందలి ఆంధ్రకాళికు బోధనాధ్యక్షు ప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రభాషాభిజ్ఞులను ఆంధ్రభాషావైద్యసాంప్రదాయజేతరులందఱు ఆట్రీవారిని బోధకులను నేర్పరచుకుండుట ఆంధ్రులను అగౌరవించినట్లున్న ఆంధ్రుల జ్ఞానాభివృద్ధికి తగిన సాధనము కాదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(8) ని! భాగి వర్షియ వైద్యసమైక్యశన కార్యనిర్వాహకవర్గమునా క్రింది కార్యములను ప్రాంతిక వైద్యసమైక్యశనములను ని! భాగి వర్షియవైద్య సమైక్యశనమునకును ఉండవలసిన తరస్పరవిశ్వాసమును దూరముచేయు చున్నవి. కాబట్టి ఈ విషయమును గురించి హరిద్యార సమావేశమున తల సేర్పాటులు చేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(9) ప్రాంతిక సమైక్యశనములను అనుబంధ మజములలో చేర్చుట.

(10) ఆంధ్రప్రాంతమున ప్రత్యేకముగ ప్రాంతిక సమైక్యశనములు ఏర్పడి సంవత్సరముల నుండియు జరుగుచున్నను, మద్రాసు ప్రాంతము నంతయు కల్పి ఒకటిగ వ్యవహరించుట.

8. మంత్రులు సభ్యులు మొదలగువారిని ప్రాంతిక సమైక్యశనమే ఎన్నుకొనుచుండినను వారితో వ్యవహరింపక తాము ప్రత్యేకముగ శాంధ్యప్రాంతమునకు మంత్రులు మున్నగువారి నేర్పరచుకొని వ్యవహరించుట.

4. రాజమండ్రిలో జరిగిన విద్యాపీఠతీర్మానము ననుసరించి భిషక్వర్గము ఆంధ్రభాషాసంఘ మెన్నుకొనబడినను వారిని విడిచి తాము వ్యయముగ నె ఇతరులను ఏర్పరచుకొని భిషక్వర్గమును జరుపుట

7. ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయపు శిష్టసభవారిచే తీర్మానింపబడి ఆంధ్రభాషలో జరుప నేర్పడిన మూడు ఆయుర్వేదపరిక్షలను గూర్చి ఈ క్రింది తీర్మానముల నూత్రములను సామాన్యముగా సంగీకరించుచు తమరింతకుమున్ను నిర్ణయించుకొన్న ఆయుర్వేదాచార్యవిశారద యను బిరుదులను ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య, ఆంధ్రాయుర్వేద విశారదయని మార్పులనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మూడుపరిక్ష లుండును. అందు (1) వైద్యవిద్యాక:- పరిక్షకు చదువుకాలపరిమితి 3 సంవత్సరములు. కృతాధ్యులగు విద్యార్థులు పట్టాభివృద్ధి సౌకర్యార్థమై గ్రామములందు నివసించుదురు. (2) ఆంధ్రాయుర్వేద విశారద:- ఈపరిక్షకు కాలపరిమితి 4 సంవత్సరములు. ఈపరిక్షకు రాగల విద్యార్థులు తగినంతవరకు సంస్కృతజ్ఞానము గలిగియుండవలెను. ఇం దారి తేరన విద్యార్థులు పట్టణములందు వైద్యులుగ పనిచేయుదురు. (3) ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య:- ఈపరిక్షకు చదువు కాల పరిమితి 3 సంవత్సరములు. ఈపరిక్షకు రాగోరు విద్యార్థులు సంస్కృతమునుగాని, ఆంగ్ల, అరబిక్, పర్షియన్ భాషలందు గాని పండితులై యుండవలెను. ఇందు కృతాధ్యులగువారు ఆయుర్వేదముందు ఆచార్యులుగను, ఉపన్యాసకులుగ నుండగలరు. ఈపరిక్ష లన్నిటియందు ప్రశ్నోత్తరప్రక్రమము ఆంధ్రభాషలో నుండును. విద్యార్థులపరిక్షాప్రక్రమములో ఆయురాలేము లలో నావిద్యార్థికి ఉండే జ్ఞానమునకు ప్రాధాన్య మీబడును గాని భాషనుబట్టి ఎక్కువగ కృతాధ్యక్షులయొక్క కాకుండుట యు నుండును. ఈపరిక్షకు రాగోరు విద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయమువారి అంగీకారమును బడసినపంక్ష లేక గురువునొద్ద సంపూర్ణముగ శిక్షణ బొందియుండవలెయును. వైద్యవిద్యాక పరిక్షయందు కృతాధ్యక్ష విద్యార్థి ఒక సంవత్సరము చదివిన పిదప ఆయుర్వేద విశారదపరిక్షయందు గడతేరినవారు రెండు సంవత్సరములు చదివినపిదప ఆచార్యపరిక్షకు బోలువును. ఈ విశ్వవిద్యాలయమువారు రంగీకరించిన ఇతరసంస్థలందు ఆయుర్వేద విశారద పట్టణమునకు సమానముగవిరుదుల బొందినవారు విశ్వ విద్యాలయమువారి ప్రత్యేకానుమతిని బొంది ఆచార్యపరిక్షకు బోలువును.

8 వ తీర్మానము "ఆంధ్రాయుర్వేద విశారద ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య" యనుబిరుదుల నొసంగుటను గూర్చి మహాసభయందు నిన్న విషయ నిర్ధారణసభయందును నేటి మహాసభయందును చాలతీవ్రముగ దీర్ఘ చర్చ జరిగెను.

సంగమేశ్వరశాస్త్రి, నోరి రామశాస్త్రిగారలు తీర్మానము నాశీరించుచు సంస్కృత మాండ్రమునకు మాతృభాష గాన వాఙ్మయము సంస్కృతముం దధికముగ గలదనియు ఉపదేశములను ఉపదేశమును బొందినవారును సంస్కృత భాష

యందే వ్రాసుట సగువుల అభ్యసించ వలెననియు సంస్కృత భాషయొక్క పవిత్రతను నిలుపుట కిచ్చుచు ఆత్మవిశ్వాసమునందు ప్రశ్నోత్తరములను నీచుచోసభవారు ప్రశంసించుచు, ఆయుర్వేదములందు ఆయుర్వేద యువానీ విద్యాలయములను చికిత్సాలయములను నిర్మించుటకును, ఆయుర్వేద ప్రచారాభివృద్ధికొరకై ముఖ్యముగ వతిరాష్ట్రముందొక పెద్దఆయుర్వేదవైద్య నిలయమును ఏర్పాటుచేయుటకు వివిధరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారిని కోరుటకును తమచు జాతీయవిద్యుయం దొక భాగముగ నీయంశము నిర్మాణకార్యక్రమముతో చేర్చబడుగాక యని తలంచుచున్నారు.

(4) పురపాలక, జిల్లా, స్థానిక సంఘములు బీదలకొరకై ఆయురప్రాంతములందు ఆయుర్వేద వైద్యనిలయముల నేర్పగుచుటకు ప్రార్థించుచున్నారు.

(9) తీర్మానము) శ్రీవైద్యరత్న శ్రీమన్ కాపండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు కీర్తిశ్రేష్ఠులైనపిదప మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలను నిల్పి ఇంతవరకు పోషించుచున్నట్టియు ఆయుర్వేదోద్ధరణమునకై (అనగా ప్రజలను ముఖ్యముగ దొరతనమువారును ఆయుర్వేదోత్పత్తినను అంగీకరించుటకై) అనేకుహిమాచల పర్యంతమును, అందు ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశమందును, ఎక్కువగ ప్రచారము గావించి అందలి జనులను ప్రబోధితులను చేసినట్టియు, ఉచితాయుర్వేద వైద్యశాలలను నెలకొల్పుటకు ముఖ్యకారకులను అగు భిషక్వర్గము డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతి వి. ఎ. యం. వి. అండ్ సి. యం. వారిని ఈ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ అభినందించుచున్నారు.

(10) ఇప్పటినుండి ప్రైవేటు ఆయుర్వేద కళాశాలలను సంస్థలను వీలైనంతవరకు దొరతనమువారు గుర్తించుటలు చేయుటకును ప్రస్తుతము దొరతనమువారు స్థాపించిన దేశీయ వైద్యపాఠశాలయందు గల సౌకర్యములను ప్రైవేటు దేశీయ వైద్యకళాశాలల సంస్థలయందు పొందించుటకును గట్టిప్రయత్నములనుచేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(11) తిరుమల శ్రీనివాస తిరింగ మహావిద్యాపీఠము తిరుపతిలో వైద్యరాజు డాక్టరు దంటు నుబ్బాసధానిగారి యాధిపత్యమున ఆయుర్వేద శాస్త్రమునకును శాస్త్రాంతరములకును గల సమన్వయములో పరిశోధనలు జరుపుట యీ సభవారి పరమామోదమునకు పాత్రమైనదని ఈ సభవారు తలంచుచున్నారు.

అత్యధునకుమృగోగనివారిణి

నివారణ:- నిశ్చయము- నిస్సంశయము- నిశ్చయము- ప్రపంచోద్ధారణకై, ప్రసిద్ధ యోగిపుంగవునిచే ప్రసాదింపబడిన యాసిద్ధ యోగరాజముచే అష్టాదశ కుంభకోగములు, ఎంతనికృష్టదేశలో నున్నప్పటికి నిశ్చయముగా మదర్సలము నుగములేదని ఋషాపుచేయువారికి రు 116-0-0 బహుమానము. రోగులు వారి యిండ్లవద్దగాని లేక మాచే స్థాపింపబడిన శ్రీ కృష్ణశ్రమములో గాని చికిత్స పొందవచ్చును. యోగ్యతాపత్రికలతో కూడుకొన్న వివరములుగల కేటాగును నేడే వ్రాసి తెలిసికొనుడు. యం. నుబ్బారెడ్డి, ప్రొఫ్రయిటరు. ది రెడ్డి అండుకో, గోపాలపురం; శాత్రపేటపాస్టు, గోదావరి జిల్లా.

మీకు ఏటిలో ఏగడియారము కావలసినను తక్షణమే వ్రాయుడు

క్రేషమైన లీవరు

గడియారము

మిక్కిలి తక్కువధర

ప్రతిగడియారముతోను 14 క్యారట్లపాళిగల పేటెడ్ ఫౌంటెజికలము ఇనాముగా పంపబడును.

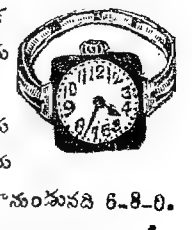
ఈ గడియారములు మేము స్వంతముగానే తయ్యించి అతి చాకధరకు విక్రయించుచున్నాము. జేబుగడియారము వెనుకప్రక్కయందు మిక్కిలి అందముగా నుండును. పూచీ యిచ్చెదము.

నెం 155రు మేలైన లీవరుగడియారము 1 కి రు 4-8-0. నెం 166రు రోల్లగోల్డు 5-0-0. వి హైమెస్సు 25-0. నెం 202రు రోల్లగోల్డు బంగారు డ్రెయిలుగల ముంతేగడియారము 7-0-0. నెం 203రు మైమాతిగ గుండ్రముగానుండునది 6-8-0.

లార్డు వెలింగ్డన్ హాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 335, మద్రాసు.

18 క్యారట్ల రోల్లగోల్డు

ముంతేలి గడియారము

2/8/-

మైనపువత్తులు

ది ఇండ్ - బర్తా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

1767

వారిచేతయారుచేయబడినది

ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

వృత్తాంతలేఖలు

తుని
(ఒకవిలేఖరి)

మార్చి, 26:—శ్రీయుత కొండపల్లి జగన్నాథరామ గారిచే రచింపబడిన “విశ్వమానవకళ్యాణము” అను హానికథ శ్రీయుత దాసుగారే యీ భౌండాగారమునందు గతబుధ వారము రాత్రి 9 గంటలు మొదలు 12 గంటలవఱకు కఠినమోహరముగా కాలక్షేపము గావించిరి.

వీరత్వభాసందగ్గున భౌండాగారాధికారి యాహ్వనము ననుసరించి విచ్చేసిన శ్రీయుత సి. జోగిరాజు దేవరగారి మార్గంగిక కళాకాళిల్యము సభ్యులనందఱును మహదానందమున తన్మయులను గావించెనటటలో నతికయోక్తి లేదు.

బెంగుళూరు వార్తలు

కాంగ్రెసు సంఘమునకు మునిసిపాలిటీవారు

గ్రాంటు ఇచ్చుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగుళూరు, మార్చి 22:—బెంగుళూరు మునిసిపాలిటీ లిటి సమావేశము కడచిన శనివారము జరిగెను. బెంగుళూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నూతనదశకును ప్రోత్సహించు విషయమై చేయుచున్న ప్రయత్నములకు 250 రూప్యముల గ్రాంటు మునిసిపాలిటీవారి దుచ్చటకు తీర్మానించిరి. గ్రాంటు ఇవ్వవలయునను తీర్మానము బహుత్వ నన్నగారు పాడించిరి. మురుగేశంపిల్లే గారు బలపరచిరి. బహుత్వము గారు తీర్మానము పాడించుచు కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేయుచున్న పనిని ప్రశంసించిరి.

దేశీయపరిశ్రమలకు తోడ్పడుట మునిసిపాలిటీవారి ధర్మమని పలువురుసభ్యులు వాదించిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారు గ్రాంటుకోరుమదరఖాస్తు పంపవలయుననియు అట్టిదరఖాస్తు తోడే గ్రాంటుఇచ్చుననికాదని జి. పరమేశ్వరయ్యగారు సి. హెచ్. రావుగారు అక్షేపించిరి. తీర్మానమునకు అనుమతులుగ పదిమంది ప్రతికూలముగ ఏడుగురు సభ్యులు నొసరిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

సారస్వతసంఘవర్ధంతి

ఈ నెల 22 వ తేదీని కాకినాడ పురపంచరమున నున్న సారస్వతసంఘముయొక్క వర్ధంత్యుత్సవము జరుపబడునందుకు సభ్యులును వాసిల్లలును అత్యుత్సాహమునను అతివాత్సల్యమునను వర్ధంతిని దిగ్విజయముగ జరపించిరి. నిరుపేదలెనే అల్ప హారవిందులు, నూలు వడుకులందుపోటీ, యితరవ్యాయామక్రీడలందు పోటీలు జరుపబడెను. కాని యీసంవత్సరమున ఎక్కువ క్రీడలందు పోటీలుపెట్టుటయే గాక అన్యోన్య మభివృద్ధిపడుటకు ఉత్సాహకరముగ నుండుటకును 5 మొదలు 14 వత్సరముల ప్రాయముగల సభ్యులపిల్లలకుకూడ పోటీపరీక్షలు గావించబడెను. గెచ్చినవారిందఱును స్వదేశమునందు తమరూకావడిన ఖిన్నున వస్త్రములు, బొమ్మలు, ఆటకాగితపులు, కలములు, పెన్నలు మొదలగువి బహుమతు లిచ్చబడెను. నూలువడుకు పోటీలో 7 గురు సభ్యులు వడికిరి. అందు శ్రొత్తగనేర్చిన విద్యావంతులు గూడ గలరు. సంఘకార్యవృద్ధి యగు శ్రీ పులిపాక నరసింగ రావు బి. ఎల్. గారికి మొదటి బహుమతియు, శ్రీ శేట కంటి శ్రీనివాస కోనేట్రావు బి. ఎల్. గారికి రెండవబహుమతియు నియ్యబడెను. మొదటివారు వడికిననూలు 19 నెంబరున్ను, రెండవవారిది 18 నెంబరున్ను కలవు.

గతసంవత్సర వర్ధంతలకు నాటక కంపెనీలవారిని పిలిపించి కొన్నిప్రదర్శనముల చేయించి కళాభివృద్ధికై మంచి పాత్రధారులకు బహుమతు లిచ్చుట వాడుకయై యుండెను. కాని యీసంవత్సరము సంఘములోని సభ్యులే నాటక ఆభివృద్ధికై యీప్రయత్నమును గావించిరి. శ్రీ కోలాచల శ్రీనివాసరావుగారిచే రచియింపబడిన రామరాజభూషణ నాటకము (విజయనగర సామ్రాజ్య విచ్ఛిన్నము) నందలి కొన్నిభాగములు

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

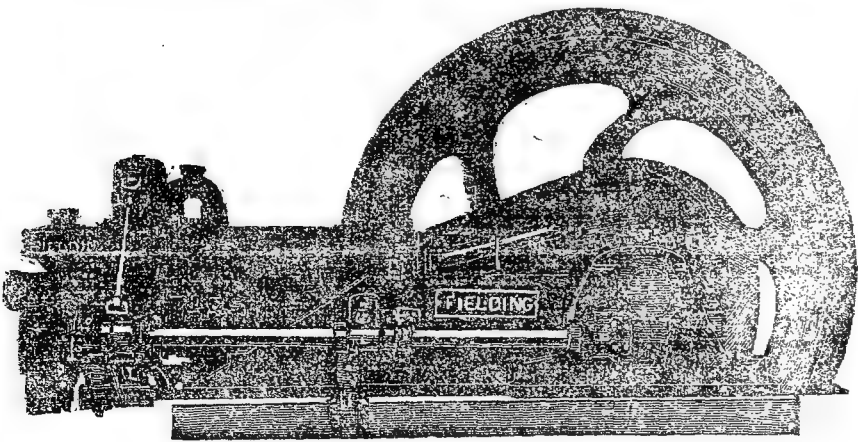
మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజాలు, పెడగలునులు, కానుమలలుఅడ్డగ చెక్కులు మొదలు బంగారు నగలు స్వర్ణనగర్నములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపసరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని పెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు కాళ్ళుగొలునులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపను తీసుకొనబడును.

ఫాటోగ్రఫీ - కాకుమాను లక్ష్యయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య ఆండు బ్రదర్లు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటుంటు శమిడికత్
క్యీకో స్టారింగు క్రాడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రాడు ఆయిలుతోనైనను అతినంతస్థి కరముగా పనిచేయును. క్రాడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును వడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజంట్లు:—

కులెఫోన్
నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆండు కో., పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.
12, తంబు కట్టిపేటి, మదరాసు.

ప్రదర్శింపబడెను. ఈసభ్యులు ఆశ్చర్యవర్తిగా యీ కార్యనిర్వహణమును ప్రారంభించినప్పటికిని సామాన్య నాటకములకంటె గాక ఆరభాసముగల విద్యాసంతులనముచేత నాటకమునకుగ్రాహకభూమిచేర్చి వ్యావసాయకరీతియే కలిగింపుచు ప్రదర్శించి చూచువారిల మెప్పు సహజి. ప్రతిపాత్రమును కొనియాడ దగినదే. పాత్రధారులపేర్లు చెప్పట ఉచితము కాజేమో యని యంతటితో విరమించడమైనది.

మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ

ఈనెల 28 వ తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు మీటింగు జరిగినది. బ్రిటిష్ ఎంపైర్ లెఫ్టనీ ఆఫ్ సెసియేషన్ సభ్యులువారు కొంత చందా నియోజకవర్గముల కొరగా, గవర్నమెంటు సాంక్షము లోబడి రూ 50 లు యిచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలోపల కల్లుదుకాణములు ఏర్పరచుటను గురించి జిల్లాకలెక్టరు ఆదేశముగా, యీ సంఘమువారు కల్లుదుకాణములు మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలోపల పెట్టువలదని యిదివరలో చేసిన తీర్మానములనే మరల బలపరచుచున్నారని తీర్మానించిరి.

వోటర్లశీర్షికలను తయారుచేయుటను గురించి డిప్యూటీ మ్యూనిసిపాలిటీ ఆఫ్ఫీసర్లు 45, 46 కు సవరణలు పెట్టుచు పంతులు అయ్యయ్యగారు పెట్టబోవు 1925 సం॥ పు బిల్లు న 5 ను గురించి, యీ సంఘమువారికి ఆంగీకారములేదనియు, ప్రస్తుతములోనున్న సెక్షన్ బాగుగానే యున్నదనియు ఆభిప్రాయ మియ్యబడెను.

* * *

(ఒకవిలేఖరి)

ది 22.8-25 తేదిని మాయూరిలో "లిటరరీ ఆఫ్ సెసియేషన్" అనబడు పురజన సంఘమునకు వార్షికోత్సవము కను జయప్రదముగ జరిగినది. ఉదయమున సభ్యుల కల్యాణారము తీయబడిన తరువాత వ్యాయామక్రీడలు నడుపబడినవి. ఆందు సభ్యులలోఁ బెక్కుండుపాల్గొనిరి. ముందువారము నుండియే "టెన్నిసు, బాడ్ మింటన్ మున్నగు నాటకాలలో బోటీపరీక్షలు జరిగినవి. సాయంత్రమున సభ్యులకును వారి పిల్లలకును పలావారము లాసంగబడినవి. ఆవల బిల్లిలకాటలు నడుపబడినవి. రేపే గంటలకు బహిరంగ సభ క్రియము లగు వంగూరి నూర్యప్రకాశరావు బి. యే. బి.యల్. గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. ఆందు ప్రార్థనాదికములైన పిమ్మట వింజయూరి చెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారిచే కట్టునగూర్చి వ్రాయబడిన పద్యములు మనోహరముగఁ జరుపబడినవి. పిమ్మట పెద్దాడ రామస్వామి యమ్. ఏ. గారు "మనము అనుజాని" గూర్చియు పద్యనిందిరి. దానికి ఉత్సలూరి రామబోగన్న బి.యే. యమ్. యల్. జవాబిచ్చిరి. అవల వ్యాయామములలో గెల్చినవారికి బహుమతు లియ్యబడెను. వారిలో నూలుపడికిన వారికిని ఒక పారితోషికముగలదు. అది పులిపాక నరసింగరావు బి.యే. బి. యల్. గారి కీయబడెను.

కడపటం దత్త సభ్యులు రామరాజు చరిత్రము నుండి కొన్ని రంగములు కడుమనోజ్ఞముగఁ బ్రదర్శించి చూపణలు కానందాబు సభియించిరి.

ఏలూరు (స్వకీయవిలేఖరినుండి)

స్టార్ సంఘమువారి వార్షికోత్సవము

మార్చి 28:—ఈ త్తర స్కూలుల దివ్యజ్ఞాన సంఘము వారి క్యాన్సలెన్సు, స్టారుసంఘమువారి ఆరవ వార్షికోత్సవము యీనెల 21, 22 తేదీలయందు మాపురమున జరిగినది. కాకినాడలోని "క్విక్ మేరీకరేజీ" ప్రధానాచార్యులగు ప్రాసనరు బి. సంజీవరావు ఎం. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ఈ త్తర జిల్లాలనుండి దివ్యజ్ఞాన సామాజిక లక్షణము ఈయత్సవమున కరుదెంచిరి. రైల్వేడిస్ట్రిక్టు, జడ్చిగలైన వావిలాల చెంకల శివాచార్యులుగారు, పెద్దిబొట్ల సుబ్బారాయణుగారు, ప్రాసనరు బి. సంజీవరావుగారు, టి. రామచంద్రరావు బి. ఏ. బి. యల్. గారు, రావుసాహెబ్ వక్త్యం భోగప్పకామ్రైగారు, చిట్టూరి రామయ్యపంతులుగారు, సర్ టి. సదాశివయ్యగారు మొదలగు ప్రముఖు లనేకులు సభ నలంకరించిరి. మాపుర వాసులును, దివ్యజ్ఞానసామాజికమున నగు సోమంచి సీతారామయ్యపంతులుగార్ల సహజేతమునకు వలయు సేర్పాట్ల నన్నిటిని కడుక్రమితో గావించిరి. ఉదయకాలముందు సమాజపు కా

ర్యనిర్వాహకుల సభలు జరిగినవి. మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు మొదలు పురమందిరమున బహిరంగ సభలు జరిగినవి. మాపుర వాసు లనేకులు సభాప్రదేశము నలంకరించి, ఉపన్యాసకుల ప్రబోధములను కడుశ్రద్ధాభక్తు లతో వాక్కించిరి. సదాశివ అయ్యయ్యగారు "జగద్గురువు యొక్క ఆగమమును" గురించి వాసంగిన ఆంగ్లోపన్యాసము సభ్యుల నానందాభిని నోలబాడించినది. తదుపరి సభ జయప్రదముగ ముగిసినది.

దక్షిణపు విభ వార్డు

ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీలో దక్షిణపు విభి వార్డునకు కవున్సిలరుగనుండియున్న ముగ్ధాశ్రీ గజవల్లి రామచంద్రరావు పంతులుగారు మూడు మీటింగులకు వరుసగా హాజరుగాక పోవుటచే వారిని కవున్సిలరు పదవినుండి, కవున్సిలువారు తొలగించిరి. వారిస్థానే శ్రీ శ్రీ ఎన్నిక జరుగవలసియున్నది. దాని కై యిదివరలో రామచంద్రరావు పంతులుగారిలో పోటీజేసి ఓడిపోయిన, కంభంపాటి కన్నయ్యశ్రేష్ఠిగారు తిరిగి నిలువదలచితి మని కాద్రుల నచ్చొత్తించి, ఓటమికు పండియున్నారు. దక్షిణపువిభి సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు మూలస్థాన నని వెనుక గజవల్లి రామచంద్రరావు పంతులుగారి నెన్నుకొనినపుడే ధ్వజవరచియున్నది. అట్టి ప్రదేశమున సహాయనిరాకరణుల రొడ నిరంతర వైరత్యమును బూని పనిచేయువారినే ఓటరు లెన్నుకొందురో, లేక వారియొక సహాయనిరాకరణవాదిని ఎన్నుకొందురో చూడవలసియున్నది. దేశము నందంతటను స్థానిక స్వపరిపాలనములకు సహాయనిరాకరణవాదులు వశపరచుకొనుచుండ, యిదివరకే అట్టి ప్రయత్నమును సాగించి విజయ ధ్వజమును శేటబడిన దక్షిణపు విభి యిప్పుడు మిన్నకుండుట సమంజసముకాదని చెప్పుకొంటున్నాము. వీలైనచో తిరిగి సదరు రామచంద్రరావు పంతులుగారిని కాని, లేనిచో మరియొక సహాయ నిరాకరణ వాదినిగాని సదరుస్థానమునకు జంపుటకై మా కాంగ్రెసు కమిటీవారును, సహాయనిరాకరణ వాయకులును కృషిపలుప చేచుచున్నాము.

మంగళగిరి (స్వకీయవిలేఖరి)

నబురిజిష్టారుపై లంచపు కేసు

మా సబురిజిష్టారుగారగు శ్రీయుత డి. రామారావు పంతులుగారు లంచము తీసుకొని స్వార్థములేని మనిషి పిలువ రిజిష్టరు చేసినారని పెదపరిమి కాపురముడు పుట్టి శేషయ్య యను నతడు యిస్సెవ్వురు జనరలుగారికి రిపోర్టుచేయగా, యాజిల్లా రిజిష్ట్రారువారిని ప్రేవేటుగా విచారించవలసినదిగా తాళిబు యిచ్చిరి. జిల్లారిజిష్ట్రారువారు ప్యయముగా పెదపరిమి గ్రామమునకుపోయి పుట్టి శేషయ్యను విచారించిన రికార్డుతో మహా తిరిగి వచ్చుచుండగా మార్గమధ్యమున దొంగలు అటకా యించి, రిజిష్ట్రారువారిని కొట్టి రికార్డు హరించినట్లున్నా, పోలీసువాకి సహాయమువలన సదరు రికార్డు తిరిగి దొరికినట్లున్నా, తెలియుచున్నది. తరువాత జిల్లా రిజిష్ట్రారువారు తమ విచారణసారాంశమును యిస్సెవ్వురు జనరలువారికి పంపిరి.

వారు మా సబురిజిష్ట్రారుగారిపై మోపబడిన కేసును కృష్ణజిల్లా రిజిష్ట్రారు వారు విచారించునట్లుగాను యాజిల్లా రిజిష్ట్రారువారు సదరు కేసును దుజాపుచేయునట్లును నియమించిరి. కృష్ణజిల్లా రిజిష్ట్రారు వారియెదుట కేసు విచారించబడి ప్రోసీక్యూషను తరపు సాక్ష్యముంతయు విచారింపబడినది. కృష్ణజిల్లా రిజిష్ట్రారువారు తమ యభిప్రాయమును యిస్సెవ్వురు జనరలువారికి రిపోర్టు పంపినట్లు తెలియుచున్నది.

శ్రీరామమారుతీ నాటక సమాజం

ఈ నాటక సమాజంవారు శ్రీశ్యామివారి కళ్యాణము హోత్సవ దినములలో పాదుకాపటాభిషేకం, చింతామణి నాటకములు ప్రదర్శింపబడెను. పాదుకా పటాభిషేకములో శ్రీ రామపాత్రను ధరించిన శ్రీయుత భట్టిప్రోలు గురుమూర్తిగారున్నూ, కైకపాత్రను ధరించిన శ్రీయుత డి. రామారావుగారును ప్రశంసపీయులు. శ్రీరామపాత్రను ధరించినవారిని చూడ శ్రీకాముడు అచట అవతరించె ననుటలో అతిశయోక్తి యేమి యులేదు.

యూనియను బోర్డు

యూనియనువారికి చెందియున్న నాలుగు గ్యాసులైట్లలో మూడు దొంగిలించబడి ఖుమారు రెండు మాసములు

కావచ్చినను, కొత్తలైట్లు తెప్పించుటగాని, అంతవరకు ప్రదేశములలో మామూలు లాంతరలై నను చేయుటగాని జరిగి యుండలేదు. ప్రాముఖ్యమైన చోట్ల దీపములులేని కారణముచే ప్రజలల్లాడుచున్నారు.

గ్రామములోని కోడు పూడిపోయియున్న కొన్ని యూనియనుభావులను, మరమ్మత్తుచేయుట యంతవరకు యే పనియు మొదలెడలకుండుట కడుశోచనీయము.

అవసరముగ చోట్ల లాంతరులుచేయుట, కోడ్ల భావులు మరమ్మత్తుచేయుట మొదలగు ప్రజల కుపయోగములగు కార్యముల చేయనిచో యీ యూనియనువుండి చేయదగు పనులేవి గలవో తెలియకున్నది.

కాల మా నము

అప్పుడే ఎండలు కడు తీక్షణముగా గాయుచున్నది. గాడ్పులు పీచుచున్నవి. కాపులలో నీరు తగ్గుచున్నది.

తిరుత్తని (స్వకీయవిలేఖరి)

పాటకచ్చేరి

మార్చి 28:—గరి యూనివర్సువాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు నీయూరియంగు దొరవారిపేటను గల "స్టోరీ థియేటరు" నందు, ముద్రసిద్ధగాయకు డగు శ్రీయుత నైనాపిళ్ళయను సుబ్రహ్మణ్యశిల్పిగారు తమ యద్భుతగానకళాకాళముచే ప్రేక్షకులనునంబుల నానందపరిచిరి.

యూనియన్ బోర్డుఎన్నికలు

ఈయూరి యూనియన్ బోర్డునకు గల తొమ్మిదిఎన్నిక స్థానములకును రాగల ఏప్రిలుమాసాంత్యముతో, నియమిత కాలము పూర్తిగానుండుటచే, నూతనసభ్యుల నెన్నికొనుటకు యీనెల 17 వ తేదిని నామినేషన్ ప్రక్రియలు దాఖలుగాబడినవి. ఎన్నుకొనవలసిన తొమ్మిదిస్థానములకును 87 మంది అభ్యర్థులు పోటీజేయుచున్నారు.

కాళహస్తిరాజాగారు

ఈదినము శ్రీ ముద్రహ్మణ్యస్వామి వర్సచార్లము శ్రీ కాళహస్తిరాజాగారు నీయూరికి మదరాసునుండి వచ్చిరి. శ్రీ కాళ్యేజినగరమురాజాగా రెడుకేసి శ్రీవారిని యుచితరీతిని సత్కరించిరి. ఆసాయంత్రమే శ్రీ కాళహస్తిరాజాగారు శ్రీ ప్వామివారిదర్శనము గావించుకొని రాత్రి 9 1/2 గంటలకు సవరి వారముగ బయలుదేరి కాళహస్తివెళ్లి నారు.

నూతనగ్రంథాలయము

ఈయూరియందలి శ్రీ కింగ్ జార్జి ఫిర్మిరీడింగురూములో పతశాలయమున కనుబంధముగ ఆంధ్రఆంగ్లద్రావిడగ్రంథములతోగ్రంథాలయమును నెలకొల్పిజేసిన ప్రయత్నములు చాలా హాజుకలుచేరినది. రాగల ఏప్రిలుమాసము రెండవవారమున చిత్రారుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీ బి. మునిస్వామినాయుడు బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. వారి యధ్యక్షత్వక్రింద యీ నూతనగ్రంథాలయ ప్రారంభోత్సవము జరుప సేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

కాకినాడలో అమృతమునకు

బియ్యపుప్యాకర్తి

కాకినాడలో ఉప్పుకాలువకు సమీపమున బ్యాంకిరోడ్డుకు చేరివున్నది. రోజు 1 కి 600 బస్తాలు ధాన్యంత్రిప్పి బియ్యముచేయగలిగినది. ధాన్యం ఉడకబెట్టుటకు, మెండబెట్టుటకు ప్యాక్ రికూడ (Boiling Station) కాకినాడలో కోరంగిరోడ్డున 5 యకరముల స్థలములో కట్టబడియున్నది.

సదరు ఆస్తులు ప్రస్తుతము ముగ్ధాశ్రీ అద్దేవల్లి హరిశ్చంద్రుడు నాయుడుగారు గంగిరెడ్ల నారాయణరావు నాయుడుగార్లకు అద్దెకు యివ్వబడి వారిచే పనిచేయబడుచున్నది.

వలయువారు దరఖాస్తులను

సింసన్ బ్రదర్సు, లిమిటెడ్ కాకినాడ అనువారికి పంపుకొనవలెను.

ప్రకటన

1925 సం॥ మార్చి నెల 30 తేదీనుండి
మా గ్రామోభోను డిపార్టుమెంటును
నెం 200 మాంటురోడ్డునందు గల
మా బ్రాంచి కార్యాలయమునకు మార్చితిమి.

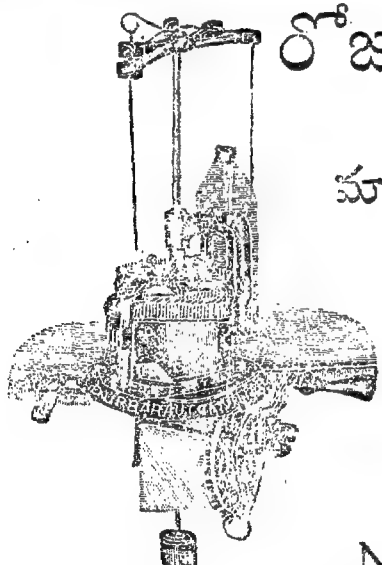
స్పెన్సర్ ఆండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

మదరాసు.

MADRAS

28-3-25

Spencer & Co. Limited

రోజుకు రుకెలను గడించవచ్చును

మీరు మీ యింటి వద్ద నేయుండి

మా ఆటో దర్బారును ఉపయోగించి

రోజుకు రు 3 లను గడించవచ్చును.

అనుభవము అనవసరము

నేడే ప్రాప్తమైనను వ్రాయుడు

E GENZWHE & IERCo.,

15. Clive, Rwo CAICUTTA

No. 8 Broadway (Upstairs) Madras.

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నిక గల నవలలు!

తైబ్రీలకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రు 25 లు మాత్రమే

రు 50 లు విలువగలవి

సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపువెల

దరఖాస్తుతో రు 10 లు అడ్వాన్సుపంపును సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములలిప్తు పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథమాల, కాకినాడ.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతిని గురించి ఏల కలత జెందెదరు?

కె. ఎమ్. బెనర్జీగారు

1770

WIDE-WORLD ENGLISH CORRESPONDENCE

సహాయముచే సదరు విభమును చక్కగా నేర్పుకొనడు.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతులను గురించి పూర్తిగా అన్ని విషయములు గల గ్రంథము.

విషయములు:—వ్యాకరణశాస్త్రములు, భాషా సంప్రదాయములు మొదలగువాటిని గురించియు, ప్రాక్టికల్ గ్రామర్-రైటింగు అందు జనరల్ ఉపోద్ఘాతము క్లుప్తముగా వ్రాయబడిన పూర్తి అధ్యాయములు గలవు. ఇవిగాక అన్ని విషయములను గురించి మాదిరి ఉత్తరములు, వ్యాఖ్యానసంబంధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు మొదలగునవి విశేషముగా గలవు. చిన్న వర్తకమునకు సంబంధించిన వర్తకుల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, కోర్టులు, ఇన్ కమ్ ట్యాక్సు, మునిసిపాలిటీ కుటుంబము, బడి మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, న్యాయమునకు సంబంధించినవియు, సామాన్యమైనవియు యందు లోగలవు. ఇది విద్యార్థులకు మిక్కిలి అమూల్యమైనది. ఒకటికి ధర రు 1.12-0. వి.పి. తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము. ప్రతిచోటను ఏజెంట్లు కావలెను.

“ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలోనే వ్రాయవలెను.”

INDUSTRY OFFICE (Book Dept.) 22, SHAMBAZAR BRIDGE ROAD, CALCUTTA.

“అహింసా పరమోధర్మః”

మహాత్ముని వ్యాఖ్యానము

ఈధర్మమును పూర్తిగా నాచరణలో జెట్టిన
బ్రతుకు టెట్టు?

(ఎంగు ఇండియా)

ఎంగు ఇండియాలో ఒకసారి సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగ-
రు వ్రాసిన వ్యాసముపైని ఒకవిలేఖరి ఆయనకు వ్రాయగా
దానికి ప్రత్యుత్తరమియవలసివదిగ కొన్ని మాసములక్రిత నా
కిచ్చెను. అందిట్లుగలదు:—

“నేనొక గ్రామములో పుట్టి పెరిగితిని. నాకండ్రీగా
రు మతవిషయముల గూర్చి మిత్రులతో ముచ్చటించినపుడెల్ల
“అహింసా పరమోధర్మః” యని శిష్యమండెడివాడు. మీరొక
శిష్యునటుల నియ్యిరి అసలు అద్వైతముతో నుండి యుత్పన్న
మైన నీ సత్యము నొప్పుకొందును. అయితే అద్వైతము అధ్యా
త్మిక జీవితముయొక్క యోగ్యముకాక ప్రేమ గాదు నేను
శిష్యుగోకడను. మీరు శిష్యునటుల విశ్వప్రపంచమునందున్న
వస్తువులన్నియును ఒక్కటియేనని యర్థముగా వచ్చును.

“అద్వైతమార్గమున నడుచుకొనగోరువా డభివృద్ధిని క
ష్టక గాంచును. అప్పుడు భేదములన్నియుబోవును. మనమందర
ము నొక్కటియే. నేను నాదైనవానిని హింసించుటెట్లు? ఇ
ప్పుడు సందేహమువచ్చును. అహింసను ఆచరణలో సర్వత్ర ని
యోగింపవలసినదేనా? అట్లు తేసినయెడల నతి సుఖముగనా?

“మాతండ్రి గారు అహింసాపరమోధర్మః అనిశిష్యము
నెదెను పాలుదీయుటకు సరిగా నిర్వాహకులకేయుటకు కష్ట
వీసికొని బాడెడివాడు. ఇదంతయును తనపిల్లలకు పాలకొనము
ని అట్లుకేయుట యుక్తమేనా?

“రామచంద్రునిను హిందువులు ధర్మావతారమందురు.
రాముడు రాణునిచంపెను. ఆది శత్రువునిగాదా? రాముడు
రచాలినిచంపెను. నాలి ఆక్షేపింప గా రాముడి ట్లని ప్రత్యుత్త
మిచ్చెను.

అనుజూభాగినీసుతనారీ!
సునుశతయహాన్ కన్యాపంచారీ!
ఇష్టై యికుద్యప్తినిలోకహిజోయా!
తేహివిధేకథ పాపనహోయా॥

ఇందుచంపుట హత్యగాదని చెప్పబడెను. ఈమాటలు
ధర్మావతారము నోడినుండియేరచ్చును.

“ఇకను కృష్ణావతారమునకు వచ్చెదము. భగవద్గీతనుబా
డుము. అర్జునునకు తనదగ్గరబంధువులను చంపుట యిష్టములేదు,
కృష్ణభగవానుడు పోట్లాడిజంతువునును. అహింసాధర్మము మూ
లబడిపోయినది.

“కావున అహింసాంతమెక్కడనని ఆలోచింపవలసి
యున్నది. ఒకపిల్లను మానభంగముకేయినపుడు ఆమె ఆరు
రాష్ట్రునిబారినుండి తప్పించుకొనుటకు వానిని చంపుట న్యాయ
ముగాదా? ఆమె అహింసనలంఘింపవలయునా?

“చేపలను బట్టుట హింసయగును. కుర్రలను కోయుట
హింసయగును. రోగక్రిమిలను చంపుట మందువాడుట హింస
యగును. ఇకను బ్రతుకుటెట్లు?

ఆ బ్రాహ్మణునితండ్రి యిష్టములేని శత్రుపాలు వితుక
వన్నయెడల ప్రపంచమునకు వచ్చిన నష్టమేమియును లేదు. తు
లసిధర్మము రామునినోట నెన్నియోమాట లనిపించెను. అవి
నాకర్థముగావు. వాలిచరిత్రముంతయు నట్టిదే. రామునిచేత తుల
సిదాసు అనిపించిన మాటలకు ముక్కపప్పుముక్కార్థమును దీసి
కొన్నయెడల అట్టికృత్యముకేసిన వానికి సుకేశహింసప్రతుగు
ను. రామాయణములోను మహాభారతములోను ప్రతివాయకుని
గురించి చెప్పినవిషయములను నే షర్మ తో అర్థమును దీసికొనను.
ఈ పుస్తకములు చారిత్రక గ్రంథములగు నమ్మును. అందుముఖ్య
మైన సత్యములు అనేకవిధముల ప్రదర్శింపబడినవి. ఈరెండు
ఇతిహాసములలోను రాముడును కృష్ణుడును అక్రమకార్యములు
జేయనివారుగను వర్ణింపబడలేదు. వారివారియగములందరి భా
వమును ఊహించు యింగు ప్రతిఫలించుబడినవి. ఆక్రమవర్త
లగు మానవుల జీవితములకు అట్టివారే న్యాయముకేయగల్గుదురు.
కావున యీ సుహృదాభ్యములయందరీ భావమును మాత్రము దీ
సికొనవలయును గాని షర్మ తో అర్థము గ్రహించుకొనకు ఆంత
యును అభ్యాన్నమై అభివృద్ధి నెట్టించును. గీతమాత్రము చారి
త్రకసంవాదముగాదు. ఆధ్యాత్మిక సత్యమును మనస్సు చెప్పు

నలుగు జేయుటకై అది భౌతికదృష్టాంతరమును దీసికొనుచున్నది. అందరివల్లనము యిద్దరుబంధువుల ద్వేషమును యుద్ధమును చూర్చి గాన నత్, అసత్ రెంటికని గల్గిన సంరంభమునకు జెందియున్నది. ఈ బ్రాహ్మణుడు అహింససిద్ధాంతమును తాను జెప్ప అంశములతో సంబంధములేకుండ విచారింప గోరెను. అహింసా పరమోధర్మమనునది జీవితమునం దున్న తప్రధాన తత్వములలో నొకటి అందేమాత్రము పతనమున్నను పతనమే యగును. రేఖాగణిత కాస్త్రప్రకారము నిలువగీతను నల్లబల్ల మీద గీయుటసాధ్యముగాక పోవచ్చును. కాని అందుచేత ఆ నిలువగీతకు గణితకాస్త్రమంపీయబడిన నిర్వచనమును మార్చ వీలు లేదు. ఆప్రకారముజూచిన ఒక మొక్కను పీకుటగూడ పాపమే యగును. చక్కని గులాబీపువ్వును తెంచినపుడు యెవరికి వేదగ నుండదు. కాని కలుపుదీసినపుడు వేదయుంపక పోవుటచేత నీ ధర్మమునకు భంగ మేమియు గలుగనక్కర లేదు. అప్పుడు యీ కలుపుకే ప్రకృతియందుగల స్థానము మనకు తెలియదని అర్థమగును. కాబట్టి హింసయేదైనను అహింసధర్మమునకు ప్రతికూలముగ నుండుటయే. అహింసను జీవితములో పూర్తిగ నాచరణ యందు జెట్టినయెడల జీవనము గడచుటయే దుస్సాధ్యమగును. మనమందరము నాశనమైనను సత్యముమాత్రము నిలువనిండు. పూర్వమున మన ఆచార్యులు యీధర్మమును పూర్తిగ నాచరణలో జెట్టి యీశ్వర జీవనము ఒక మహాపాప మని నిర్ణయించిరి. మోక్షమనునది ఆకేరీర ఉన్నతస్థితి అందు ఆహారపానీయము లుండవు. కాబట్టి పాలు పితుటగాని, మొక్కలు పీకుటగాని యుండవలెను. అయినను అది సత్యమని నాకు నమ్మకము గలదు. ఆప్రకారము మనచేతనైనంతవరకును మనజీవితములను క్రమ మార్గమున నుంచుటయే ఉత్తమధర్మము. ఇందలి సత్యమును గమనింతుంటే ఉన్నకష్టములో నగముగలదు. ఈమహాధర్మము నాచరణలో దెట్టుట యెంతవరకు సాధ్యమగునో అంతవరకు జీవితము జీవనయోగ్యముగను ప్రేమయు క్రమముగ నుండును. అప్పుడు మనము తుచ్చకుళుములకు లోనుగాకుండ వాని నణచి యుంచెదము.

మో॥ క॥ గాంధీ.

5 నిమిషములలో గుణము
జేహమునందు ఎల్లచోట్లయందును, అనావశ్యము లైన కోమములను ఎత్తి జేయును 5 నిమిషములలో గుణము. ధర రూ 1-8 0-0. (1171వ)
అమరావతి యేజెస్సీ పార్కుటవున్ మద్రాసు
సక్సన్ దంతచూర్ణము: పల్ల వ్యాధులను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 దజను రూ 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1 ఆలంగా త్రవీల్లిపేట తిరువల్లి క్షే. జి. మదరాసు.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-Dis-eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without Knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Examination free.
R. S. SELLER, D. Ramia (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Marrow, etc. No irritation, no discoloring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Ramia (Bengal).

రహస్యమైన శిరా

బంగారు పాళిగల ఫోన్ జెన్ కలము ఇనాం
ఈ శిరాచే రహస్యమైన సంగతులను శ్రీ పురుషులు ఉత్తరముల మూలముగా తెలుపుకొనుటకు వీలు గలదు. దీని వివరములు ఇచ్చట చూడవలెను. దీని మరయు దీనిచే చూడవలసిన సంగతులు ఎవరును చదువ వీలులేదు. ఉపయోగించువిధము బుడ్డితో చూడ పంపబడును. బంగారు పాళిగల ఫోన్ జెన్ కలముతో సహా ఒక ఔన్న సిరాగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-4-0.
ఫోన్ జెన్ కలము వెలమాత్రము ధర రూ 1-0-0.
వి. పి. చాప్లె ప్రత్యేకము.
కార్యత ఏజన్సీ, 1/33 తాలా ముత్తియప్పకావీధి, మద్రాసు.

కాంగ్రెసు సభ్యత్వము

మార్చి 19 వ తేదీ ఎంగుఇండియాలో మహాత్ము డిల్లు ప్రాయమున్నాడు. ఇంతవరకు వచ్చిన నివేదికలప్రకారము మొత్తము 9124 నుండి సభ్యులుగ జేరిరి. ఇంకను పూర్తి వివరముల పట్టిక యింకా కనారీ ప్రకటింపబడును.

ఒప్పై నరత్వ

అహమ్మదాబాదు తీర్మానము ననుసరించి యేడుమాసములు నూలుబంపిన మొత్తములను ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీ ఎంగుఇండియాలో ప్రకటించిన సంఖ్యలయందు తప్పందం నీ మగ న్నాలుగాంధీ గారు తెల్పుచున్నారు. ఈతప్ప గుమాస్తా పారబాటు గావచ్చును. మొత్తము నూలు 2798 పానులని తెలుపబడెను. అట్లుగాదు. 6892 పానులుండెను. ఈక్రింది వివరములు గమనింపదగును.

5 నుండి 10 నెం॥ వరకు	3125 పానులు
11 నుండి 16 నెం॥ వరకు	2250 ,,
17 నుండి 22 నెం॥ వరకు	937 ,,
23 నుండి 30 నెం॥ వరకు	326 ,,
31 కి పైగా	141 ,,
ఉన్నీ నూలు	11 ,,

మొత్తము. 6892 పానులు

ఆయుర్వేద ఔషధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ ఆత్మద్యుతగ్రంథము
కొద్దికోజులువరకు వెల 8-0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీరియర్ డాక్టరు, జెజవాడ

గ్లాసు పాళీలు

అగేట్ కలములు
2957

మదరాసు స్టాల్ కుజకోర్టు

నూటు నెం 492-25

వాది. — కె. పెద్దకోర్టు
అండు

(ప్రతివాది: — గెండు గోపయ్య (గోదాడు గ్రామము నల్లకొండతాలూకా).)

పైకనవలించిన వాది ప్రతివాదిపైన సదరు 1922 సం॥ ఆగష్టు 28 వ తేదీ పా. పెరియస్టెటికంపెన్ కేరటికి వ్యాసి యిచ్చిన అండిమాండులో 1923 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేదీ హక్కువిడుదలపత్రము మూలముగా వాది హక్కు కలిగినదాని వల్ల ప్రతివాదిపైన 156 రూపాయలకు దావా చేసి యున్నాడు. ఆతేసు స్టాల్ కుజకోర్టు చీఫ్ జడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిలునెల 6 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది.

మదరాసు, } వాది వకీలు,
27-2-25. } యం. యన్. దొరసామిఅయ్యంగారు.

ఆయుర్వేదశాస్త్రి, ఆస్థానధాని
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు, యం. డి. యె. గారి

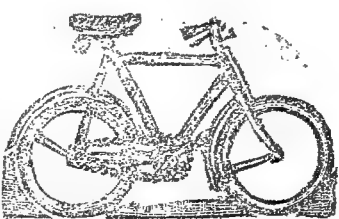
15 దినములు మాత్రమే ఈ ఔషధమును నేపించి నవచ్చులు పొడలు, గొంతులోనిపుండ్లు, మేహావణములు, కొరకు, పల్లకపాక్కు మొదలగు సవాయికోగములు, నవీనకుష్టములు, క్రొత్తబోదకాశు మొదలగు గలవి ఆత్మద్యుతముగా నశించును.

అమృతాశ్రమము, నెం 1. ఏలూరు
కృష్ణాజిల్లా,

గ్లాసు పాళీలు
అగేట్ కలములు
2957
మా ర్చి నెలాఖరువరకు
గ్లాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.
విక్టోరియా డి పా,
మైలాపూరు — మద్రాసు.
ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్
బొంబాయి 1548
మిక్కిలినమ్మకమైనవి ఆడంబరములేని పాలిసియని ప్రపంచముందు అంతటను తెలియును.
పాలిసీలను మంచికయమునకు యిచ్చుటకు వీలు గలదు.
గడిచిన సంచత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్రాప్తికనుకు ఈదిగువవిలాసమునకు ప్రాయదు.
జెంగుళూరుబాంచి 152 కమ్మర్ల యల్ పేడి
మద్రాసుబాంచి 9/10 నెకండులై నువీచి

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుద్రసిద్ధమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు ఏల మీరు కష్టపడి నడచెదరు

రడ్జివిట్ వర్తమాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు
1 కి ధర రూ 190/-
రడ్జి విట్ వర్త వర్సు నెం 1 రు ధర రూ 160/-
రడ్జి విట్ వర్త స్టాండర్డు నెం 25 రు ధర రూ 139/-

ముఖ్యగమనింపు: సరసమైన లాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.

సోల్ ఏజంట్లు: ఇంగ్లీషు సైకిల్ మోటారు & ఇంపోర్టింగు కంపెనీ,
బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 3 మాంటూరోడ్డు.
23, బ్రాడ్వే మదరాసు.

తపాలపెట్టె నెం. 1202 రు

తంజివిలాసము:—“లుక్ లైట్.”

ది ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెని ఆఫ్ ఇండియా,

హెడ్ ఆఫీసు:—నెం 12, సెకండు లైను బీ.వి.మద్రాసు.

మెన్బర్స్ మచోల్స్ సోల్ ఏజన్సీ యు. ఎస్. ఎ. కంపెని నెం 160 రు కిరణనాయిలు.

ఇతర లూబ్రికేటింగు చమురులకు ఇండియాకు ముఖ్య సోల్ ఏజెంట్లు.

ఈదిగువ తెలుపబడిన జిల్లాలలో సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను:—

గంజాము, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, కృష్ణా, గుంటూరు, చెంగల్పట్టు, తంజావూరు, దక్షిణార్కాడు, నేలూరు, రామనాథపురము, తిరునల్వేలి, కోయంబుత్తూరు, తిరుచూనాపల్లి, మధుర, ఉత్తరార్కాడు, చెన్నపురి, చిత్తూరు, కర్నూలు, బెల్లారి, అనంతపురం, కడప.

ఈదిగువ తెలుపబడిన స్థలములకు ముఖ్య ఏజెంట్లు, సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను.

నెల్లూరు, ఈ రాజధానిలో నున్న స్వదేశసంస్థానములకు

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

Rm. Ar. Rm. Arunachalam Chettiar,

Sole Proprietor of.—

The Imperial Oil Co., of India,

MADRAS.

కామినియా నూనె వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామియా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ దివ్యవృద్ధి వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును బుడ్డివల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0. 126 ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదేశలను వ్యాపింతును.

పై కామినియా నూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువ జెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

185 బహువరీడు, శంకారాయి అని వ్రాసిన జాబ్బాగలరు.

డైరిబుక్కు (1925) ఉచితము

కేలండరును, తారీఖులువారిగా గలిగి చిన్న నైజాన ము ద్రించి చాలామందికి పంపియున్నాము. పోస్టుఖర్చులు సహా భరించి ఉచితముగా పంపెదము, వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును. పి. జి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదనమాజు, పెరిదేపి నెల్లూరుజిల్లా

జ్యోతిషచంద్రిక

ఇదియొక మాసపత్రిక, దీనియందు జ్యోతిష విషయమై యనేక మంచి సంగతులు వ్రాయబడునాక, పారాశరి, జాతకతత్వము, శిరోమణి, మొ॥ గు 26,80, ప్రాచీన నాగర గ్రంథములు తెలుగున త్రికతో వ్రాయబడును. జాతక మార్తాం డము 8 వ భాగము గూడ దీనియందు సంపూర్ణముగా వ్రాయబడును. ఫలరం 1 కి చందా రు 6 బి. చందాచార్జు 1 వ సంచిక రు 6-5-0 లకు వి. పి గా పంపెదము. తక్కిన 11 సంచికలు చూపులతో నెలవారీగా పంపెదము. దీనిని గురించి యింకను వివరము తెలియగోచువాను యీ పత్రిక కావలసిన వారును వెంటనే మాకు వ్రాయగోరెదము.

ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, సంపాదకుడు, జ్యోతిషచంద్రిక, గోపాలపురం, కొత్తపేటి పోస్టు, గోదావరిజిల్లా

నిష్పక్షపాతీయగు ఇంగ్లీషు

వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్వేలి:— ఇంగ్లీషు ఔషధములవల్ల గుణములేనందున తమ “లోడ్” ను నా సోదరికివాడితిని. ఆమెకు ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషింపచున్నాను. ఇకమీదట ఈ ఔషధమును వాడోల లకువాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయవలసినది.

“కేసరీ కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఓషధిఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ.వి.యస్., ఏ.యం.బి గారి
శాస్త్రీయ ఆయుర్వేద దివ్యోషధులు

సిద్ధమకరద్వజ

అమృతామలకతైల

ఇది యుత్తమమైన కామోద్దీపకముగ రసాయనమును, రక్తప్రళోధకమును అయియున్నది. అనుపానభేదములచే నిది అన్నిరోగములకును రామబాణము. 30 మాత్రలు ర్వు 5. 60 మాత్రలు ర్వు 9.

ఇది కంఠకును, మెదడునకును, చలననిచ్చును. సమస్త శిరోరోగములకును, నేత్రరోగములకును సంజీవి. ఎల్లరకును ప్రాణమిత్రము వంటిది.

సీసా ర్వు 1.

భృగువటి

తెలుపు, కనుపు, యెఱుపు సెగ (గనేరియా) రోగములను మొదలంట నివర్తింపజేయును. సామాన్యముగ మూత్రసంబంధములగు నన్ని వ్యాధులకును అంకుశములవంటిది. టిన్ను ర్వు 1-12-0.

అన్నిటికిని ప్యాకింగు పోష్టేజి వగైరా ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.
లోకప్రసిద్ధములగు మా స్టేగు, కలరా, మందులను మరువకుడు.

తంకి విలాసము:

"పండిట్," మద్రాసు } ఆయుర్వేదాశ్రమం,
151, గోవిందప్పనాయనివీధి, జి. టి., మదరాసు.

చెన్నపురిలో } దాదాశంకెన, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి., మదరాసు.
ఏజంట్లు } స్వస్తిసార్వసి, పెద్దవీధి, తిరువల్లి క్లెయి, మదరాసు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల
శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.

3 సంపుటములుగా క్యాలికో బైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0.

50

ప్యాకింగు అండ్ క్యాటలాగు వుచితము పోష్టేజి ప్రత్యేకము.

ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్ డ్ కంపెనీ. 286 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

జర్మనీ వారికి } మూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు
తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేసకునేలమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారి. బర్లిన్ నష్టేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల బౌషధము హడెన్ సా యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొకక్షణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి ర్వు 2.4-0 ప్రత్యేక స్పాటుతో పెద్దనైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిలేనిచో పైకము వాపనీయవలెను.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Shari.

Telegram:—"Special.

AHMEDABAD.

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,

Tp. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore province:—

The Triune pharmacy, Chickpet, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 28-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు	42 0 0 మొదలు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	15 8 0 15 12 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	17 0 0 17 4 0
డిల్లివి ,, డిటా ,,	18 8 0 18 12 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0 9 0 0
నవ్వులు ,, ,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	10 8 0 11 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0 12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 0 0 14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0 16 0 0
ఉలవలు ర 164 ,,	8 4 0 8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పు బా 1-కి ,,	55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0 58 0 0
పేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120 మి.కా.నూనె 118	
అముదము బా 1-కి ,,	182 0 0 188 0 2

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0
కూరపసుపు ,,	90 0 0 95 0 0
మిరప కాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి ,,	105 0 0 112 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మలుగు 1-కి రు 50,55	
కాశహస్తీపాయకట్టు ,,	70,75
తెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0 59 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	88 0 0 84 0 0
చదరంప ,,	86 0 0 40 0 0
రవుండు ,,	85 0 0 860 0

6. లోహములు

వెండి 100 తులంక ,,	72 8 0 78 0 0
బంగారము, తులము 1-కి ,,	21 10 0 21 12 0
సవరము 1-కి ,,	18 10 8
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0 800 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పౌ గలవి 84 8 0	85 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0 72 0 0
తొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	గుర్రం డిటా ,,

8. దూది

బోండావస్త్రబూరవ 1-కి	రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0
వుల్లూరు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0
నూశయేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0
జహాన్ నెం 20 ,,	10 8 0
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను ,,	18 8 0
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0
వద్యాక్ నెం 24½ ,,	11 4 0
14½ క్విలక్ పక్షి ,,	8 0 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యీతె ,,	10 10 0
నెం 22 ,, ,,	10 14 0
నెం 12½ తెన్ని పర్కను ,,	8 8 0
నెం 14½ ,, ,,	8 12 0

ది లక్ష్మి ఇన్సురెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బేట్ రోడ్, లాహోరు.

శ్రీయుత లాలా లజపతి రాయగారు, చేర్మన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు.

మిక్కిలి గొప్పవారును, పలుకుబడి గలవారును డైరెక్టరులుగా నున్నారు.

30 నెలలలోగా రూ 30,00,000 లుకు పైగానే వచ్చినది.

మిక్కిలి జాగ్రత్తతోను, ఖచ్చితముగాను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రజలందరిచే ఆమోదించబడినది.

ప్రతి ఒక్కరిని ఈ కంపెనీలో ఒక పాలిసియుండి తీరవలెను.

ప్రతితాలూకాలో ఏజంట్లకు కావలెను. ధరఖాస్తులను ఈ దిగువ చిరునామాలకు పంపుకొనవలెను.

Pandit K. Santanam,
(Managing Director) Lahore.

The Local Advisor
16, Sunkurama Chetty Street, Madras.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన కెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మహారోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, ఏపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులకెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రఫలబంధమైన చిక్కులన్నియు నూయనుగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దాని చావవలెను.

తిక్కుమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-6-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుదు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bank

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రమి

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునొగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆహరించుచున్నారు. ఇండియా వారుమాత్రము గాక బర్మా, సిలీన్, మలయావేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆహరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహర కస్తూరిమాత్రమి) చుట్టిపెట్టెలు, భౌలింతలు, పనుదు గారు, ముసలివారు, వారు వీరననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తతలమూల, సకలజ్వరములు, మందము, శీతవాతము, ప్రక్కలఈళ్ళు, ఆకలిలేకుండుట, ముబద్ధము, తీర్చిందినశ్చేదులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ శ్వాసకోసము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నాది దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలగుల బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు నెల పోస్టుఖర్చుతో రూ 1-8-0 12 బుడ్లు, రూ 2-18-0. 25 బుడ్లు రూ 5-3-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుదు.
ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కుష్టుకు నిరపాయకరమైన పూచీ

మైన, శాస్త్రసమ్మతమైన ఔషధము.

కుష్టువ్యాధులలో అన్ని విధములకు అనగా నాచులతో ట్యూబర్ కులర్, యెన ఫటిక్, పారాతేక్ అన్నిరకములు కలసి నవి మున్నగువాటికిలోనికి వైపుతమ పొగవేయుటకు స్నానము చేయుటకు కావలసిన ఔషధములు 45 దినములు ఉపయోగించుటచే అతివేగముగా కుదురును. పెట్టు 1 కి రూ 15/- లుపాలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బూటకమైన ఆశాశ్రీయమైన చికిత్సలను విడుపుదు.

డాక్టరు సి. ఫర్నాన్ డిస్ ఎం. డి. మేజర్. ఎం. ఎమ్. ఎస్. ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ సర్ మటాలజి, గ్రాండు మెడికల్ కాలేజి, బొంబాయి వీరు మిచిక్స్ లోనున్న రోగిని పరీక్షించి యిట్లు తెలిపియున్నారు:—“మునుపటికంటె యిప్పుడు చాలా కుదిరినది, పూర్తిగా కుదురునను సమృద్ధము గలదు”. మిస్టర్ పి. వీరాస్వామి సర్వేయర్, కాకినాడ:—“మీ ఔషధముల వలననే నా వ్యాధి కుదిరినదని ధైర్యముగా చెప్పుచున్నాను.”

ల్యూకోడర్మా (తెలవమ్మ) దేహచ్ఛాయ తగ్గుచేతను, లేక రక్తమనందు వర్ణము తగ్గుచేతను లేకయే యితర కారణములచేతను గలగిన తెల్లమచ్చలలోనికి వైకి ఔషధములను వాడుటచే తప్పక కుదురును పెట్టు 1 కి రూ 10. తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము.

డాక్టరు బి. ఎం. మిశ్రా, ఎల్. ఎమ్. ఎస్. పోలీసు ఆసుపత్రి, పూరి:—వీరు యిట్లు తెలిపియున్నారు “నేను మీ ఔషధములను వాడితిని. మంచుగుణముగలిగినది.” బి. సింగ్. ఎస్ట్రెయిర్ పోర్ట్లబేర్ యిట్లు వ్రాసిరి “నానొండునానికి పూర్తిగా కుదిరినది” మిస్టర్ జె. ఎల్. ప్రొక్టర్, బొంబాయి—యిట్లు వ్రాసిరి “నానొండునానికి పూర్తిగా కుదిరినది” కాప్టెన్ ఏ. టి. షేక్, షికార్పూర్, సిండ్—యిట్లు వ్రాసిరి “మిల్యూకోడర్మా చాలా ఉపయోగ కరముగా నున్నది.” మిస్టర్ మల్లిక్, కలకత్తె యిట్లు వ్రాసిరి “నాచికిత్సలో నున్నరోగికి పూర్తిగా కుదిరినది”. 1482

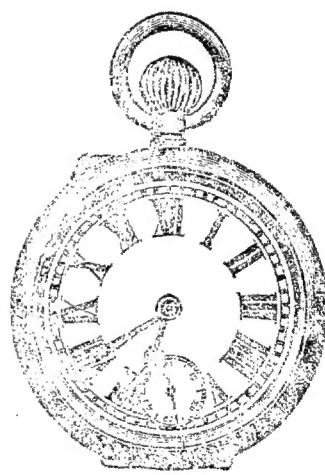
Behar Chemical Works, Bhagalpur & Mihijam.
Tele. Add:—Chemists, Bhagalpore & obtain from
Agents:—Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras.
Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund,

DADHA & Co.,

Iyacannoo Mudaliar, Madras.

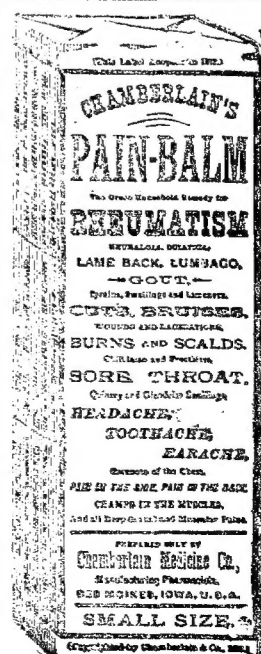
సుప్రసిద్ధమైన లీవరు గడియారము

రెండు సంవత్సరములు గ్యారంటీ

చక్కని చిన్న వైజా, చాలా మేల్మనమిషీను, రైల్వే ఉద్యోగస్థులు ఉపయోగించు నది. ముడిగాని చదుటగాని లోనికివాకుండు వెనుక వైపున రెండుమాత్రలు గలవు. అనేక సంవత్సరములుగా చాలా వాడుకలో యుంటున్నది. రూ 5-4-0. ప్రతి గడియారమునకు మానే సరిమాని పంపుచును.

భారత వాచి కంపెనీ,
నెం. 1, లింబుచెట్టిబిడి,
మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి పేయిన్ బామ్

సార సువ్వలు, నడుము గొప్ప, కాలినగాయములు కలనొప్పి, పండ్లనొప్పి, నడుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీని పంపుతప్పక గుణ మెగుడు.

అన్ని వాగాలలో మిక్రముమునకు 33 దొరకును. (1)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

అన్యతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

వాణిజ్యతాత్పరశాల, బెజవాడ.

అన్యతాంజనము, రబ్బరుపాపములు, సిగ్గు, కాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై శిక్షలు, వాగులుచేయుట, స్థిరపరి సామానులు. (60%) ఎంక్రేవింగు

క రం చం దు చ బిల్ దా ను

బంగారు, వెండి నగలవర్తకులు, సావుకారువేట, మద్రాసు. 1911
దరఖాస్తుపంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హనుమాన్ కాపింగ్ పేస్టు

(1727) అన్నిచోట్ల దొరుకును. దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

ఫ్రెంచివారిచే కనిపెట్టబడిన గొప్ప ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన

1531

ప్రపంచమునందుండు టానిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లిటెంపు:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన వ గురించియే ప్రతివారూ ప్రతిలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముద్రించ బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయమైకూడ సదా ముద్రించబడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, దేశమునందును దీనిని గుఱించియే మాట్లాడుచున్నారు. అద్భుతమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టానికులలో ఇదిమిక్కిలి శ్రేష్ఠతమైనది.

తెలిపిపోయి:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన దీనినే దీని గొప్ప జయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి వ్యాయముగా నున్నది. వ్యాధి కుదురదని వదలి వేయబడిన తెక్కలేని రోగులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణనరు బ్రాహ్మసేక్యార్లువారిచే కనిపెట్టబడినది. కేతన్ను, గ్రుడ్డు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనికి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

ఈదిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన వ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హృద్రోగములు, మెదడు నరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్లేశ్మరూతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బ్లెనోరియా, డిస్మెనోరియా, ఇండ్రయ సంబంధమైన వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరిశీర్షులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము, బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్వాషకశక్తి తగ్గుట కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 3 బుడ్ల ధర రూ 40, వి. పి. వ్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణకోశమునకు ఏలాటితొందర లేక సులభముగా జీర్ణమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టానికు లన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన్యూ ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది.

అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడుచెడుట, నరముల బలహీనత, శక్తివాయువు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడీవ్యాధి, తుంటిలోని మెప్పి, తిమిరు వాయువు, శ్మయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమిరు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము, స్పృహకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బసము, మేహ రోగము, పుంసవేష్టనముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

డాక్టరు లాబర్ట్ (జర్నల్ డిలొకంటి) “నపుంసకత్వము, వంధ్యత్వము, కోరోసిస్, స్త్రీలకు గలుగు బుతుసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చుచున్నది. ఈ వ్యాధికి రాజవంటిది. టూబర్ కులోసిస్ ను నిర్మూలము చేయకపోయినప్పటికిని వ్యాధి హెచ్చుకాకుండ ఆటంకపరచును. సదరు వ్యాధిచే గలుగు నష్టముల నన్నిటిని ఇది పూర్తిజేయును. నష్టపడిన భాగములను పూర్తిచేయుటయందు దీని మిక్కిలి ఖ్యాతి చెందినది. సదరు వ్యాధిచే తేనెతెల్లె వలెబోలుగా చేయబడినట్టి రక్తనాళముల నన్నిటిని ఇది పునరుద్ధరించును.”

ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,

మచన్ సన్స్ & కో., కేంబ్రిడ్జ్

క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు

బొంబాయి

మద్రాసు డిపో:—వి. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, పోస్టామ్యు, బ్రాడ్వే.